

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 73

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 73

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 73

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 73

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 73

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 73

80. 170
g. 73.

SW. 7512
CA. 1308

Gamensteld enzver; de Weens blod. in
hans tot Dronrijf descaens alij Rabel Quatuor
Noysonis ~~Antwerp~~ - Delft, Gees of Saellaert) 1486,-
CA 582 Het tweede geculte in (Gerardi a
Vlaedenhorst) Quatuor novissima, der. Paffraet
1494. - Ellygenelde in op d Kon. Bible
aamoezig. Het laaste woit, naer een
vollers exemplair, bejaerde by Han* 5708.

Decker 1857 van M. Nijhoff
aangebouwt.

Quatuor nouissima dyonisij carthusiensis

Koninklijke
Bibliotheek
te 's Hage.

TABVLZA.

Conexione et ordine horum quatuor nouissimo
mm.
Articulus primus.

Cez metuenda et amara sit mors corporalis in seipsa
et ex naturalibus causis articulus secundus

Cqz mors sit iugiter ac vehementer metuenda ppter peri
culofissimas seu grauissimas temptationes quas habere
solent agonisantes moꝝ morituri. articul⁹ tertius.

Cez metuenda et pmitanda sit moꝝ eo qz posteam
non est redditus ad statum pmeredi penitendi et recipandi
negligentia graciam et salutem articulus quartus:

Salubris ymaginatio de disposicione hominis mo/
tientis. Articulus quintus

Cde diuersis effectibus qui oriuntur ex consideratio
nibus atqz timore mortis articulus sextus

Cde primo effectu meditationis mortis videlicet de pa
uore que sustinent morientes articulus septimus

Cde secundo effectu qui ex intenta mortis meditacio
ne consurgit. Articulus octauus

Cde tcio effci ex meditatōe morti nascēte arti. nonus

Cde quarto effectu ex mortis meditatione ortum
habente. articulus decimus

Cde quinto effci ex meditatōe morti nascēte arti. xi.

Cde sexto effectu ex meditatōe morti nascēte arti. xii

Exhortatio ad mortem salubrem ex consideratioē subli
mum psonaz qz morti legib⁹ subiacuerūt articul⁹ xiii.

CRecitatio ex exemplis et historiarum ex quibus dicit homo accendi ad assiduam preparationem articul⁹ xiiij :
De miserijs ac erupnis humanae predicationis articul⁹ xv.
De scđo quanto nouissimorum puta de futuro dei iudicio cui attribui pñt oes act⁹ q̄ iam an affligti sūt morti Articul⁹ xvi
Cq̄ valde metuendum sit futurum iudicium dei ex destructione iudiciorum que deus exercuit interdum in hoc mundo: articulus xvij

De multis rebus ex quartu consideratione innotescit q̄ me tuendū et rigorosū sit futurū dei iudicij tam grāle in fine mūdi q̄ p̄ticulae in singulorum hominū obitu articul⁹ xxij :
De terribilitate diuinij iudicij ratione summe auctoritatis et extreme excellentie iudicis cristi Articul⁹ xix

Cq̄ metuendum sit dei iudicium propter infinitam sapientiam eius: Articulus xx.

De horribilitate diuinij iudicij propter omnipotentiam iudicis summi: articulus xxi

De terribilitate et rigore diuinij iudicij ex parte diuine iusticie: Articulus xxij

Cq̄ diuinum iudicium sit incomparabiliter metuendum eo q̄ ipse iudex altissimus sit iudex et pars articul⁹ xxii.

De horribilitate ac distinctione diuinij iudicij ex parte beneficentie dei: articulus xxvij.

De tribilitate diuinij iudicij ex parte iudicatorum arti. xxv.

Cq̄ diuinum iudicium sit ineffabiliter metuendum ex parte sententie iudicis et retributionis finalis que est eterna damnatio aut perfecta beatitudo articulus xxvi

De terribilitate generalis ex parte signorum q̄ illud
precedent. Articulus xxvij.

De terribilitate diuinī iudicij ex parte dispositionis in
qua mundus tunc stabit. articulus xxvij.

De horribilitate extremi iudicij ex parte exercituum iudi-
cū summi qui aderunt ibi. Articulus xxix.

Cq̄ diuinū illō gnale iudicū erit valde horēdū pp̄t oīnī
intellēcūlū et rōbiliū creaturāz p̄nciā. Articul⁹ xxx.

De metuenda seueritate extremi iudicij ex parte eorum
qui accusabunt iniquos. articulus xxxi.

De maxīa horribilitate extremi iudicij eo q̄ de singul-
fet districtissimā exactio a iudice summo. articulus xxxii.

De ordine processu et consummatione extremi iu-
dicij. Articulus xxxiii.

Recitatio exempli terribilis ex quo patet veritas hōz q̄
dicta sūt de t̄ribilitate ac rigore diuinī iudicij. arti. xxxiii.

De cōcio nouissimōz qđ ē pena inferni. articul⁹ xxxx.

Cq̄ acerbitas infernalīs pene attendi potest ex eisdem
ex quibus consideratur grauitas vicioām ac districtio-
diuinī iudicij. articulus xxxvi.

De multis que circa penas inferni sunt consi-
deranda. Articulus xxvij:

De his ergo per ordinē consequēter differunt **D**e eter-
nitate infernalium tormentorū. articulus xxvij.

De acerbitate penarum inferni. articul⁹ xxix.

De diūtate et varietate tormentorū inferni. Arti. xl.

De vniuersalitate infernalū tormentorū. articul⁹ xli.

Contra grauitatem penarum inferni ex parte magne et misere et
desolatissime societatis damnatorum. Articulus xiiij.

Contra dispositionem infernalem. articulus xliij.

Contra grauitatem penarum inferni propter irrecupabilitatem
temporis hic amissi et damni inde securi et de matre et putri
cave infernalium tormentorum: articulus xlviij:

Contra pena danii dominatorum articulus xv.

Contra acerbitatem infernalium suppliciorum ex parte
patientium. Articulus xlii.

Contra acerbitatem penarum inferni ex revelationibus fidei
dignis fideliis personarum. articulus xlviij.

Contra penas purgatoriis sancti patrich. articulus xlviij.

Contra eadem materia ex tondali visione articulus xlviij.

Contra eadem materia ex libello de vita christine mi-
rabilis. Articulus l.

Contra eadem materia ex revelationibus sancte brigide arti- li.

Contra mali christiani multo acerbius torqueantur in in-
ferno quam infideles: articulus lij.

Contra acerbitatem penarum purgatoriis et inferni ex his que
leguntur de obitu sancti ieronimi articulus lij.

Contra qualiter intelligenda sunt ea que tacta sunt ex visione
nibus prenarratis de suppliciis animarum in purgato-
rio et inferno. Articulus liij.

Contra quae nouissimorum scilicet celesti gloria arti- li.

Contra prius omnipotens et creator ad eandem beatitudi-
nem creauit genus humauum ad quam in exordio mundi
creauit angelorum perniciositatem ac sublimitatem Arti- li.

Cep beatudo sanctorum in clara et immediata visio/
ne dei consistens sit ineffabiliter gloria iocunda deifica
tua atque dignissima: **Articulus lvii.**

De multis et magnis atque innumerabilibus gau/
diis beatorum: **articulus lviii.**

De multis ex quibus perpenditur quae inenarrabiliter
magna sit beatitudo pulchritudo ornatus et gloria sanc/
torum in celo: **articulus lix.**

CBe beatissima deliciofissima refectione sanctorum
in celo: **Articulus lx.**

Cep sancti in celo ex omni parte habet copiofissimam rationem
atque materiam multiplicium gaudiorum **articulus lxi.**

De quibusdam iocunditatibus animarum felicium et
hominum beatorum post diem iudicii quas angeli sanc/
ti non habent: **articulus lxii.**

Cde iocundissima felicitate sanctorum ex parte glo/
riosa societatis eorum: **articulus lxiii.**

De beatitudine electorum ex parte amenissimi
loci eorum: **Articulus lxiv.**

Cde variis fructibus et gaudiis enim ne felicitate arti. lxxv.

Ecclitacio cordis ad appetendum incessabiliter ac serue/
ter beatitudinem eternalem: **articulus lxxvi.**

De considerationis effectibus ac desiderijs eternae felici/
tatis. **articulus lxxvii.**

Exhortatio ad promerendum beatitudinem eternalem
et qualiter comprehendens promereri et adipisci possumus
eandem **Articulus lxxviii. et ultimus.**

pcion
riner
delen
quibus
nouis
veteris
b'ca
mura
do. qd
tar. v
stern
vris
mice
Ecc
fina
qui
dicim
cellu
men
muc
dial

mon
baco
jic
que
reco

Embrare nouissima tua et in eternū non
peccabis Ecc. vii. Sicut dicit beatus Aug⁹ in li-
bro meditationū. Plus vita da est sola petī fedi-
tas. quā quelibet tormentorum imanitas. Cū ergo
nouissimorum noticia et illorum frequēs memoria a
petīs nos reuocat. Autib⁹ nos copulat. et in oī bono. ope nos re-
tinet et cōfirmat. Iō diuina inspirāte grā de his nouissimis. vi
delicet q̄ et q̄t illa sunt modicum p̄posui d⁸ iſſpare. Necno
qđlibet peile qđāmō declarare. Est erg⁹ aliens sit. Attuor sunt
nouissima p̄iter apud scōs in numero cōp⁹. Sicut p̄t zem
dēter ex nōbis b̄ti Berñ. in qđā sermōe sic dicitis. In oīb⁹ op̄i-
b⁹ tuis memorare nouissima tua. Que qđē q̄ttuor sunt. mors.
iudiciū. gehēna. et glia. Quid horribili⁹ morte. qđ terribili⁹ iudi-
cio. qđ intolerabili⁹ gehēna. et qđ iucūdius celestiglia. Hec Ber-
nar. vbi supra. Ista sunt q̄ttuor rote currus aie vehentes eā ad
eternā salutē. Ista sunt q̄ttuor incitamenta incitatia sp̄m hoīs.
vt spretis oīb⁹ mūdanis ad suū redeat creatorē. Est ergo cōue-
niēs et utile q̄ habeātur in cōtinua recordatiōe. Et ḡ dī Sap.
Ecc. xxvii. Nemēto nouissimorum. Unī quidā volēs hec nouis-
sima frequēter h̄ic pre oculū et iugiter i memoria x̄sificādo sic lo-
quit. Bis duo sunt q̄ cordeten⁹ sub pectore misi. Mors mea iu-
dicū: baratri nox: lux padisi Ulex cum totalis hui⁹ opusculi p̄-
cessus principaliter ad hoc conat⁹ inducere ut nouissimorum celebris
memoria cordialit⁹ et intime humanis cordib⁹ imprimat⁹. Cōti-
nue ergo videbitur rei psonum. vt p̄nti huic libellulo nomē cor-
diale loco sui tituli si placet imponatur

De morte corporali

Rimū igitur nouissimorum cui⁹ memoria ē a petīs retrā-
ctiūn est mors p̄ns sive corporis. Unī Berñ. in speculo
monachorum. Summa philosophia ē meditatio mortis assidua.
hāc quoquāz hō prixerit secū portet. et in eternū nō peccabit.
Itē Aug⁹ in li. exhortationū. Nihil sic reuocat a petīs. sicut fre-
quēs meditatio mortis. Hec est em̄ illa q̄ facit hoīcm se humiliare
re. oīa cōtemnere. et p̄mam aggredi sive acceptare

Qđ meditatio mortis scit hoīez se humiliare
Ico ergo q̄ mortis recordatio facit hoīem se humiliare.

a ii

¶ In Aug⁹ in libro de vīis dñi. Agnoscat homo se mortalem
et frāgat elationem. Cetera nra et bona et mala icerta sunt. So-
la mors est certa. Unde quis aduent⁹ eius hora nobis ē occul-
ta et incerta. Ipsa tñ est certissima. et veniēs venit cito et nō tar-
dabit. ¶ In Ecc. xij. Memor esto qm̄ mors nō tardat. Scribi-
tur em̄ in Tobia. Mors pperat fuga nulla pat̄ mortale tribu-
tam Soluē nature lege tenet homo. Ad idem dt Bern. in fmo-
ne. Misericordia tua nō hora nō disponis ad mortē. Cogita-
ta teiam n. scis de necessitate mortu⁹. Distingue qli-
ter oculi tui in capite. Vene tue rumpetur. cor scindet ē
dolore. Quis erg. iam nō timedit et se humiliabit. cum certissi-
me scit se mortu⁹. et in terram reuersu⁹. Nulla em̄ erit psonaꝝ
acceptio. sicut nec fuit ut scribit. ij. Re. xij. Q̄ es morimur et q̄
si aque dilabimur in terram q̄ non reuertutur. ¶ In Richar-
do. Iure vocata fuit mors. q̄ morsus amar⁹ omnib⁹ est. a quo
nemo cauere p̄t. Hinc dt in libello de cōtemptu mūdi. Mors re-
secat. mors omne necat q̄d carne creat. Magnificos pmit et mo-
dicos. cūctis dominat. Nobilium tenet imperiū nullumq; ve-
retur. Tam ducibus q̄ principib⁹ cōmuniſ habet. Mors iuue-
nes rapit atq; senes. nulli miseret. Illa fremit. genus omne tre-
mit qd in orbe mouet. Illa ferit caro tota perit. de sub pede mor-
tis. Coterritur nec eripit. vir robore fortis. nil redimit. dñ mors
perimit. qz federa nunq;. Nec p̄cium nec seruitiū mors recipit
vnq;. Sed qd plura loquar. nulli mors impia parcit. Nec euia-
det inops. nec qui marsubia sarcit. Certe audio nūc q̄ mors ē
vltima linea rerum. ¶ In scribitur in Ghetta. Omnia mors tol-
lit. doctum cecidisse Eatōrem. Atq; ipm socratem p̄cubuisse
ferunt. Ecce qualiter scia aut doctrina nullum p̄seruat a mortis.
iaculis et ruina. Nam vt scribit Eccl. ij. Doritur doct⁹. sil⁹ et i-
doct⁹. ¶ In Esai. xxij. dr. Elbi est legis vba ponderas. vbi ē
doctor parvulor⁹. Quasi dicēt. Nō sunt neq; viuūt. sed eodem
cursu cum alijs trāsierūt. Sed cum Ghetta solum duos dicos.
ante nominat fore morte peremptos. Dic mihi tu. Elbi Ale-
xander potētissim⁹. vbi Judas machabe⁹. et Sampson vir for-
tis virib⁹. vbi Creslus ditissim⁹. vbi Absolō pulcherrim⁹. vbi
Galien⁹ medicus. et Aliuccna ei⁹ socius. vbi Salomō pruden-
tissim⁹. vbi Aristoteles peritissim⁹. vbi Plato. vbi Porphi-

Rius? ubi doctissim⁹ poetarum Virgili⁹. Nonne omnes tanq;
peregrini ⁊ hospites vni⁹ diei velocissime trāsierunt. Vere sic.
Nam⁹ ex eis nō remālit. qz in vanitate defecerūt dies eorū.
et anni eoz cum festinatiōe. Nam vt dī in Psalmo. In imagi
ne p̄trāsit hō. Nunc em̄ fortis ⁊ san⁹. cōpos p̄ omnia. cras ve
ro debilis aut languid⁹. fessusq; i terra cum dubia ⁊ fragilis no
bis vita tributa. Qd̄ etiam ibi clare p̄z fm phūm. qui Adriāo
impator⁹ de c̄ssentia ⁊ statu homis interrogāti sic r̄ndit. Hō est
mancipium mortis. hospes loci ⁊ viator⁹. Aliens sili⁹ aceruo ro
semin⁹ mature atq; pomo nouo. Ex his facil. ⁊ improbat qz
fragilis ⁊ labilis ⁊ qz indurabilis ē humana vita. nō solum mō
paupis. verum etiā cuiuslibet quātumcūq; diuitis aut potētis.
Nam commune mori. mors nulli parcit honori. Mors fera.
mors nequam mors nulli parcit: ⁊ equam. Mors scruat legem
collit cū pauperem. Mā regis ⁊ paupis lex est moriēdi com
munis. Dat cām flendi si bñ scripta legis. Elī Job. xx. sic scri
bit de diuite ⁊ elato. Si ascēderit usq; ad cclum supbia ei⁹. ⁊ ca
put ei⁹ nubes tctigerit. qz sterquiliniū i sine p̄det. ⁊ qui eū vide
rint dicēt. Elī est: velut somnū euolās nō inuenietur transiit
sicut visio nocturna. Item Baruth. iii. Elī sunt pr̄cipes gen
tiū ⁊ qz dominātur sup bestias qz sunt sup terram: qz in aub⁹ celi
ludūt. qui argētum thesaurisant. ⁊ auz in quo cōfidūt homies.
et non est finis acquisitionis eorum. qui argētum fabricat ⁊ sol
lia sunt. nec est iniūctio opez illorum. Extermiati c̄m sunt ⁊ ad
inferos descenderūt ⁊ alij i locum eorūdem surrexerūt. Unde
Prosper i suis sentētijs sic ait. vbi sunt insupabiles oratores?
vbi qui cōuictiū festa disponebāt: vbi equoz splendidi nu
tritoēs? vbi exercituum duces: vbi satrape ⁊ tyrānti: nōnne om
nes puluis ⁊ fauile: nōne in paucis x̄sib⁹ est eoz memoria vite
Respice sepultra. ⁊ vide qz seru⁹ ⁊ quis demin⁹. quis paup et
quis diues. Discerne si potes victim a rege. forte a tēbili. ⁊ pul
chrum a deformati. Item dī Chrysostom⁹ in libro de reparatio
ne lapsi. Quid p̄fuit illis qz in luxuria corporis ⁊ in p̄ntis vite vo
luptatib⁹ usq; ad ultimum diem p̄manserūt. intuere nūc sepul
tra eorum. Unde si est aliquid iactātie vestigium. si aliqua diui
tiarum vel iactātie signa cognoueris. Require vbi nūc uestes
et ornamenti peregrina. Elī nūc ⁊ spectaculoz voluptas. vbi

a iii

et secutorum turba et opulētia. risus locus. immoderata atq; fr
refrigerata leticia. quo abscessit. vbi illa nunc et ipsi. finem vero
rumq; intuere diligētius. et accede propri? ad singulorum sepul
cra. Elide cineres solos. et seditates vermium reliquias et recor
dare hūc corporum esse finem. etiam si in delicijs et leticia. etiam
si. in labore et cōtinentia transegerint hic vitam. Item Bernar
dus in suis meditationib? sic inquit. Dic mihi. vbi sunt amato
res mundi qui ante pauca tempora nobiscum erant. nihil ex eis
remālit nisi cineres et vermes. Attende diligēter quid fuerint.
Homines fuerūt sicut tu. comedērūt. biberunt. riserūt. duxerūt
in bono dies suos. et in punto ad inferna descendērūt. Hic caro
eorum vermb?. et illic anima eo:ū ignib? deputatur. donec rur
sus in felici collegio colligati sempiternis inuoluātur incendijs
qui socij in vitis et in peccatis fuerunt. Quid pfuit illis inanis
gloria. brevis leticia. mundi potētia. carnis voluptas. false di
uicie. magna familia. et mala cōcupiscentia. Ebi risus. vbi ioc?
vbi iactantia. vbi arrogātia. De tanta leticia quanta tristitia.
post tantam voluptatem tam grauis miseria. De illa exaltatio
ne ceciderūt in magnam ruinam et grauia tormenta. quicquid il
lis accidit tibi accidere potest. Quia homo es. homo de humo.
limus delimo. Deterra es. de terra viuis. et in terram reuerte
ris. De his supradictis amatorib? mundi. tam carnaliter et se
culariter viuentib? nec mortem metuentib? iam vicinam siclo
quitur Bernard? ad fratres de monte dei. O miserabiles mis
eri. quos ipse miserie hui? vite et vie seducunt. dum in bonis dies
suos ducunt. et in punto ad inferna descendunt. Nam ut dicitur
in Psalmo. Venient viros super illos et descendētent ad infernum
viuentes. Certe nūc quilibet eorum poss; dicere. Circumdede
runt me dolores mortis. et pericula inferni inuenerunt me. Hi
sunt miserabiles miseri quos vita presens hic seducit. De quis
bus dicitur Job. xxi. Impij viuunt subleuati. confortatq; diui
tis semē eorum permanet coram eis. ppinchorum turba et ne
potum in cōspectu eorum. Dom? eorum secure sunt et parate.
et nō est virga dei super illos. Bos eorum cōcepit et non aborti
uit. vacca peperit et nō est priuata fetu suo. exultant lusibus. te
nent tympanum et citharam. et in punto ad inferna descendunt
O q; male secūdatur q; stulte ludificatur. Qui propter florem

mundi vanumq; decorum. Qui prius apparet quasi flos & pri-
nus aret. Gladit ad infernum perdit diadema supernum. Quid
let preterite qd in omni tempore vite. Pauper vixisset. nec diui-
tias habuisset nec immerito. nam quid tunc thesauri. quid acer-
uis proderit auri? Cum peccatores mittuntur ad inferiores. In
ferniletebras ignem pariterq; tenebras. Semper passuri. nec
ab his vnc; reddituri. Charissime quid dicas de diuitib; huius
seculi. Nonne moriuntur sicut ceteri. verissime in nullo videtur
privilegiati. Nam sicut dicitur Sapientie. vñ. Unus ē introi-
tus omnib; ad vitam & similis exitus. Item Job xxI. Iste mo-
ritur robustus & sanus diues & felix. viscera eius plena sunt adi-
pe. & medullis ossa irrigantur. Alius vero moritur in amaritu-
dine anime sue absq; ullis opibus. & tamē simul in puluere dor-
mient. & vermes operient eos. Ecce qualiter diuites mundi et
potentes mortem communem sortiuntur cum pauperib;. Unde
Eccl. x. Omnis potētatus brevis vita. rex ē hodie & cras mo-
ritur. De tali rege sine dubio sicut legitur. pri. Nachab. ii. Gloria
eius sterc; & vermis. hodie extollit & cras non inuenietur. Exē
plum em accipe de excellentissimo mundi principe. videlz Alles
xādro magno qui vniuersum mundum sibi subiugavit. Sic qd
toti seculi solus domin; putabatur. Unde legitur de ipo. Ma-
gnus Alexāder quo primū Grecia rege. Floruit e terris mul-
ta trophya tulit. Hic mundi peragrās fines sibi subiugat orbē
Tota terra minor viribus eius erat
Item in alio loco sic de eo scribit. Omnia rex regum sibi sub-
dita regna videbat. Fecit eum fame son; & fortuna monarchā.
Lotus Alexādro famuletur subdit; orbis. Magn; & i magno
dominetur maxim; orbe. Sed post mundi triumphū. post vni-
uersale & vnicum toti mundi adeptum imperium quid magni
sequebatur. Nunq; regni stabilitas. aut potentie pperitas.
numq; corporis incolumentas. aut pñtis vite lōguntas. Certe
nequaq;. sed illud commune omnib;. Ultim; ad mortē post oīa
fata recursus. Tūc bñ potuit dicē Alexāder i hora mortis sue
illud Job. Ecce ego quondā opulētus repēte cōtrit; sum. Ma-
solum do p duodecim annos & nō ampli; impauit. Sic c̄m scri-
bit de ipo. Petrus in aurora Bis senis dominans annis morti
vir obedit. C' viuit adhuc nescia fama mori. Silt de morte cō-
a iiiij

querēdō potuit dicere illud Job. xix. Spoliauit me gloria mea.
et abstulit coronam de capite meo. destruxit me vndiqz t pereo
Ecce charissime iam maniseste patet licet omnia cesar habet. ta
men gloria cesaris esse desinit. t tumulus vir erit ei octo pedū.
Ex quo apparet euidēter q̄ regia maiestas omnis terrena po
testas. Prosperitas rerum: series lōginqua dicum. Dicterit
absqz mora mortis cum venerit hora. Unde dicit aliis poeta.
Es sapiēs marcat sapiētia morte redundās. Diuitie lapsu mo
biliore fluunt. Es probus. expirat probitas. es honest⁹ honestas
Labitur es fortis fortia morte cadunt. Sane iam video q̄ sin
gula de nobis anni furantur eunt. Et ergo Si fueris diues.
pulch̄r fortisve. quid inde Si dñs mūdi. si rex. si papa Quid
inde? Nam cito pretererūt hec omnia q̄ nihil inde Sola manet
merita. quia glorificabimur inde. Unde Isidorus in quadam
omelia dicit sic. Dilectissimi pēsare debem⁹ quam breuis est mū
di felicitas. quam modica est hui⁹ seculi gloria. quā caduca t fra
gilis est temporalis potētia. Dicat qui poterit. Elbi sunt reges:
vbi principes: vbi imperatores: vbi rerum locupletes: vbi po
tētes seculi: vbi diuites huius mūdi. Quasi vmbra transierunt.
et velut somnium euaniuerūt. Queruntur t non sunt. Quid di
cimus ad h̄c. Reges obierunt. t principes mortui sunt. Multi
tamē putēt se diu viuere. t quasi nunq̄ morte cadere de presen
ti vita. Certe non sic impij non sic. Elos autem sicut homines
moriemini. t sicut vnius de principib⁹ cadetis. Nam vt d̄t Se
neca ad Lucillum. Huius eminentis vite cadere est exit⁹. Un
de scribitur in Ghetta. Omnia mors delet. omnia morte cadūt
Uniuersas em̄ felicitates hominum mors terminat t conclu
dit. Nam cum predicatoris fidem Albrahe. pietatem Joseph.
claritatem Moysi. fortitudinem Sampsonis. zelum Phinees.
Dauid mansuetudinem. Helesei miracula. Salomonis diuini
as t prudentiam. Absolonis pulchritudinem t formam semi
per extrema omnium luctus occupat. finisq̄ historie finem ho
minis imponit. vnaqz cōclusio singulorum. videlicet t mortu⁹
est Ecce iam patet manifestissime per predicta q̄ forma. genus.
mores. sapiētia. res t honores non retinent hominem qui ruit i
cinerem. Nam omne qđ est genitum tendit ad interitum. Hic
est q̄ Quidius d̄t. O ritus cūcta suos repetit matremq̄ requi

runt. Et credit in nihilum quod fuit ante nihil. Omnia ad nihil
lum deuenerunt tanq; aqua decurrent. Similiter et ego miserri
mus quasi ad nihilum redactus sum et nesciv. Nam dies mei si
cuit umbra declinauerunt. et ego sicut fenum arui. Puluis enim su
mus. Homo sicut fenum. dies eius sicut flos. sic effloredit. Quo
niam spiritus pertransibit in illo et non subsistet. et non cognos
cet amplius locum suum. Ecce iam considera quod homo est res fra
gilis durans tempore paruo. Efficitur similis flor; qui crescit
in arvo. Unde Esiae. xl. Omnis caro fenum et omnis gloria eius
quasi flos agri. Vnde fenum est populus. exsiccatum est fenum et
cecidit flos. Et ergo cur superbit homo qui est sicut fenum tecto
rum quod priusquam cuellatur exaruit. Unde scribitur in Tho
bia. Est homo vas luteum. vas lamentabile. fenum aridulum.
fragilis glebula. saccus olens. Carnis vita. labor carnis. concep
tio tales menstrua. putredo finis. origo luctus. Sperma pris
us. moto saccus olens. Post verminib; esca in tumulo. Pro qua
vate superbit homo. Item Bernardus in libro meditationum.
Unde superbit homo. cuius conceptio culpa. Nasci pena. labor
vita. necesse mori. Post hominem vermis. post verme fator
et horror. Sic in non hominem vertitur omnis homo. Atque
de ergo principium vite tue. et medium et finem sive terminum.
et inuenies magnam occasionem te humiliandi. Quid cogitas
quid dicas. et quid temet ipsum facis. Non puluis es et terra?
Scriptum est enim Ecclesiast. xij. Reuertatur puluis in terraz
suam unde erat. In terram vilissimam. in terram putridam ver
nibus repletam. Job. xviii. Putredini diri pater meus es tu.
mater mea et soror mea verminibus. Item Ecclesiast. xvij. O mo
nis homo terra et cinis. Et Genesis. iij. Reuertaris in terram
de qua sumptus es. quia puluis es et in puluerem reuertaris. Et
sicut ammonet Allanus Esto memor quod puluis eris et verminib;
esca. In gelida putreus quando iacebis humo Non erit in mun
do qui te velit ultra videre. Cum tua racidior sit caro rupta ca
ne. unde Bernardus. Quid fetidius humano cadavere. quid
horribilis mortuo homine cuius erat in vita grauissimus am
plexus sit in morte horribilis aspectus. Quid ergo prosunt dis
uicie. quod delitie. quod honores. Diuitie non liberata a morte. nec deli
cie a verminib; nec honores a fetore. O deus eterne ergo misera sorte

claudit omnis homo. Certe tu charissime si p̄dicta diligēter at-
tēderes. maximā humiliatiōis cām p̄cul dubio inuenires. Itē
q̄ mortis memoria hōiem humiliat p̄t. iij. R̄g. xxi. de Achab
qui auditā cōminatiōe mortis sibi sc̄a ab Heliā iterim humili-
tus est sic q̄ dñs dixit ad Heliā. nōne vides achab humiliatum
coram me. Legit q̄ in roma curia quondā fieri solebat t̄ adhuc
fit suo t̄pe. q̄ creato papa apportat coram coſtappa. q̄ incēsa di-
cebat sibi sub hac forma. Sic trāsit gl̄ia m̄ndi. hoc ē. sicut ignis
ſtupram velocit̄ t̄ cito redigit in fauillā. sic ois mundi gloria ci-
to labit t̄ p̄terit q̄si vmbra. Marrat etiā Iſidor⁹. cōſuetudinem
antiquit⁹ fuisse. q̄ prima die coronatiōis imperatoris Cōstantii
nopolitani. cū esset i gl̄ia sua. latomus quidā apportauit ei tria
vel q̄ttuor genera lapidum. dicēs ei q̄ eligēt de q̄ vellet sibi fieri
monumētum. Item legit de brō Joāne elcmosynario priar-
cha Alexadrino q̄ dum sepulchrū ei⁹ ſicret nunq̄ voluit pfici.
ordinās q̄ i magnis festiuitatib⁹ in honore ſuo aliq̄s veniret ad
eum ita dicēs. Dñe ſepulchrū tuū impfectū eſt iude illud pfici. q̄r
nescis q̄ hora fur eſt aduentur⁹. Et q̄re ſiebat iſta de papa. impa-
tore. t̄ priarcha. q̄r oēs erant ſtat⁹ excellētissimi hui⁹ mundini.
ſi vt ſemetiōis recognoſceret hōies mortales. Et vt ſpelōgio-
ris vite magnanimitate potētie ſeu rei terrene glie ſupbiendo ſe
nō extolleret. S̄ mortis memoriam pre oculis habēdo ſc̄ in oī-
bus humiliarēt. Un̄ per pphetam d̄i in psalmo. Sciāt gentes
qm̄ hōies ſunt. hōies inq̄ id eſt de humo ſcu de limo pcreati. et
ideo nccārio moriūtur. vñ Ecclesiast. xli. Omnia q̄ de terra ſunt
in terram cōuertent. de quoꝝ numero ois hō deputat. Un̄ p-
pheta Hieremias d̄t. Terra. terra. terra. audi sermones mcos.
Terram vocat hōiem ter. Eſt em̄ terra. q̄ de terra creat. i ter-
ra cōuersat. t̄ in terram rcdit t̄ mutat. Terra eſt creatiōe. con-
uersatio ne t̄ morte. Terra ē natura. vita t̄ ſepulchra. Terra ſa-
pit. terrā lingit. terrā ſitit t̄ cōcupiſcit. Cōglutinat⁹ eſt in terra
vēter ei⁹. dēſcendit ad inferiora terre. Celeſtiū oblit⁹ pro terra
pugnat. p terra mare nauigat. p terra terrā circuit t̄ perambu-
lat t̄ ſepi⁹ pro terra nūc hoc nūc illud hō miserabilis anxius la-
borat: nec a talib⁹ ceſſat. donc qui de terra ſumpt⁹ eſt reuertitur
in materiam primā videt; terram. dicēs illud. iij. R̄gū. iij. Ec-
ce ingredior viā vniuerſe terre. Et ideo cum ſex. cum limuſ. cū

res vilissima simus. Unde superbimus. quia ad terram. terra redimus.

Quod meditatio mortis facit hominem
omnia contemnere

Acit etiam secundo mortis memoria hominem omnia contemnere et tanquam nihil se reputare. Unde Hieronim⁹ in prologo suo sic inquit. Facile contemnit omnia. qui se semper cogitat mortuum. Nam concupiscētia oculorum contemnitur. quando aliquis cogitat se breviter omnia relictus. Concupiscētia carnis contemnit dūmodo quis considerat quod corpore suum proprium quasi in instanti erit cibis vermium. Superbia vite despiciens. dum quis hoc corde ponderat. quod ille qui vult esse super alios. ponetur in terra subtilis pedes omnium quod est insinuum clementiorum. Et ideo dicit idem Hieronym⁹ in ep̄la ad Cyprianum. Memetō mortis tue et non peccabis. Qui cotidie recordatur se moritur. contemnit p̄nitia festinans ad futura. Esau autem considerans sibi mortem imminere faciliter contempnit terrena. Unde dicitur Gene. xxv. En morior quid mihi proderunt primogenita. Item Isidor⁹ aduertēt presertim vice breuitatem. et quod ea que videtur hic possideri quasi in statissime videlicet in morte relinquenda sunt. ad illorum exhortans contemptum sic inquiens ait. Si vis esse quietum nihil secundum appetas. Semper requiem metis habebis si curas seculi a te preieceris. abiice a te quicquid bonum propositum poterit impedire. Esto mortuus mundo. et mundus tibi. Mundi gloriam quasi mortuus non aspicias. ab affectu huius vite quasi mortuus te iam separa. Sicut sepultus non habeas curam de seculo. Tantum defunctus ab omnibus purga negocio. vivus contemne quod post mortem non poteris habere. Unde ait Seneca. Nihil eque tibi proficiet ad temperatias omnium regum temporalium et contemptum sicut brevis eius et huius temporis incerti meditatio. Igitur dilecte mindum vivis memori mente memetō mori. Unde legitur in libello de dono timoris quod quidam magna litterature in philosophia datus mundi vanitatibus audiens semel legi in matutinis de longa vita patrum antiquorum. et quod semper dicebatur in fine ad quemlibet eorum et mortuus est. Unde Genesis quinto. Constatuit quod sibi etiam taliter eveniret quantumcumque temporis vivere supra terram. et ex hoc concipiens mundi contemptum intra-

uit ordinem predicatorum. In quo factus est peritus magister in theologia. et vir eximie sanctitatis. Quod bene habuit hic pro oculis verba Ecclesiast. xi. sic dicentis. Si animis multis vixerit homo et in omnibus his letatus fuerit. meminisse debet tenebrosi temporis et dierum multorum. que cum venerint vanitatis arguitur preterita. Nec in die mortis patet vanitas et vanitatum vanitas. et quod omnia fuerunt vana. Tunc scribitur Eccl. iiij. Cuncta sublacet vanitati. et sic est reuera. Vana sunt omnia universa et singula. Vanitas est vita nostra et quilibet mundi creatura. Nam ut dicitur in psalmo. Universa vanitas omnis homo vivens. Tu autem estimas diu vivere. et hec temporalia animis plurimi in deliciis possidere. Charissime non sic. Homo vanitatis similis factus est dies et sicut umbra preterirent. Ecce iam vides quod dies tuus erunt pauci. et episcopatum tuum accipiet alter. Et ideo tempora longa tibi noli primitere vite. Quocunq; ingredieris sequitur mors corporis umbram. Ideo si bene inspiceris te et habebas tibi dicta. ac etiam postmodum dicenda cordis auribus diligenter perceperis. potius deberes dicere. vado mori credens per longum viueret tempus. Forte dies hec est ultima vado mori. Tibi enim dicitur Luce. xij. Stulte hac nocte demones repetent animam tuam a te. Que antem parasti. cuius erunt? Ergo vade mori. vade certus quia velox est depositio tabernaculi tui. ut scribitur secunda Petri primo. Et cogita iam te mortuum quem sis de necessitate etiam quanto libet annos procul dubio moritur. Ac cōtemne trāitoria que statim et absque mora (quis inuite) erunt relinquenda. Unde poeta refert. P̄dicia terrarum. possessio diuinarum. fabrica murorum. grandis structura domorum. gloria mētarum. cum deliciis epularum. Insignesque thori. mappe cibicū decori. Resplendēs vestis que moribus obstat honestis. Grex armatorum spacioſus. cultus agrorum. Fertile vinetum diuina vite repletum. Gaudia natorum. dilectio dulcis eorum. Cum cœta relinquētur. nec post hec inueniētur. Ex his iam vide et considera quod nihil stabile seu permanēs est in presenti vita. unde dicitur Ecclesiastici. iiij. Magnificaui opera mea. edificaui mihi domos. Plantauī vineas. Feci ortos et pomeria. cōseui ea cuncti generis arboribus. et extruxi mihi piscinas aquas ut irrigarem silvas lignorum germinatium. possedi seruos et acillas. multaque familiā.

habui. Armenta quoq; et multis auium greges ultra omnes
qui ante me fuerunt in hierusalem. coaceruaui mihi argentum et
aurum et substantias regum. ac prouinciarum feci mihi canto-
res et cantatrices. ac delicias filiorum hominum. Ephos et vice-
os ad vina in ministerio fundenda et suppgressus sum opib; om-
nes q; fuerunt ante me in hirlin Sapientia quoq; pseuerauit mes-
cum. et omnia q; desiderauerunt oculi mei non negauit eis. nec phi-
bui cor meum quin frueret voluptate et oblectaret se in his que
parauerant. Cumq; vertissim me ad vniuersa opa q; fecerat man-
mee et ad labores in quib; frustra sudauerant. vidi in omnib; opi-
b; vanitatem et afflictionem animi et nihil permane sub sole. Etere-
nihil permanet. oia em transiret et labitur q;li umbra. Elin Joa.
de garladia. Qd fuit est et erit: perit articulo breuis hore. Ergo
quid prodest esse fuisse fore: Esse fuisse fore tria sunt florida sine
flore. Nam simul omne perit qd fuit est et erit. Nudus em trans-
sit et cōcupiscēta ei. Et iō. Qd breuiter durat qs prudēs ques-
tere curat. Un Bern. i libro meditationū sic ait. Quid thesau-
risat qs in terra. cum sine dilatiōe trāseat et illud qd colligit. et il-
le q colligit. Tu ergo ho quem fructū expectas in mndo. cuius
fructū est ruina: et finis mors. Ultinam hec intelligēs et nouissi-
ma puideres. Item Petr blesensis in qdā ep̄la sic dicit. Gloria
mūdi fallax et seductoria suos decipit amatores. Quicqd enim
vel futurū pmittit. vel in pnti puidet. totū ad nihilum deuenit.
tanq; aqua decurrentis. Ergo inspice q; fragilis. q; fallax. q; ina-
nis sit mundū. et illius gloria. quam cupim. Et igit o stultissime
Cur cito nō spernis q; preterēntia cernis. Nonne vides mundū
miserū nimis et furibundū. Sub gladio dire mortis languēdo
perire

Qd mors facit hominem pñiam acceptare

Uita ordinem premissorum nunc restat diligenter inuestiga-
re qualiter mortis memo:ia facit hominem penitētiā ag-
gredi siue acceptare. Illud clare patet Ione. iiij. de Mīmūtis q;
ad cōminationem mortis penitētiā peregerunt. Item Luce
iiij. Facite dignos fructū penitentie. Et subdit. Securis ad radi-
cem arboris posita ē idē cōminatio mortis. Cū occideret eos q;
rebāt eum et reuertebātur sc̄ ad penitētiā. Elin Ambrosius

sup Lucam Ele mihi si petā mea nō defleuero. ve mihi. si media
nocte nō surrexero ad cōfitendū tibi dñe. Ele mihi si dolū pxiō
meo fecero. ve mihi si veritatem nō dixerō Ad radicem arboris
securis posita ē. faciat qui p̄t fructū grē. qui dñ p̄nne. Aldest dñs.
et q̄ requirit fructū vite. Job etiam p̄siderās breuitatem p̄ntis
vite. poti⁹ elegit hic q̄ postmodum inutileiter sine fructu penitē.
Enī dicit Job. x. Paucitas diez meoz finietur breui. dimitte
me ergo ut plāgam paululum dolorem meum anteq̄ vadām t̄
nō reuertar ad terrā tenebrosam t̄ optam mortis caligine. Ele
re tcm̄ p̄ns est breuissimū Nam vt dī Job. xiiij. Breues dies
homis sunt. Item prima ad Corin. viij. Temp⁹ breue ē. t̄ ideo
eslet meli⁹ mođo breuiter t̄ lcuī sustinē modicum. q̄ postea do-
lere t̄ inutile penitē p̄ infinita sc̄la seculorū. Enī dī Aug⁹ in li-
de decem cordis. Melior ē modica amaritudo in fauibus q̄ cor-
mētum eternū in viscerib⁹. De breuitate p̄ntis vite idem dī in
sermōe. Elita homis tota breuis ē ab iſantia usq; ad decrepitā
senectutē. Adā emī si adhuc viuēt t̄ hodie moreret. quid ei loo-
gitudo vite pfuisset. certe modicū vel nihil. imo posset dicē. Ja-
mihi p̄terite fluxerūt t̄pa vite. Enī. Quid p̄dest hoī si viuat se-
cula centū Cum morit vitam trāfisse putat q̄si ventū. Et ergo
dicit Aug⁹ sup psalteriū. Si toto t̄peillo viuēs ex q̄ Aldā emī-
sus ē de padiso usq; ad hodiernū diem. certe vidēs vitam tuam
nō fuisse diuturnā. q̄ sic auolasset. Elita aut̄ vniuersusq; hoīs
quāta est ad de rātōlibet ānos. duclongissimā senectutē Quid
erit. nōne q̄si aurora matutina. Item dī idē in qdā omelia. Fra-
giliores sum⁹. q̄ si vitrei essēm⁹. Elitz et si fragile est. tñ benc scr-
natū t̄ custoditū diu durat. vita at humana quātūcūq; serue-
tur: durare non p̄t. Nam scribit ad Hebre. ix. Statutū est om-
nib⁹ homib⁹ semel mori. Enī Seneca de remedijs fortuitoz.
Elita nra peregrinatio ē. cū diu ambulaner̄ deniq; redeundū
est hāc mortis necessitatē t̄ humanc vite breuitatē p̄siderabat
getilis ille xerres. De q̄btūs Hiero⁹ scribēs in ep̄la ad Heliodo-
rum. Sic inq̄t xerres ille potētissim⁹ rex. q̄ subuerit montes.
mariaq; cōstrauit. cū de sublimi loco cernēt infinitā multitudi-
nē sui exercit⁹: dī eo fleuisse q̄ null⁹ coz q̄s cernebat supiuueret
post centū annos. In humanis valde nccāriumi ē humana vi-
ta non esse longeū. Sicut Barlaā refert. ipsa cui dā arbori p̄pa

tur ad cuius radices sed est duo mures. unus albus. nigerque reliquias
id est dies et noctis. huius arboris viter radices. incessanter corrodentes
Itē Aug⁹ in originali tractās illud Jacobi. iiiij. Que est nostra vi-
ta? Elapsoe ad modicū parens deinceps terminat: sic dicit. Ultia
hec est vita dubia. vita ceca et errōnosa. quā humores tumidat. to-
lores desiccāt. aera morbitat. esce inflat. ieiunia macerat. iocis sol-
uit. tristie consumit. sollicitudo coartat. securitas hebetat. diui-
tie iactat. paupertas dejectit. iuuētus extollit. senectus incuruat. in-
firmitas frāgit. meror deprimit. et post huc oīa mors interimit.
et vniuersis gaudijs sitū unponit. ita ut cū esse desierit. nec fuisse
se putet. Et hoc est quod dicit Sapientia. iiij. Exiguū et cū tedium est tē-
pus vice nrae. Ex nihilo nati sumus. et post erimus quasi nihil fui-
m⁹. Et ibidem. Umbra transīs est temp⁹ nrae. Item Sapientia pri-
mo. Transiit vita nra tanq; vestigium nubis. et sicut nebula dis-
soluetur q̄ fugata ē a radiis solis. et a calore ei⁹ aggrauata. Job
xvi. Ecce breues anni transiērūt et semitam p̄ quā non reuertar.
ambulabo. Eiusdē nono Dies nici velociores fuerūt cursore. p̄
terent q̄si naues poma portātes. et sicut aquila volās ad escam
Eiusdē. vij. Dies mei velociores transiērūt. q̄ a texēte tela succi-
dit et consumpti absq; vlla spe. Memēto mei de⁹ q̄ vent⁹ est vita
mea. et non reuertat oculus me⁹ ut videat bona. nec aspiciat me
vll⁹ visus hoīs. Unū Petrus in aurora. Tela texētis citi⁹ tua vi-
ta secat. Nam nullo transire die vel nocte morat. Qd̄ siliis vēto
fuerat tua vita memēto. Que fugit absq; mora. q̄ sola transiti
hora. Ecce q̄ brevis et modica. q̄ instabilis et caduca. ē hec p̄ns
nra vita. Nam ut scribit Ecclesiastes. xix. Numer⁹ dierum hoīum ut
multū centum ani. Sed iste numer⁹ p̄ successus rpm̄ est modi-
cum minorat⁹. Unū etiam in Psal. dī. Dies annoz nostrorum
septuagita anni. Si at in potētati⁹ octogita anni. ampli⁹ eo-
rum labor et dolor. Sed qd̄ est hoc temp⁹ octoginta annoz vel ce-
tum annoz p̄ qd̄ hoī viuit est hoc temp⁹ magnū. est hoc lōgum
annoz spaciū reputandū. Certe nō. sed respectu eternitatis
poti⁹ est momētum quā temp⁹ nominādū. Cū etiā milles an-
ni sint an oculos dñi sicut dies hesterna q̄ preteriit. et transit ve-
lū umbra. Vlere vere hec est vita brevis lubrica pena dolor. Itē
nō solum pōderāda est p̄ntis vite breuitas. sed etiam maxima i-
eritudo. Cum dubia incertis verset vita periculis. Ne scim⁹

enim diem neq; horam. Sz cum dixerit par t securitas. tunc re
pentin⁹ supueniet interit⁹. t forsitan fur ille ē hodie aduenturus
Elī poeta. Quis scit adhuc an nos plures complebim⁹ ànos
Mescis an cras te mors sit raptura vel ante. Et ergo dī Es.
xxxvij. Dispone domui tue qd morieris tu. t non viues. Et ibi
dem. Precisa ē velut a texete vita mea. dum adhuc ordirer sic
cidit me. Nam dū primo incepī viue. in eodem tpe etiam iucepī
morti appropinqrē. Elī Sap. v. Nos statim nati cōtinuo de
sinim⁹ esse. Huic est q Seneca in ep̄la dt. Quotidie morimur.
nam qtidie demit aliq ps vite Et sic qd aliud est vita nrā qz qui
dam cursus siue trāsit⁹ Elī non imerito horologio ppat. quod
gradatim sp trāsit. t vscz ad certū punctū cōtinuo diskurrit. et
tūc subito ac iprouise cadit. ac cāpanellas tāgit t eas sonitū fa
ce cōpellit. Sic i veritate vita nrā semp labit t fluit vscz ad cer
tum punctū. Hoc ē ad vite terminū a deo p̄e statutū t p̄fixū
quē nemo poterit p̄terire. Tūc em̄ deficit t cadit t cāpanellas
realiter t ad līram scle pulsare t sonare facit. Igit̄ euigila t pru
denter expecta cursum vite tue. Nā h̄ologiu tuū grad⁹ pau
cissimos habz p̄trāsire. Omni em̄ hora plures grad⁹ preterit t
trāscendit. t statim cum ad ultimū puenecrit. in baratz mortis
subito dilabit t cadit. Audi ergo qd poeta de hoc refert. Elīta
brevis velut umbra leuis fugit annihilatur. Sic vadit subito
qz cadit dum stare putatur. Media nāqz vita in morte sum⁹
Et ergo dī de hoc Eccl. ix. ca. Mescit hō finem sūm. sed sicut pi
sces capiuntur hamo. Et sicut aues comprehendunt laqueo. sic eti
am capiuntur hoīes in tpe malo. Ecce iā venit finis. finis venit.
nam mors vite est ultim⁹ finis. Hic est finis cunctoz hoīm qui
ammonet in domo luct⁹. vt habeat Eccl. vij. Unde dī in libello
metrico de vita t gestis ipsi⁹ Alexadri magni. O felix mortale
gen⁹ si semper h̄et Eternū p̄mete bonum. fincz timeret. Qui
tam nobilib⁹ media qz plebe creat⁹ Improuisus adest: aīe discri
mīne magno. Ecce iam frater charissime. Elīta qd est hoīis nisi
res vallata ruinis. Est caro nrā cinis mō p̄cipiū modo finis
Hinc est q Bern. dicit. Cū recordor q sum cinis. t qz cito venit
finis. sine fine p̄timesco. t vt cinis refrigesco. Et qz fm Grego.
valde se sollicitat hō in bono ope qui sp cogitat de extremo fine.
Igitur dilectissime. O em̄ crede diem tibi diluxisse supremum.

Se
mentis
serabili
uerita
tur tū
bianca
buti
cōfessor
hōc p̄p
mētō
tus ex
scōnē
parīz
int̄bō
m̄ qua
bar tū
m̄ apia
gō fū
parata
quōd
am
rīcōn
Chā
nāre
ctōc
Ecc
C
dītō
cum
tīnī
rīcō
am
p̄ma
victo
quī
m̄ p̄p
alas

Semp habens memori mēte necesse mori. Quis ergo hō sane
mentis cōsiderās breuitatem et maximā incertitudinē hui⁹ mi-
serabilis vite ac p̄inquitatē mortis iam venture? Quis aiad
uertēs diligēterq; reuoluēs q̄ anni nři velut aranca mutabū-
tur ⁊ dies nři sicut sum⁹ deficiunt. ⁊ q̄ hō nat⁹ de muliere tam
breui viuit tpe. qui q̄si flos egredit ⁊ p̄teritur. ac fugit velut vī-
bra: Quis etiā menteten⁹ hec ponderās ac intuēs cordialit̄ et
cōsiderās sic seducit a diabolo mūdo ⁊ carne q̄ penitē negligit i
hoc tpe breuissimo. imo vt veri⁹ dicā in hac p̄nti horula siue mo-
mēto Certe nemo negligit siue differt. nisi quē malicia sua peni-
tus excecanit. O quāta pena talib⁹ hoībus de illa negligētia cō-
sequet. Ende dicit Paul⁹ ad hebreos secūdo. Quō effugiem⁹ si
tancā neglexerim⁹ salutem: Hinc brūs Effrem dicit. Charissimi
in hoc breui tpe si neglexerim⁹ nullam oīno excusationē habebi-
m⁹ quam p̄ facinorib⁹ nřis ostendam⁹. Noli ergo breuitatem
hui⁹ tpe negligē. ne p̄ infinita sclā p̄mā infructuosa postmodū
incipias tarde penitē. Igit̄ festina ne tardaueris ne cū satius n̄
gib⁹ finaliter excludaris. Matthxi. xxv. Ecce spōsus uenit. ⁊ q̄
parate erāt itrauerūt cū eo ad nuptias. ⁊ clausa ēianua. Sup
quo beat⁹ Grego. sic dicit. O si palatū cordis sape posset quātum
admiratiōis h̄z. Ecce spōsus venit. Quantū dulcedis. intraue-
rūt cū eo ad nuptias. ⁊ quātum amaritudis. ⁊ clausa est ianua.
Charissime si h̄c sapes ⁊ intelligēs. ac frequēter corde ten⁹ rumi-
nares ad p̄mā utiq̄ festināter currēs. nec temp⁹ acceptabile
et dies salutis p̄ concessiōis ⁊ ocia iutiliter p̄deres sine fructu
Et ergo scribit̄ Elpocal. iij. O demēto vñ excideris ⁊ p̄mā age.
Legitur apud Clareuallēm aeadisse. q̄ quidā vir scūs cum
esset in orōne audiuit quādam vocē miserabile lamentātem. et
cum inqreret qd̄ hoc esset. R̄ndit. Ego sum aīa cuiusdā dama-
ti infelicē meam deplangēs damnationē. Et cū de pena ei⁹ que-
rere. dixit q̄ inī oīa q̄dānatos magis excitabāt ad penā erat
amissio tpe sibi dei gra collati. in cui⁹ parua morula potuissent
p̄mā egisse q̄ eos liberasset a pena infernali. Enī Hugo de scō
victore. Oia gehēne supplicia supat deū non vidē ⁊ bonis carē
que in p̄tāte habuisti obtinere. O penur igit̄ dum temp⁹ habe-
m⁹. ne postmodum dicam⁹ penitēdo illud Hiēmie. viii. Erāsij
estas. finita est messis. ⁊ nos saluati nō sum⁹. Hinc est q̄ deuot⁹

b j

Ille Effrem nos amonet dices. Obscro vos charissimi et super
pliciter rogo. O amici mei vigilate in hoc breui tempore. in hac hora
undecima contendite. iam enim vespera proferabit. cum gloria multa
re remunerator adueniet reddere unicuique secundum opa sua. Exem-
plariter etiam perinde quod mortis memoria inducit hominem ad penitentiam
facientem. Unus legitur de quodam milite flagitoso. qui nullam pe-
nitentiam a papa alexandro sibi impositam voluit acceptare. tan-
dem papa dedit sibi anulum suum. ut illum in digito suo per penitentiam por-
taret. et quandocumque eum inspiceret. quod de morte sua cogitaret. Quod
cum fecisset pluribus diebus. tandem ad papam rediret dicens quod pa-
rat est oem aliam penitentiam quam tamquam sibi iniungitur face-
re et adimplere.

Item legitur de quodam alio peccatore. qui etiam nullam a con-
fessore voluit acceptare penitentiam. tandem confessor suus sibi hoc in-
iunxit. ut precepisset seruitori suo quod semper in primo ferculo bacu-
lum decorticatum ei presentaret dicens Domine ad memoriam re-
ducatis quod necessario habetis mori et nescitis ubi. quoniam et quando.
Cum autem per tempus aliquot hoc factum fuisset et per hoc quod come-
debat sibi in tedium verteretur. dixit confessor suus quod paratus esset
omnem aliam penitentiam facere quam tamquam vellet. Nam
cor suum in seipso conturbatum erat et formido mortis cecidit super
eum. Ex predictis ergo satis perinde quod memoria mortis facit hominem
se humiliare omnia contemnere. penitentiam aggredi siue acceptare. et
ex consequenti peccata deuincere. Et ideo Sepulchre recordris bone frater
quod morieris. Si memores mortis. felicis eris cito sortis.

Sequuntur nunc Exempla ex variis
sacrarum litterarum passibus homini christiano
admodum utilia

Petrus damiani ad Blancam comitis
fam de terroribus mortis.

En sandum quippe est cum iam peccatrix anima vinculis incipit caris absoluimus quod amaro terrore pertutitur. quatis mor-
daci conscientie stimulis lacerat. Recolit vetita que comisit. vi

det mandata que negligenter implere cōtempsit. Dolet iudicis
pnie tpa sese inaniter pcepisse. Plorat immobilem districte vlt
tions articulum ineuitabilitē iniminere. Manē satagit. ire com
pellit. recuperare vult pdita nō auditur. Post terga respiciēs to
tius trālacte vite cursum velut vnum breuissimum depurat iti
neris passum. In se oculos dirigit. et infinita pheuinitatis spacia
dep̄pendit. Plorat itaq; qz an tam breue spaciū acquirē po
tuit leticiam oīm seculoꝝ. Deflet etiam se ppter tam breuis ille
cebre voluptatē inenarrabilem ppetue suauitatis amissione dul
cedinem. Erubescit qz ppter illā substātiā q vermb⁹ erat ob
noxia illam neglexit q chois āgelicis erat inferēda. Jam radios
mētis attollit. et dum diuinaꝝ immortalium gloriā cōtemplatē
eam ppter vite inopiaꝝ pdidisse confundit. Eung⁹ sub se reflectit
oculos ad hui⁹ mundi cōuallem tetrāq; caliginem. Sup se ve
ro mirat eterni lumis claritateꝝ. liquido dep̄pendit qz nox erat
et tenebre qd amavit. Si rediuiū pnie temp⁹ pmerci potu
isset qz dure cōuersatiōis iter arriperet. quantis se deuotionum
vinculis innodaret. Interea dum ebescētes oculi cōtabescūt
dum pect⁹ palpitat. dum raucum guttur anhelat dentes et pa
latum nigrescunt. et quādam velut erugine cōtrahunt. Palles
scunt ora. membra cuncta rigescunt. Dum hec et huiōi tanq; vi
cine morti pcedētia famulātūr officia. assunt oīa gesta simul et
verba. nec ipse etiam cogitatiōes desunt. et cuncta hec amaz⁹ cō
tra actore testimoniū reddunt. Coacerūatur oīa anterespū
entis oculos. et quē respicerere fugit. coactus et inuit⁹ attendit.
Adest prēterea hincorrēda demonum turba. illinc et hūtus an
gelica. In illo q meli⁹ est liquido dep̄pendit. cui parti iure possel
sio vendiceſt. Hā pietatis in eo videntē insignia visitatiōis ange
lice blādicijs delinīt atq; armonice melodie vt exeat puocatur
Qd si cum simstre pti nigredo meritorū et seditatis squalor ad
iudicet. intolerabili mox terrore cōcutitur. repētini impet⁹ vio
lentia pturbat. precipitatur inuadit. et de misere carnis ergastu
lo violēter euellitur. et ad eterna supplicia cum amaritudie tra
bitur. Jam vero post egressioneꝝ de corpore quis explicare va
leat quot armate iniquorum acies in insidijs lateant. quot fre
mentes cunei feralibus telis obstructi tunc obsideant. et ne libe
re trāsire possit anim⁹ velut militari more cōstipate legiōes op

b q

pugnant. Hec et huius frequenter in corde vestari quod est aliud quod le
nocinatia huius vite blandimenta respuere. mundo repudium dare. il
licitos mortis carnis illudere. solidumque pfectiois adipiscere. propositum
indeclinabile custodire. Ex horologio eterne sapientiae

Lexit an discipulū sicut in iuuenis pulcherrimi. quod morte per
uentus in primo migratur. de salute aie siue nihil dispositus
rat. Qui huius vocelachrymabili clamabat. Circumdederunt me
gemit mortis dolores inferni circumdederunt me. Heu me deo eterne
ne ad quod in hunc mundum nascebar. natus ex utero cui non statim
perire. En principium vite mee fuit cum fletu et dolore. nunc autem finis
meus et exitus existunt cum miserabili placitu et merore. O mors quod
amara est memoria tua cordi iucundo et in deliciis enutrito. Horri
bilis punitia tua ei quod de etate iuuensis et robore fortis. et quod potest suc
cessibus prosperis. O quod patitur credidisse in quod tamen cito mori debuisse.
Si nunc mors misera repetet quod in insidiis irruptens irruisti super
me. prolixus disti me et mille funibus ligasti et vincalis tecum trahis
ferreis. sicut trahi solet damna ad supplicium mortis. Tempus pa
teriunt. dilapsum est et a nullo homini reuocari potest. non fuit hora tam bre
uis in quod spuria lucra suo valore omnia terrena incompabili exceden
tia parere potuisse. Heu me miserum. io nunc stillat oculus meus
pro dolore et palpebre fluit aqua. quod reuocare quod preteriit non pos
sum. Eya vos oes quod adeatis quod meam miseriā videtis. quod flore ius
uetutis adhuc gaudetis. quod tempus aptum adhuc habetis. me respici
cite. measque miserias considerate. et in meo piculo damnum vim decli
nate. florē iuventutis vie cum deo expendite. tempus sacris occupa
te actionibus ne filia facientes filia partiam. O felix prima et conuer
sio matura quod secura quod aut tarde perinde se committit dubius et incer
tus erit. quod nescit an vere aut ficte peniteat. O cras cras quod longa
rest fecisti mihi. et in baratz mortis me praeraristi. praecrastinando
decepisti me. Et quod adhuc dicam. in priori est tribulatio mea. ut de
hoc mundo recedam. Attende nunc ad me quod diligenter. Ecce i habeo
ra magis gaudere de brevi oratione. puta de salutione angelica
deuote per me dicta quod super milia auri et argenti. O mi deo quam
bona neglexi. quod male accidit mihi quod hec non puidi quoniam bene puidi
potui. quod horas numerus reddituras prodidi. quod modica facta et negotia
inutilia tractas tam multa et preciosa bona neglexi. O mi deo nunc
fine verbis meis ponendo. ultra plangere non valeo. Ecce veit ho-

ra q̄ me aufert de terra. Heu me uīc video. nunc experior q̄ am
pli⁹ viuere nō valeo. t̄ q̄mors ē in p̄pīquo En man⁹ inualide
incipiūt rigescē. facies pallescē. visus obumbrari. t̄ oculi p̄fun-
dari ac trāsuerſari. Ach me misex puncture mortis amarissime
circūdant me. t̄ cor debile suffocare nitunt̄. O cordis angustie
et pressure mortifere. En pulsus icipit caprisare. Anxiet̄ defi-
cē. t̄ q̄i ex p̄fundō se colligē. lucem h̄⁹ mundi ampli⁹ non video
Et ecce iā statum alteri⁹ mundi pre ocul⁹ mentalib⁹ quasi p̄me-
ditāto p̄spicē incipio. O mi de⁹ q̄ miserabiles aspect⁹. en crue-
te bestie. laruales demonū facies. nigri ethiopes inumerabiles
circūdant me insidiātes t̄ sp̄ctātes miserātiam meā in primo
exiturā. si forte torquenda eis in sorte trādat̄. En sudor mortis
adest. t̄ mebra penetrās t̄ victam esse naturā t̄ iam succubuisse
attestās. O terribilis aspect⁹ iusti iudicis mibi iā p̄ntis. q̄ timo
rem sibito veniētis p̄exhibitionē. Hic valete soci⁹ t̄ amici cha-
rissimi q̄ hinc iam exitur⁹ oculū mentis ad purgatorū quo iā
deducend⁹ sum cōuerto. inde nō exitur⁹ donec reddā nouissimū
quadrantē. Illī oculo cordis intueor miseriā t̄ dolore. pena⁹ t̄
afflictionē multiplice. Heu me misex inter alias debitās penas
in illo loco exurge video flāmas igniū. t̄ iuoluē t̄ reimpingē q̄
dā aias miseror⁹. q̄ velut scintille flāmiuome in medio ignis cā-
dētis discurrūt. Sicut cū magna villa tota in incēdio ponit̄. et
in igne t̄ fumo scintille pariter sursum t̄ deorsum ferūtur vllu-
lātes. t̄ p̄ dolore cruciatū clamātes singule t̄ dicentes. Mis-
erī mei miseremī mei saltē vos amici mei. Elbi nūc est amico-
rum meor⁹ adiutorū. vbi p̄missides bone cōsanguineor⁹. t̄ alio-
rum q̄ quoq̄ inordinatū affectū nosmetip̄os neglexerūt⁹. t̄ no-
bisip̄is hāc penam adauxim⁹. Heu cur tot fecim⁹. laborauimus
eis placē volētes t̄ male remunerati sum⁹. ardem⁹ t̄ cstiuamus.
nec ab illis adiutorū recipim⁹. Heu cur de salute nr̄a nō nobis-
metip̄is p̄uidim⁹. En mi⁹ afflictio purgatori⁹ qđ patimur sup-
pliciū superat quodcuq̄ hui⁹ tp̄alis mundi. Elīcē hore isti⁹ quā
patimur a cerbitas penalitatis centū annos ī se putat̄ h̄re secu-
li transēntis miseras. Szuper oia genera tormentor⁹ ledit ni-
mis. illi⁹ diuine faciei absentia. Et hec oia p̄dicta in ultimo ago
ne cōstitut⁹ tibi p̄ memoriali relinquō. Et his dc̄is agonisando
expiro. **G**regorii⁹ in omelia. **Q**ui inq̄ sunt huma-

ne aīe maloēs inimici q̄ maligni spūs: q̄ hāc exēuntē a corpē ob
fidēt. quā in carnis amore positā deceptoris delectatiōibus fo
uēt. quā vallo circumdāt. q̄r aī mentis ei⁹ oculos reductis ini
quitatib⁹ quas ppetrauit. hāc ad societatē sue dānatiōis trahē
tes coartat. vt ipsa iā extremitate vite dēphēsa et a qb⁹ hostib⁹
circūclusa sit videat t̄ inde euadēdi aditū inuenire nō possit. q̄r
opariā bona nō licet. q̄ cum agē licuit cōtempsit. De qb⁹ adhuc
apte qđ sequit̄ intelligi pt. Circumdabūt te t̄ coangustabūt te
vndiqz. Maligni qui ppe spūs vndiqz angustāt aīam. qñ ei non
solum opis. s̄ etiā locutiōis t̄ insip cogitatiōis iniqtates repli
cāt vt q̄ prius se p multa dilatauit i scelere. ad extremū de oib⁹
angustiēt in retributiōe. Si em̄ districte penset cui⁹ sit pōderis
improperiū ex ore veritat⁹ agnoscit. cum negligēti t̄ futura nō
prouidēti dr. Et quidem i hac dic tua q̄ ad pacē tibi nunc aut ab
scōdita sunt ab ocul⁹ tuis. Nā cogitādum valde est q̄ terribilis
erit hora nr̄e resolutiōis. qs pauor mentis. quāta tunc oīm ma
loz memoria. q̄ obliuio trāslacte felicitatis. q̄ formido t̄ cōsidera
tio iudicis. Quid ergo nobis esse de p̄frib⁹ ad delectationē des
bet qñ simul cunctis trāscuntib⁹ non valet trāslire qđ imminet
qñ t̄ hoc fundit⁹ finitur qđ diligēt t̄ illud īcipit vbi dolor nunqz
finitur. Tunc maligni spūs egrediēt̄ aīa sua oīa requirūt t̄nc
mala q̄ suaserūt replicat. vt sociā ad tornētum trahāt

Hieronym⁹ in ep̄la ad dcmetriadē Respuant̄ honores. des
spiciātūr diuitie. Ipsa q̄z vita nr̄a martyri⁹ amore cōtemnatur.
Ethec oīa et si p̄termitatis p̄mio nō dārentur. essent tñ qñqz
peritura. Amittit̄ hec etiā illi qui semp cupiunt possidē. q̄z mul
tos memoria nr̄a retinet in maximis honorib⁹ t̄ diuitijs cōstis
tutos repēte de summo illo porētie fastigio cōcidisse et eos qui
tumore elati aliud quidez q̄s hoīes se iā putabant exitu suo tan
dē docueren̄ nos qđ fuerit. Quid em̄ in hoc mundo stabile qđ fir
mū est. qđ porro nō breue t̄ incertū. t̄ casui nō seruiens. Quale
illud bonū est. qđ semp timeas amittē vel qđ auferēdum abs te
metuas vel a te relinquēdum scias. Nā t̄ si nullo eripiat casu l'
mortecerte p̄dendū est. Et si vita nr̄a tendatur p̄ mille ānos et
ad extremū illum dīc toti⁹ etatis cottidiana deliciaz volupta
tē veniam⁹. q̄le hoc q̄so diu est qđ fine delef. Algeā transactum
vite tue temp⁹ animo reuolue. Nōne videbitur tibi vmbra q̄s

dam fuisse qđ trāsijt t̄ instar somni tenuis incertum esse omne
qđ videtur. Hoc idem t̄ decrepit⁹ senex sentire p̄t cui cōuenit di-
cere cum p̄plexa. Dies mei sicut umbra declinauerūt. t̄ ego si-
cut fenum arui.

Ex dialogo Gregorij.

Evir quidā in hoc mundo valde diues fuit Erisori⁹ nomine
sed t̄m̄ vītīs plen⁹ quātum reb⁹. supbia tumid⁹. sue carnis vō
luptatib⁹ subditus. in acquirēdis reb⁹ auaricie facib⁹ accensus
Sz̄cum tot malis dñs finem ponēdecreuisset corpali hūc mo-
lestia p̄culsit. Qui ad extreūm veniēs eadem hora q̄iam erat
de corpe exiturus aptis oculis vidit tetros t̄ nigerrimos spūs
corā se alistē t̄ vehemēter imminere vt ad inferni claustra se ra-
perēt. Cepit tremiscē pallescere t̄ sudare. t̄ magnis vocib⁹ in-
ducias petē. filiumq̄ suū noīe maximum quem ip̄elam mona-
chus monachum vidi nūmīs t̄ turbatis vocib⁹ clamare dices
Maxime curre. nunq̄ tibi mali aliqd feci. in fide tua me suscipe.
Turbat⁹ morx marlin⁹ affuit lugēs t̄ p̄strepēs familia cōuenit
Eos aut̄ q̄s ille insistētes sibi grauiter tolerabat. ip̄i malignos
spūs videre nō poterāt. sed eoz p̄ntiaz in cōfusionē i pallore ac
tremore illi⁹ qui trahebat videbāt. Pauore autē eoz tetre ima-
gis huc illucoz p̄tebat. in lectulo iacebat i sinistro latē aspectum
ez̄ ferre nō poterat. p̄tebat ad parietē tibi erāt. Cūq̄ cōstri-
ctus nimis etiā se relaxari despauit. cepit magnis vocib⁹ clama-
re. Inducias v̄sq̄ mane. Sz̄cum clamaret in ip̄is vocib⁹ de ha-
bitaculo sue carnis euulsus ē. De q̄ nimiz cōstat q̄ p̄ nobis ista
nō p̄ se viderat vt ei⁹ visio nobis pficiat. q̄s adhuc diuina pōtē
tialōganūt expectat. Nā illi tetros spūs aī mortē vidisset
inducias petisse. qđ pfuit qui easdē inducias quas petiuit non
acepit.

Itē alind idē. **E**st apud nos athanasi⁹
presbyt̄licaoni q̄ in dieb⁹ suis lictonij rem terribile narrat eue-
nisse ibi nāq̄ vt ait qđdā monasteriū cōgalaton dr. in q̄ quidā
monach⁹ magne estimatiōis habebat. bonis quippe morib⁹ vi-
debat. at in oī sua actiōe p̄posit⁹. Sz̄ sicut ex fine res patuit lon-
ge aliter q̄z apparebat fuit. Nā cum se cū fr̄ib⁹ ieunare mōstra-
ret. occulte māducare cōsuevit. qđ ei⁹ viciū fr̄es oīno nesciebāt
Sz̄ corporis t̄ mentis molestia ad vite extrema perduct⁹ est.
Qui cum iā eis ad finem fr̄es ad se omnes q̄ in monasterio in-
erant congregari fecit. At illi vt putabant tali viro moriente

magnū quid ac delcābile se ab eo audire' crediderūt. Quib⁹ ille
afflict⁹ ⁊ tremens cōpulsus est pdere. qn̄ hosti tradit⁹ cogebat
exire. Nā dixit. qn̄ me ieiunare vobiscū putabat. occulte come
dcbā. Et ecce nūc ad deuorantū draconis sum dat⁹ q̄ cauda sua
genua mea pedesqz colligauit. caput vero suum intra mēcum os
mittēs spm mēū ebitēs abstrahit. Quib⁹ dcis statim defunct⁹
est. atqz vt penitēto se liberare potuissz a draconē quem viderat
expectat⁹ nō est. Qd nimiz cōstat qz ad solā vtilitatē audienti
um videratē hostē cui tradit⁹ fuerat ⁊ innotuit ⁊ nō euasit.

Ex vitis patr⁹ Exemplum.

Abbas sylois sedēs in cella sp claudēbat ostium suum. Dice
bāt aut̄ de ipo q̄ in die dormitiōis sue cū sedēret circa cī pīes re
splēduit tanq̄ sol facies ei⁹. Et dī eis. Ecce abbas Anthoniūs
venit. ⁊ post pusillū rursus dī eis. Ecce chor⁹ pp̄hetaz. Et itez
ampl⁹ facies ei⁹ resplēduit ⁊ dī. Ecce chor⁹ aptoz venit. Du
plicē adhuc resulſit facies ei⁹. ⁊ ecce ipse cū aliqb⁹ loq̄bat. Dēp
cati sunt aut̄ illum senes dicentes. Cum q̄ loq̄ris pī. Quid dixit
eis. Ecce angeli venerunt accipe me. ⁊ rogo vt dimittar penitē
re modicū. Dicūt ei senes. nō indiges pīa pī. Dixit at illis. ve
renescio me vel initū pīme fecisse. ⁊ cognouerūt oēs qm̄ pfec⁹
est. Et rursum scā est facies ei⁹ sicut sol. ⁊ timuerūt oēs. Dixit
aut̄ eis. Elidete ecce dīs vnit dīcēs. Afferte mihi vas electio
nis herem⁹. ⁊ cōtinuo reddidit spm. Et factum ē fulgur ⁊ reple
tus est tot⁹ ille locus odore suavitatis

Ex vita sancti Hieronymi

Adveniēte die q̄ venerabilis Eusebius migratuz se scierat.
tercio die p̄ente. lāguore febrī concussus valide sup terrā nu
dā mḡri scz Hieronymi nō imēmor se nudū fecit deferri a frīb⁹
admonēs frēs singulos in p̄posito manē Deniqz saccū q̄o glo
riosus induebat Hiero⁹ deferri fecit ⁊ sup se poni. Ordinavit
qz se nudū instar gloriosi mḡri extra ecciam in q̄ iacebat scī hie
rouym̄i cadauer sepeliri. Post hēc p̄ione accepta se dīo ⁊ glori
oso hicronymo cōmendauit. ⁊ sic p̄ triduū locutione. corporalqz
visiōe priuat⁹. circūstantib⁹ frībus passiōes dīi ⁊ alia legētib⁹
iacuit. Die at mortis duab⁹ se horis aīt beate aīt exitū cepit ve
nerabilis pī Eusebi⁹ tam horribiles act⁹ agē vt circumstātes
monachi tanq̄ amētes iacerēt in terra. nā qn̄ḡ trāsuersis ocul⁹

iunctis manib⁹ facie horribili diraqz voce clamabat. Nō faciā
nō faciam. Mētiris. mētiris Post hēc faciem i terrā quācum
poterat firmās clamabat. Adiuuate me frēs ne pereā. Nonas
chi aut flentes ⁊ tremētes interrogabāt eū. Quid habes pater
Quib⁹ ille. Non videtis demonū agmina q̄ me debellare cupi
unt. At illi. Quid te factuz volebat cū dicebas. nō faciā. Et illo
le. Conātur vt blasphem⁹ inueniar. Et iō sic clamabā. Lūc illo
li. Quare faciē tuam abscondebas in terra. Ne ait aspectū eorū
viderē tam terribilē q̄ oēs penē nihil sunt respectu illi⁹. In hēc
verba act⁹ priores reiterās sic ad extrema deuenit. Frēs aut pa
uidi ⁊ stupētes stabāt velut mortui nesciētes qd facerēt. Alder
tremā autem horā veniēti gloriosus eide Hieronym⁹ apparuit
it cōfortās eum. Ad cui⁹ aduentū pterrita illa demonū turba.
euanuit. Et viderūt hieronymū monachi quidam alij aut has
voces ab Eusebio audiebat. Elī venis pī. Quare tñ morat⁹
es. Cui vox illa audientib⁹ fratrib⁹. Expecta fili ne formides.
q̄ te nō deseram quē tñ diligo. Qua voce audita. breuidiscurs
so tpe venerabilis Eusebi⁹ expirauit. Ad cui⁹ corp⁹ siebant mi
racula pterite vite sanctitatē insinuātia. In que qdā monach⁹
sui monasterij pre lachrymis ⁊ vigilijs oculorum lumine priua
t⁹ statī vt corp⁹ ei⁹ venerādū facie tetigit oculoꝝ lumē recepit.
Quidā demoniac⁹ etiā obui⁹ sepeliēdo corpū liberat⁹ est.

CAliud ex distinctione nona.

Legit̄ in libro de vii. donis q̄ narrauerit qdām frater nomine
Gualter⁹ mgr̄ in theologia. q̄ cum eccia qdā pscrari deberet et
quidā nobilis comes excōicat⁹ ibidem sepult⁹ ejciend⁹ esset p̄
pter cōsecrationē. patefacto sepulchro. apparuit imanissim⁹ bu
fo sup faciem ei⁹ totam eā operiēs ⁊ corrodēs. ⁊ aliij x̄mes ⁊ ser
pētes. ad q̄z aspectū ⁊ horrore oēs qui aderāt fugerūt. Fili⁹ au
tem dicti comitis iuuenis hēc audiēs accessit. Et visa saniecaro
nis paterne ⁊ vermu. mirabili diuersitate ⁊ horrore dixit. Iste
sunt amici nr̄i quos nutriūt delicie nre hos quiescere facim⁹ in
mollib⁹ lect⁹ ⁊ pictis thalamis. ⁊ augmetam⁹ diuersitate fercu
loꝝ. Neli⁹ est ergo vt extinguitur in vita p p̄mam. molesten⁹
per ieiuniū. vt interficta nobis nō occurrāt in morte. Et relis
cto principatu ⁊ oī gloria mūdi fugit. cogitās se beatum si fieret
paup p christo. Venit at romā ybi in timore dei mirabilit̄ coro
c j

pus suū affixit. carbonarij etiā inibi sortit⁹ officiū dēmpto solo
suo cōfessore omnib⁹ hoīb⁹ vslq in finē vite sue p̄māsit incogni-
tus. Landē veniēs qdā die romā vt carbonis vendēt. ibidē in
firmitate grāni pcussus ⁊ vulnerat⁹ patiētissime ⁊ mitissime su-
stinet. deinde vocat⁹ a christo felicit⁹ aduolauit. Quo migrāte
oēs vrbis campane vltro ⁊ p se diuina vtute sonuerūt. Qd cū
tā papa Ioānes qz vniuersus ppl's vchementissime miraret. cō-
fessor ipſi⁹ licerdos qdā bō scē vite totum vite sue ordinē ⁊ qz
esset euarravit. Quod audiētes sui nobiles ⁊ milites q eum ibi
dem quesierūt licet viuū non inuenissent corp⁹ tamen defuncti
ad terrā suam cum gaudio deduxerunt

Aliud ex libro de illustrib⁹ viris.

Cōuersus quidā de frīb⁹ clareuallis. Innocētis vite ⁊ quer-
sationis honeste cū grauit̄ aliquādiu egrotasset. tandem ad extre-
ma deuenit. Intravit ad eum grā visitationis beatus Bern⁹. et
confortās eum ait. Confide fili qr̄ migratur⁹ es iam de morte
ad vitā. de labore tpali ad requiē sempiternā. Ille ḥo cum ingē-
ti fiducia rñdit. Quidnī: pergā ad dominum ⁊ creatorē meum.
vere p̄fito ⁊ quātum de mīa dñi iesu christi p̄sumere audeo cer-
tus sum qr̄ cito visur⁹ bona domī in terra viuetium. Porro be-
atus Bern⁹. vt erat medic⁹ sapiens pastor qz sollicit⁹ timens ho-
mini rusticano ne tam fida rñsio de p̄sumptiōis magis temeri-
tate qz consciē puritate pcedēt ait. Signa cor tuū frater signa
cor tuū. quid est qd locut⁹ es. vñ tibi subrepe potuit tāte p̄sum-
ptiōis audacia. Enīuero tu non es ille paupcul⁹ ⁊ miserabilis
bō qui cum nil aut. ppcnihil haberetis ī seculo nccitate forsitan ma-
gis qz timore dei cogēte ad nos cōfugisti. multis p̄cib⁹ tandem
aditum impetrādo. nos ḥo dei causa collegim⁹ inopem. ⁊ parē
te fecim⁹ victu atqz vestitu ceteris. qr̄ cōicasti his q nobiscum
sunt sapiētibus atqz nobilib⁹ viris ⁊ fact⁹ es quasi vñ ex illis.
Quid igit̄ tribuisti dño p omnib⁹ istis. Et ecce nō sufficit ī gra-
titudi tue gratis accepisse te tot bñficia de manu dñi. nisi ⁊ reg-
num ipſi⁹ hereditatis iure vendices tibi. Ad hęc ille rñdens blā-
do vultu ⁊ trāquillo aio dixit Bene p̄ charissime bñ vtiqz per-
orasti. ⁊ ha sunt oia qdixisti. Ulerūtamē si uibes loqr̄ ad te to-
minū ⁊ patrē meum. ⁊ paucis aperiaz. vñ mihi paupi ⁊ misero-
suggeri potuit tāte non p̄sumptiōis. sed vt ego spero deuotiois

occasio. si tamen ha[ec] est illa p[re]dicatio vestra quam nobis sepius
inculcastis q[uod] sc[ilicet] regnum dei non carnis nobilitate, non terrenis
diuitiis possidetur. sed sola obediētie virtute acq[ui]ritur. Hāc inquā
sententiam tanq[ue] verbum abbreviatum a d[omi]no sedula cōmemor-
atione apud me cōtinui. ponēs illud quasi signaculum sup cor
meum assidue meditādo. et sup brachium meum sollicite operā
do. Querite si placet ab omnib[us] m[isericordi]is meis et sociis qb[us] me ob-
sequi et seruire iussistis si cuiq[ue] illoꝝ aliquādo inobedīcs fui. si de
fratrib[us] nostris quempiam ꝑbo aut signo vel quolibet alio mō
quātum in me fuit cōtristauit. Qd si opam dedi omnib[us] in chris-
to obedire. omnib[us] seruire. cunctos p[ro] dei grām diligē. quis pro-
hibere me p[otest] ut de misericordia ei[us] non cōfidam. Beat[us] itaq[ue] Berñ.
cum tale r[ati]onē ab homine rusticano accepisset gauisus ē gaudio
magno et ait. Etere beat[us] es fili charissime. q[uia] caro et sanguis nō
reuelauit tibi sapiam hāc. sed pater celestis ipse te docuit. ipse po-
suit aīam tuam ad vitam. rectissimoꝝ tramite pdixit ad patri-
am. Jam ergo securus cōgredere. q[uia] patefacta ē tibi ianua vite.
Defuncto itaq[ue] fratre et exequiis celebratis. venerabilis p[ri] de
cōversatione et cōsummatione ei[us] sermonem in capitulo luculē
tum sua illa deuotione et facūdia perorauit. omnesq[ue] illi[us] exem-
plo ad amorem obediētie mirabiliter accendit vchymeter nāq[ue] af-
fect[us] fuit in responsiōne illi[us] et magis cōgratulabatur ei sup obedi-
entie virtute et super ipsi[us] anime puritate q[uia] si vidisset eum signis
et prodigiis coruscātem.

CSequitur Secūdum nouissimorum de extremo iudicio.

Ecūdum nouissimorū cui[us] frequēs meditatio nos
a peccatis reuocat. est iudicium nouissimum et finale.
Hui[us] em in emorta nō solū cohabet nos a maximis
pctis. verum etiam a culpis et minis pctis. Elī in
vitaspatꝝ legit. q[uia] cum quidam senex vidisset quēdam iuueneꝝ
dissolute ridētem. dixit ei. Corā celo et terra reddituri sum[us] rō-
nē totū vite nre. et tu ridēs. Quasi dicet. Si scires q[uia] stricta rō
fiet postmodū in iudicio de omnib[us] pctis quātum cūq[ue] leuib[us] et
paruis. Ultiq[ue] nō ridēs. sed poti[us] plāges et doleres. q[uia] nūc tps ē
flēdi. loc[us] et pctā luēdi. postea gaudebūt q[uia] nūc sua crīnia flēbūt

c ii

Unū Grego. in omel. P̄ntis t̄pis ita est agēda leticia. vt nūq̄
amaritudo sequētis iudicij recedat a memoria. Hinc est q̄ dñs
dicit Eccl. xxxvii. Memor esto iudicij mei. nā cum accepero tem-
p̄ ego iusticias iudicabo. Sic p̄pl. p̄phetam loqtur. et Jobel vlti.
Eos surgat et ascendat ḡetes in valle iosaphat. qr ibi sedebō ut iu-
dicē in circuitu ōes gentes. Item Hiēmē. iiij. Adhuc iudicio cō-
tēdam vobiscū ait dñs. De q̄ generali iudicio scribit Osee. iiiij.
Audite vobum dñi filij isrl. qr iudicium dño cum habitatorib⁹ ter-
re. hoc at iudicium valde ē timendū. Unū p̄pheta dt. Aliudicij
tuis timui. Item Sap. v. Videlētes turbabūt nr timore horri-
bili. gemētes pre angustia sp̄ns. Certe dñc in hoc die turbabun-
tur ḡetes et tumebūt qui habitat terminos a signis tuis. nec im-
merito pauebūt. qr multa horribilia erūt signa q̄ videbūt. Mā
vt scribit Luce. xxi. Cum viderit filium homis veniētem in nu-
be cum ptate magna et maiestate. tūc eruunt signa i sole et luna et
stellis. Et in terra pressura ḡetium pre cōfusioe sonit⁹ maris et
fluctuū. ita vt arescēt hoies pre timore et expectatioe q̄ supuent
et vniuerso orbi. O miser hō cogita illi⁹ iudicis. dei sc̄z et homis
tam horribile aduētum. nā ignis in cōspectu ei⁹ exardescet. et in
circuitu ei⁹ tempestas erit valida. Ignis inq̄ ante ipm p̄cedet et
inflamabit in circuitu inimicos ei⁹. Unū ad Hebre. x. Terribilis
autēst quedā expectatio iudicij et ignis emulatio. q̄ plumpatura
est aduersarios. Et Malachie. iiij. Ecce dies veniet succēsa qua
sic amīn. et erūt ōes supbi et ōes facientes ipietatē stipula. Itē
Esa. lxvi. Ecce dñs in igne veniet. Unū Jobel. iiij. Ante facie ei⁹
erit ignis vorās et post eum exurēs flāma. Et iō sicut scribitur
Mala. iiij. Quis stabit ad vidēdum enī. Ipse em̄ quasi ignis cō-
flās et q̄si herba fullonū. et sedebit cōflans et emundās argētum
Quis ergo sane mētis hūc iudicē et aduētum ei⁹ toto cordenō
tumebit. Grego. sup Ezechielē. Que erit mens hois eterni iudi-
cīs p̄ntiam nō formidātis. vbi simul pctā aī oculos redeunt. et
oia q̄ cum delectatione acta sunt ad memorā cum pauore redu-
cant. Certe vt scribit Prouer. xxvij. Unū malinō cogitat iu-
dicium. q̄ autem requirūt deum aiaduertūt oia. Bern. in prosa
Expauesco quidē multum iudicis vēturi vultū. quem latebit
nil occultum. nec reliqt quid inultū. et q̄s n̄m nō tumebit. q̄n iu-
dex apparebit. ignis aī quem ardebit. pctores q̄ delebit. Est at

Hoc iudicium specialiter metuendum propter tria. Primum est multiplex accusatio ipsis procuratorib[us] valde grauius phorreda. Secundum est strictissima villicatiois ratio de omnibus singulariter facienda. Tercium est horibilis sine expectatio. quia iusto iudice tunc crudelit[er] coram cunctis hominibus contra insensatos pferet. Que oia sunt procuratoribus plurimum metuenda. et per nos eorum memoria est a procuratis retractiua

Conclusio timendum est propter multiplicem accusationem.

Cest igit primum propter quod iudicium est valde et specialiter timendum. multiplex accusatio quia in ipsis procuratoribus valde grauius est phorreda. unde multa inueniuntur et numerantur in scriptura quia in nouissimo die procuratores accusabuntur. primum est conscientia propria quia procuratorem arguet non in occulto ut nunc. sed coram omnibus tunc aperte. Daniel. vii. Ad iudicium sedet et libri aperti sunt. id est conscientia quae omnibus reuelabitur. In his libris continetur sua vita et mortis glorie seu confirmationis salutis vel damnationis semper interne. Itē Apocal. xx. In durati sunt mortui ex his quae scripta erant in libris. id est conscientiis eorum. Nam sicut testimonium bone conscientie hominis iusti est gloria. ita testimonium praeconcienciae est accusatio damnatio seu pena. Scdm quod accusat procuratorem sunt diaboli et spiritus maligni. Ipsi enim sicut predicatores suggestum procuratum faciendum. ac de facto et commisso procuratorem accusabunt sicut socii furis interdum accusat furem de eo quod fecit cum eo. Ideo Apoca. xij. Diabolus accusator fratrum noiantur. Unde Augustinus. Instabunt oculi ante tribunal Christi et presto erit diabolus. et recitatibus proba confessionis nostre. et obiectus nobis in faciem quid et in quo peccauimus. et in quo loco. et quid facere debeamus. Discutitur est enim ille aduersarius noster. Equissime iudex iudica istuz esse meum ob culpam. qui tu noluit esse per gratiam tuam est per naturam. me per miseriā. tu es per compassionem. meus ob suasionem. tibi inobedies. mihi consenties. a te accepit immortalitatis tunica. a me accepta hanc pannosam tunicam quia induit est. tu vestem dimisit. cum mea huc venit. Equissime iudex iudica ergo illum esse meum. et tecum condemnandum. Hec Augustinus. Tercium quod procuratores accusabit sunt angeli et spiritus beati. Credibile est enim quod ille qui tradidit eis alias custodiendas. regret ab eis de huius custodia roget.

c iij

Et cū illi nō metiātur. nec culpā alienā sibi debet iputare. oportebit eos dicē q̄ ipi nō sint in culpa s̄ p̄tōres q̄ noluerūt eis crēdē & obedire. sicut nō est culpa medici. q̄ nihil omittit de p̄tinēti b̄ ad curā infirmi si nō sanat languidū sibi inobedientē. **H**iere. li. **E**uraui⁹ babylonem & nō est curata. **E**st x̄bū angeloz. q̄ si dicēt. **F**ecim⁹ qđ nccāriū erat fieri circa babylone ut curaret. sed culpa sua fuit q̄ nō est curata. **Q**uartū accusans p̄tōre⁹ sunt creature. & si q̄sieris q̄ dico q̄ oēs & singule. **N**ā offensō creatore tot⁹ mund⁹ odio habebit offensore. **E**nī Job. xx. **R**ueſ labūt celi ipietatē impij. & terra aduersus eū consurget. **N**ām dñs aduocabit celū de sursum. & terrā deorsum discernē pp̄lm. **C**hrysosto. sup Matlxū. In illo die nihil ē qđ r̄ndeām⁹ vbi cēlū & terra. sol & luna. dies & nox. & tot⁹ mund⁹ astabunt aduersum nos i testimoniu⁹ p̄tōz n̄rōz. Et ideo dī Grego. Si q̄ris quis te accusabit. dico q̄ tot⁹ mund⁹. & creature nō solū accusabunt p̄tōrem. verūtia p̄tōrem de ipo vindicabunt. **S**ap. v. **A**rribabit creaturā ad vltionē inimicoz & pugnabit cum eo orbis terraz & tra insensatos. i. p̄tōres. Itē eiusdē xvi. **C**reatura tibi factori deseruiēs; excādēscit i tormentū aduersus iūstos. **Q**uintū accusans p̄tōrem. sunt miserabiles psone q̄ iniuriā passē sunt. **N**ā ille eos tūc accusabūt q̄ ipsis iūriā fecerūt. **L**ūc em̄ verificabit verbū. pphete in psalmo sic dicētis. Cognout q̄ faciet dñs iudiciū inopis & vindictā paupis. nā ipse q̄ intuetur abyssos. q̄ ambulat sup pennas ventorū. terribil in cōsilijs sup filios hoīm. tunc iudicabit causas paupe⁹ q̄n stabunt in magna cōstantia aduersus eos q̄ se angustiauerūt. **L**ūc vindicabit oīa pater orphanoz & iuder viduaz. **D**atiētia nō pauperz nō peribit iuſinē. Accusabūt etiā subditi suos impios & negligētes p̄latos. **B**ern. sup Ean. **O** terribilis de⁹ sup filios hoīm. frustra incipiēt dicētunc miseri montib⁹. cadite sup nos. & collib⁹ cooperite nos. **E**leniēt aī tribunā christi & audieſ pp̄loz grauis querela. accusatio dira quoz vixere stipēdijs nec diluere p̄ctā q̄bus facti sunt duces ceci. & mediatores fraudulēti. **S**extūm accusans p̄tōrem est p̄ctm. Hieremie. iiij. Arguet te malicia tua et auersio tua increpabit te. **E**nī p̄ctā erunt ligata ad collū peccatoris. **O** see. iiiij. Colligata est iniqtas effraum. absconditū est peccatum cī. **E**nī Treno. primo. Cōouolute sunt & iposite col-

lo meosc*z* iniq*z* lates mee. Et ideo sicut furtum ligatum ad collum
furis accusat eum. sic et tunc p*c*t*a* accusabunt miserum peccato*r*
rem. P*ro*ouerbio*x*. v. Iniquitates sue capient impium. et funi
bus peccatorum suorum quib*z* constringitur. Hinc est q*uod* per p*re*
phetam dicitur. Funes peccatorum circumplexi sunt me quib*z*
inquam funib*z* mali per diabolum trahentur ad infernum. tunc
enim cadent in reti aculo eius peccatores et captio quam abscondit
apprehendet eos. Legitur de hericio q*uod* intras ortum one
rat se pomis fig*e*s ea in aculeis. Cum autem venerit ortulan*z*.
tunc ericius vol*e*s fugere impeditur ab onere. et sic cum pomis
comprehendit et arrestatur. Sic etiam accidit peccatori ducer
sis peccatis onerato in die iudicij comprehenditur et accusabitur
ab eisdem. Unde Psalmista. Cognoscetur domin*z* iudicia fas
ciens in operib*z* manu*z* suarum comprehensus est peccator. De
quo Chrysostom*z* super Mattheum d*c*. Ip*e* cogitationes et spe
cialiter opera stabunt ante oculos nostros accusantes nos ante
deum. dicete apostolo. Cogitationib*z* inuicem accusantibus
Bernard*z*. Tunc op*a* n*ra* simul loquentia dicent ad p*c*t*o*rem.
Tu nos egisti. op*a* tua sumus. non te deserem*z*. tecum erim*z* te
c*u*n*d* ad iudicij p*g*em*z*. Ezechiel. xviiij. Sicut iusticia iusti erit su
per e*u*n*d*. sic ipietas ip*i* erit sup e*u*n*d*. Hinc est q*uod* Psal. d*c*. Audite hec
omnes g*e*tes. auribus percipite qui habitat*z* orbem. Cur time
bo in die mala id est in die iudicij. que no*n* solum mala immo pessima
est cui libet peccatori. Ad quod respondet sibi ipsi dicens. Igitur
tunc timebo. q*uod* iniquitas calcanc*e* mei circumdabit me. Sep
timum et ultimum accusans peccatorem sunt tormenta siue in
strumenta passionis iesu christi. immo verius ipse metus christus
Est hiero. Crux christi contra te pugnabit. et christus per vul
nera sua contra te allegabit. cicatrices contra te loqu^{er}entur. et cla
ui de te coquerentur. Hinc Augustin*z* in tractatu de simbolo sic
dicit. Fortassis domin*z* in corpe suo cicatrices obseruabit. ut in
iudicio p*c*t*o*rib*z* exp*o*braret. et coincens eos dicat. Ecce ho*ie*z
quem crucifixistis. ecce deum et ho*ie*m in quem vos ifclices cre
dere noluitis. videte vulnera que infixistis. agnoscite latus q*uod*
pupugistis. q*uod* propter vos apt*u* est et itare noluitis. Tunc etiam
ip*e* christ*z* accusans p*c*t*o*res dicet ill*o* q*uod* Ha*u* iij. habet script*u*
Reuelabo pud*e*datua. et ostend*e* eg*e*titib*z* nuditate tu*z* et regnis

c iij

tuis ignominia tuam. O see. iiij. Reuelabo iusticiā eius in oculis
mandatorū ei⁹. et vir nō eruet eum de manu mea. O q̄z tristes et
q̄z desolati erunt in hoc die miseri p̄tōrēs. Lūcēm v̄ t̄scribitur
Apoca. i. Videbit eum ocul⁹. et qui eum pupugerūt. et planget
sup eum omnes trib⁹ terre. Tunc p̄tōr videbit et irascetur. dē
tib⁹ suis fremet et tabescet.

Quod indicium timēdum est ppter
reddēdam rationem

Lūd qđ iudicium reddit timorosum ē strictissima villica
tionis nr̄e ratio de oib⁹ singulariter facienda. Lu. xvi. Redde
rōem villicatiōis tue. Jā em̄ non poteris ampli⁹ villicare. Cha
rissime si es̄es rōem redditur⁹ mille florenoz̄ corā dño tpalius
sto prudēti et seuero. multū deberes sollicitari p̄ bona p̄putatio
ne faciēda. Sis ergo multomagis sollicitās et vigilās p̄reddē
da rōne de cōmissis bonis corā deo et angel⁹ et oib⁹ sc̄is. q̄b⁹ tūc
p̄ntib⁹ et astātib⁹ tenccārio oportebit cōputare. nō solū de ma
iorib⁹. verū etiā de mīmis vſq̄ ad ultimū quadratē. Un̄ Esa.
iij. Dñs ad iudicium veniet cum seniorib⁹ ppl̄i sui et principib⁹ ei⁹.
Et Facha. xiiij. Veniet dñs deus me⁹ oēsq̄ sc̄i cū eo. videlz
ad iudicium generale: qđ erit in publico corā oib⁹ hoib⁹. et nō
in occulto. t̄o tanto magis est timendum. Un̄ Sophonie. iiij.
Mane iudicium suū dabit in luce. et non abscondetur. Erit ergo
ratio multimoda de cunctis tunc reddēda. **C**Primo videlic⁹
de aīa a deo nobis data et cōmissa. Si em̄ rex filiā sibi dilectissi
mā quam in regno disposuit facē reginā. alicui cōmisisset subdi
toz̄ suoz̄ et ille eā male custodisset. quis dubitat quin rex exigēt
rōem de custodia filie sue taliter neglecte? Quid ergo faciet rex
celoz̄ de illo cui filiā suā. i. aīam specialiter sibi dilecta tradidit i
custodiā. qnā intendit ad dignitatē regiā sublimare i celis. si eā
male custodiunt. nōne magnā exiget inde rōem? Jō dī Deutro
nomij. iiij. Eustodi temetipm et aīam tuā sollicite. Nā sicut dī
Aug⁹. Mavis est dānum i amissiōe vni⁹ aīe q̄z mille corporum
Un̄ Berñ. in li. meditationū suaꝝ. Lor⁹ iste mund⁹ ad vnius
aīe p̄ciū estimari non p̄t. Et ideo dī ibidē. Cur carnē tuā p̄ci
olis reb⁹ impinguas et adornas. quā post paucos dies vermes
comesturi sunt i sepulchro? Et aīam tuā bonis opib⁹ non deco
ras. q̄ deo et angel⁹ ei⁹ in iudicio ē p̄ntanda. Cur aīam vilipēdis

et ei carnē anponis: Dñam ancillari, et ancillā dhari, maḡ abu
sio est. Idē in libro de p̄ceptu mūdi. Hodie filij hōim curam aīe
negligit, curā autē carnis oī desiderio pficiūt, neq; em̄ peccare
metuūt s̄z puniri. Tu ergo charissime noli min⁹ dignū pl⁹ dili-
gē magis digno, noli corp⁹ diligē, et aīam negligē, noli ancillam
extolle et dñam pmitte ancillari. En Chrysol. in li. de repatio
ne lapsi. Si aīam negligam⁹ nec corp⁹ saluare poterim⁹. Non
em̄ aīa pcorpe, sed corp⁹ paia factū est. Qui ḡ qd̄ primū est ne-
gligat, et fm̄ qd̄ infer⁹ est extolit et custodit, utrūq; corruptit
Qui xo ordinē seruat et qd̄ primū est colit et custodit, et secūdū
neglexerit p̄ primi salutē saluabit et scdm. Si ḡ volueris aīam
tuā saluare, et bona inde dño rōem reddē, ipsam istruē sciētūs et
h̄cnicib⁹ diuinis. En dt Plato in Thimotheo. Ad hoc aīa est
adiuncta corpori ut fenore et scias et vtutes, si cū uagno fenore ve-
nerit, benigne recipiet a suo creatore, si autē relegabit ad infer-
na. Scđo reddēda erit rō de corpe n̄o. Ipsum siqdem ē ca-
st̄ a deo nobis traditū et cōmissum. Ber. Bonum cast̄ custo-
dit q̄ corp⁹ suū custodit. Exiget ergo rō de custodia h̄ castri, vi-
deliz si inimici dñi, i. carnis voluptas et vitia aliquā sunt recepti:
et familiares eiusdē et amici, i. vtutes et bona opa abinde turpit
sunt effugati. Si diabol⁹ ibi fuerit recept⁹, et christ⁹ verus dñs
cōfuso mō sit exclusus. Qd̄ si fecerim⁹ magna erit suspicio de no-
ta p̄ditiōis n̄re et infidelitatis, et stabim⁹ ad reddēdaz exinde rō
nē. Item corp⁹ n̄rm est iūmētū a deo nobis cōcessum ut ipso
vt amur paie n̄rē cōmodo et utilitate, de q̄ debem⁹ reddē rōem,
quo ad tria. En Ecc. xxxiiij. Cibaria ḥga et onus asino, panis
disciplina seruo. Lā asinus q̄ seru⁹ designat n̄rm corp⁹ cui de-
bet panis ad sustentationē nature, ḥga discipline ad rep̄ssionez
lasciuie, et onus boni opis ad pfectum p̄me. Exiget igit̄ dñs pri-
mo de hoc suo iūmēto si illi pabulū discrete m̄strauerim⁹ nō ni-
mis laute ip̄m corp⁹ nutrie do. Nā qui seruū suū delicate nu-
trit, postea illū sentiet cōtumacē, ut habeat Prouer. xxix. Etiā
nō nimis modicū de nccatūs ipsi corpori tribuēdo, qd̄ si fecerim⁹
reputabimur, priorz corporz perēptores. Cōtra qd̄ loqui sic
Bernard⁹ in ep̄la ad fr̄es de monte dei. Sunt et alia corporz ex-
ercitia, in quib⁹ necesse ē laborare, sicut vigilie, ieunia, et huiōi, q̄
spūalia nō impedit, sed adiuuat, si cum rōe et discretiōe siant, q̄

Si ex indiscretiōis vītio sīc agātur vt vel deficiēte spū vel lāguē
te corpe spūalia impediāt. q̄ sic est. corpī suo abstulit boni opis ef-
fectum. spū affectum primo exemplum. t̄ honorem deo. sacris
leḡ est t̄ hōx omnium i deum re. Et ergo Grego. xxx . mo: ali
uni sic ait. Per abstinentiam carnis vitia extingueda sunt. non
caro sed necesse ē vt artem p̄tinētie quisq; teneat. q̄ nō carnē sed
vitia occidat. Sepe em̄ dum i illa hostem inseqmur. etiā ciuem
quem diligim̄ trucidam̄. ¶ Secūdo exiget si ḥ̄ga discipline il-
lud correxerim̄ a rebellione t̄ lasciujs illud cohītēbo. Berñ. su-
per cāti. Hugo discipline insolētia mox est domāda. Item dī idē
in ep̄la. Q̄z compositū reddit oēm corporis statum necnō t̄ mē-
tis habitum disciplina. ceruicem submittit. t̄ ponit sup̄cilia. cō-
ponit vultum. ligat oculos. cachinnos phibet moderat linguā
frenat gulam. sedat iram t̄ format icessum. ¶ Tercio exiget do-
min⁹ si ipm̄ corp⁹ laborare fecerim⁹ in opib⁹ p̄nie t̄ x̄tutum Elñ
Aug⁹ in li. de baptis. puuloz. Propt̄ea de paradiſo emissus est
Adam t̄ cōtra Edon habitauit. vt significaret q̄ i laborib⁹ qui
sunt delicijs cōtrarij crudēda est caro pcti. Elñ corp⁹ n̄m̄ res-
putādum est aīal laboriosum ad opa p̄nie faciēda nobis a deo cō-
modatū. Noli ergo illud tenē ociosum cū ignoras q̄zdiū penes
te manebit cū imp̄scō ope p̄me ab illo qui cōcesserat forsitan im-
prouise repeatat. Et ergo dī Chrysost. Si mutuo accepis equū
aut bouē instāter oparis. t̄ dicis forte. cras a me tollet. q̄re hoc
etiaz nō facis equo corpi sc̄z tuo? Sic ergo iūmētum tuū a chri-
sto tibi cōcessum discrete nutrias vt sustentef natura t̄ domenē
vitia. Sic ḥ̄ga discipline corrigas vt maneat i obedientia t̄ ful-
geat castimonia. sic ad laborem istruas vt pfugent̄ ocia t̄ faciat
digna p̄me opa. tūc finaliter possis dño bonam t̄ valētem exi-
derreddē rōem. ¶ Tercio reddēda est rō de primis. t̄ primo pa-
tri de filio. hoc habet primo Regū tercio. ubi legit̄ q̄ Heli puni-
tus est p̄ filijs suis eo q̄ nouerat illos idigne agē t̄ nō corripu-
it eos delinquētes. Et ergo dī Prouer. xxix. Erudi filium tu-
um. Elñ quidam. Si tibi sit nat⁹ peccātem corige natum. Ne
ve suū luere possis de iure reatum. Item platis de suis subditis
Ezechiel. xxxiiij. Fili homis speculatorēm dedi te domui israel.
Audies ergo ex ore meo sermonem annuncias eis ex me. Si
me dicēte ad impium. Impie. morte morieris. t̄ locut⁹ non fues.

ris ut se custodiat in ipso a via sua et ipse in iniqtate sua moritur.
sauginem ei de manu tua regram. Item eiusdem. xxxiiij. Ec
ce ego ipse super pastores et regram gregem meum de manu eorum
Item dominus siue princeps terrenus regem etiam reddet de suo inferi
ori atque subiecto. Hoc prout Numeri. xxv. vobis legitur quod princeps a
domino iusti sunt suspendi in patibulis propter peccatum populi. quod fornicatio
rus fuit populus cum filiabus moab: quod vocabat eos ad sacrificia sua
terre. ut ibidem legitur. Tales ergo sunt principes et plati de quibus
scribit Hiemis. xxv. Ellulate pastores et clamate. aspergite vos
cincere optimates gregis. quod completi sunt dies vii ut interficia
misi et cadetis quod vasa preciosissima. Videatur ergo plati ecclesie et principes
vniuersitatis terre. qui alios presunt et imperant. quod iter commissum si
bi gregem vobis pariter et ex exemplo instruunt. regunt. defendunt. Pre
lati namque debent populum docere et a lupinis hereticorum insultibus vuln
eris fraudibus sagaciter defensare. Principes vero terre debet
peccates corriger. sibi subditis iusticiam et iudicium facere. pupillos
et viduas. miserabilesque personas diligenter protegere. nec quenquam i
ustis actionibus seu molestiis aggrauare. Sciat enim fore scriptum
Sapientiae. vi. quod iudicium durissimum in his qui presumunt fieri. ex quo enim co
cedit misericordia. potentes autem tormenta patientur. Ad vos oportet ergo
platos ecclesie et principes vniuersitatis sunt hi sermones mei
ut discatis sapientiam et non excedatis. ac subditos sic instruite di
ligite et defensate ut durissimum hoc iudicium. ubi fortioribus fortis
or et maioribus maior istat cruciatio. secure in die nouissimo valea
tis expectare. Quarto reddenda erit regnum de omnibus opibus et com
missis. Vnde Athanasius in simbolo sic dicit. quod ad adventum christi
oportet homines resurgent habentes cum corporibus suis. et reddituri sunt de fa
ctis propriis regnum. Et hoc est quod apostolus innuit. iij. ad Corin. v. ubi dicitur
Oportet nos manifestari oportet autem tribunal Christi. ut recipiat unus
quisque propria corporis putat gessisse. siue bonum siue malum. Vnde Ecclesiastis
vlti. Cuncta que sunt adducet dominus in iudicium et non solum magna et
via peccata sed etiam que in oculis nostris videntur modica et quod nulla. Vnde
parvum quid videtur passus homines. sed de eo erit regnum reddenda. Job xxxi
Observasti oportet semitas meas. et vestigia pedum meorum considera
sti. Et subdit capitulo sequenti. Tu quidem gressus meos diri
merasti. Item. xxxiiij. Culisti ei super vias hominum. et omnes gres
sus ei considerat scilicet ad retribuendum quod in illis perpetravit.

Exemplum de angelo numerate passus habente. De quod legitur in vita ipsatris. **M**in' est nomen oculorum. Et tunc sic scribit **M**at. xij. De omni homo oioso quod locuti fuerit homines reddetur de eo ratione in die iudicij. **E**lin **S**ap. i. Qui loquitur iniqua non poterit latere nec penetraret illum correctionis iudicium. **D**iminum videt cogitatio vanas. et tunc dicit **S**ap. i. In cogitationibus impij interrogatio erit. Et claudetur. vi. Ipse cogitationes nostras scrutabit. **E**lin **E**laie ultimo. Ego autem opera eorum et cogitationes venia ut congregem cum genitibus videlicet ad iudicandum per gentes iudicabo. De quod habet **J**ob. iiiij. In die huius illis congregabo omnes gentes. et reducam eas in valle iosaphat. et discrepabo cum eis ibi super populo meo thereditate mea israel. **Q**uid ergo opera cogitationes et opera ratione strictissima iudicabuntur. Nam et dicit **G**regorius. super illud **M**at. xxiiij. Omnes capilli viri numerati sunt. Sic de omnibus vias nostras considerat et gressus dinumerat ut nec minime cogitationes aut opera minutissima quam apud nos valuerunt in eius iudicio maneat indiscussa. **T**unc enim universa opera nostra tanquam in fratribus nostris essent scripta erunt omnibus manifesta. Nam ut scribit **Ecc**. xi. In fine hominis denudatio illius operum. **C**qui tunc erit reddenda ratio non solum de malis commissis. sed etiam de bonis permisissis. **E**lin **M**at. xxv. Tunc dicet rex his quod a sinistris eius erunt. Discedite a me maledicti in ignem eternum. qui preparamus est diabolo et angelis eius. Esurient et non dedistis mihi manducare. et cetera sequuntur. Et fuit una de causis quare diucae epulatio non inuenit aque refrigerationem. quod pauplazarus de misericordia eius mensenihil potuit obtinere. Item non solum de commissis et omissionibus reddetur ratio. sed etiam de tpe predito in qua mala facta sunt. et bona neglecta. **E**lin **Ecc**. xvij. Numerus dierum et tempus dedit illis dominum. ut ipsis salubriter ad eius honorem et propriam salutem contigerit. **Q**uid multi tunc vilipendunt et tempore inutiliter consumunt. De quod Bernardus ad scholarum conquisitum sic dices. Nihil preciosius tpe. sed heu hodie nihil nullus reputat. Transierunt dies salutis. et nemo recognoscit. nemo sibi perire diem et nunquam redditur am causa. Sed sicut non peribit capillus decapitate. ita nec mometum de tpe videlicet de quo ratione non exiget. **O** quatum hoc timebat beatus Ancelodus in meditationibus suis ita dices. **O** lignum aridum eternis ignibus dignum. quod enim rindebis in illa die cum exiget a te visus ad ictum oculi omnem temporis viuendi tibi impeditum quod fuerit a te expeditum.

et iō dicit sapiēs Eccī. iiiij. Fili cōserua temp⁹. **C**Sexto ⁊ vltio
reddēda erit rō de oib⁹ tonis a dño deo pceptis. Ipse em̄ dñs n̄
hil dat de q̄ non velit h̄ie rōnem. Elī pot⁹ videt cōmodare q̄
simpl̄ dare Ipse em̄ reqret rōnem de omni dato. siue sit spūale
vt sunt bona aie naturalia acq̄sita ⁊ infusa. siue corporalia vt sunt
fortitudo agilitatis ⁊ pulchritudo. Siue t̄palia vt sunt diuitie.
pt̄ates. ⁊ honores. De his oib⁹ p̄t̄ exēplariter ⁊ gabolice. Nat
thei. xx. de quinq̄ talētis Et Lu. xix. de nobili q̄ tradidit seruis
diuitias. De quib⁹ oib⁹ oportuit rō reddi ⁊ cōputatio fieri spe
cialis. Et ergo sicut scribit Job. xix. Scito esse iudicium sc̄z breui
ter faciēdum. in quo de oib⁹ ⁊ singulis superi⁹ iam positis ratio
strictissima exiget. Quare dicebat Job. xxxi. Quid faciā cū sur
rexerit ad iudicandū dñs. ⁊ cum q̄sierit q̄dr̄ndebo illi. Q q̄ ve
lociter veniet q̄rens ⁊ interrogās de oib⁹ opib⁹ n̄ris. Māiu
xta est dies perditiois ⁊ adesse festinat tpa. sc̄z q̄n iudicabit dñs
ppl̄m suū. Quia vt dī Abdie primo. Juxta ē dies dñi sup om̄
nes gētes. Ipse nāq̄ dī in Apoca. iiij. Ecce venio cito. Et ergo
dicit in euāge. Marci. viij. Eligilate nescitis em̄ q̄n dñs veniet.
an media nocte. an gallicātu. an mane. ne cum venerit repete in
ueniat vos dormientes. Qd autem vobis dico oib⁹ dico. Eligi
late. vigilate. Nam si nō vigilaueris veniam ad te tanq̄ fur. et
nescies q̄ hora veniam ad te. Item Apoca. vltimo. Ecce venio
cito ⁊ merces mea mecum est reddē vnicuiq; sc̄dm opa sua. ⁊ ergo
charissime cum de tot ⁊ tātis oportebit te iam cito ⁊ q̄si impro
uise ⁊ subito rōnem reddē semp vigila. diligēter te examina. cō
sciētiam q̄z tuam fundit⁹ expurga. Et cum dñs ad iudicādum
venerit possis eidem cōueniēter r̄ndere. Et in oculis ei⁹ gratiā
ac veniam p̄ctōz misericordiē inuenire. Et hoc ē qd suadet tibi
Ecīast. xviiij. ibi dī. Ante iudicium temetipm interroga ⁊ in con
spectu dei inuenies ppicationem.

CQuod iudicium timēdum sit, ppter.
sententie probationem.

Rūmū qd finale iudicium reddit formidabile ⁊ pauescēdū
est horribilis sn̄ie expectatio q̄ a iudice tūc crudeliter ē ferē
da. Hec aut̄ sentētia est terribilis sp̄aliter, ppter tria. Primum

est incertitudo sive dubitatio. Nulli enim constat an per se vel contra se ferat. Nam ut dicitur Ecclesiastes. Sunt iusti atque sapientes. et opera eorum in manu dei sunt. et tamen nescit homo utrum odio an amore dignus sit. sed oia in futuro seruantur incerta. Et legitur in vita apostoli. quod cum abbas agaton moriturus per tres dies staret immobilis aperte oculis. et fratres eius pulsarent dicentes. Abba ubi es? Respondit in conspectu omnium iudicis assisto. Et dixerunt fratres Tunc times. Dixit Iustus fortute quod potui mandata dei custodiri. sed homo sum. et nescio utrum opera mea accepta sint coram deo. quod alii sunt dei iudicia. et alii homini. Et ideo nec confido. nisi venero aum deum. Dicit enim Gregorius. Sepe iusticiam meam ad examen diuine iusticie inducta iniusticia est. et plerique sorbet in prospectu iudicis. quod in intentione fulget operariis. Et legitur Proverbiis xiii. Est via quam videt homo recta et nouissima ei qui ducunt ad interitum. Et quod iste scimus per Agathonem hec cordialiter aduertebat. ideo quis in mandatis dei custodiens diligentissimum fuit. futurum tam iudicium valde timuit et expauit.

Contra legem adhuc in vita apostoli. quod quidam senex dixit. Tres res timeo. Eliana videlicet quoniam anima mea egressura est de corpore. Alia quoniam occurratura est ipsi deo. Tercia vero quoniam finalis suam in die nouissimo expectauerit auditura. ecce quater multi sancti patres hoc iudicium timuerunt. propter incertitudinem sive tunc ferende. Et vero merito valde timendum. Et legitur Proverbio vii. et sunt bona saluatoris. Multum dicent mihi domine domine. non in nomine tuo prophetarum et demonia quebam. et fortutes multas fecim. Et tunc proficer illis dicentes. Discedite a me quod nunquam novi vos. Si prophete et fugates demones et miracula in dei nomine facientes. tunc repellentur. quis tamen sancte hic possit vivere qui in hoc iudicio non habeat tremorem. Sed ulla verissime cum non sit mundus a sorde super terram. etiam nec infans unius dei. Hinc est quod scribitur Esaias lxiii. Facti sumus oculis nos ut inmundus. quasi panus mestruatus vniuersitate iusticie nostra. Igitur de oibus operibus nostris in hoc iudicio producendis quantumcumque etiam videatur bona sive iusta de clementia merito formidare. Et legitur Job ix. Elebor oia opera mea. Sic beatissimus Paulus vas electorum. qui quis de nullo potest sibi conscientius fuerit. Dicit enim Actuorum xxiii. Ego omni bono conuersatus sum apud deum usque in hodiernum die. Tamen sicut scribitur Eccl. v. De propiciatu potest noli esse sine metu. Et primo ad Corinthios. iiiij. qui si paucedo dico. nihil mihi conscientius sum sed in hoc iustis

ficatus nō sum. Hinc Grego. ait. Justi āt viri omne qđ agunt
metūnt dum caute cōsiderant an quātum iudicē stabūt. Q̄ es
em̄ stabim⁹ an tribunal christi. vt scribit Apls ad Roma. xiiij.
Et ergo miserrim⁹ quid dicā vel qđ faciam. dum nil boni pferā
an tantum iudicē. Secūdum eſt illi⁹ snīe dura ⁊ lamētabilis. i
mo intolerabilis platio. Elī Mat. xxv. Cum venerit fili⁹ ho
mīs in maiestate sua ⁊ oēs angeli cum eo. tūc sedebit sup sedem
maiestatis sue. Et p̄gregabunt ante eum oēs gentes. ⁊ sepabit
eos ab iniuicē sicut pastor segregat oves ab hēdis. Et statuet q̄
dē oves a dextris. hēdos āt a sinistris. Tūc dicet rex his q̄ a dex
tris ei⁹ erunt. Glenite bñdicti pñs mei possidete paratū vobis
regnum a cōstitutiōe mundi. Esuriui ⁊ dedistis mīhi māduca
re. sicuti ⁊ dedistis mīhi bibere. ⁊ cetera q̄ sequūtur. Tūc dicet
et his qui a sinistris ei⁹ erunt. Discedite a me maledici in ignem
eternū qui parat⁹ est diabolo ⁊ angelis ei⁹. Elī quidā. Judicis
in lite breuis est vox Ite Glenite. Diceſt reprobis ite. venite bo
nis. O gratiosissimū ⁊ dulce christi alloquiū. cum dixerit Ele
nite. O duꝝ ⁊ amarum īmo ītolerabile x̄bum cū pñūciauerit
Discedite a me maledici in ignē eternū. siue ite. Etere vere. Al
pera vox Ite. vox ē bñdicta Glenite. Elī Berñ. ait. O q̄ gra
ue ⁊ amarū a sinistris erit ite. cū a dextris vos venite dicet rex
largitor vite. Iste est gladi⁹ ab utraqz pte acut⁹ exiēs de ore fili⁹
hois. Elī habet Apoca. pri. ⁊ etiā xix. Certe tūc pcutiet terraz
virga oris sui ⁊ spū labior⁹ suoꝝ interficiet impīn. Elī habetur
Ela. xi. O q̄ terrible ē illam vocē tunc audire. Elī Aug⁹ sup
Joannē. Qui ceciderunt ad vocē vnā morituri chī. qđ facient
sub voce indicaturi Ipe siquidē rugiet tanq̄ leo. vñ Almos. iii.
Leo rugiet q̄s nō timebit. Elī. v. Rugitus ei⁹ vt leonis Hie
remie. xxv. Dñs de excelso rugiet ⁊ de habitaculo suo dabit vo
cēsuā. Peruenitq̄ son⁹ eius ad extremū terre. q̄r iudiciuz dño
cū gentib⁹. Certe tūc vox dñi cōfringētis cedros. nam tūc dñs
cōfringet cedros libani. Hoc est supbos ⁊ eleuatos ei⁹ speciales
īmicos. Qui mor vt hōrificati fuerint. ⁊ tanq̄ cedri exaltati
quēadmodū sum⁹ deficiēt. cū in hūdicio hūliati fuerit a dño.
et q̄si penit⁹ ad nihilum redacti. Hec etiā vox dñi erit sicut toni
trūn x̄beras terrā. Ideo Job xxvi. tremens dicebat. Quis po
terit coniurū magnitudinis eius intueri. Unde Psalmista.

Intonuit de celo dñs et altissim⁹ dedit vocē suam. Job. xxxvij.
Tonabit dñs voce sua mirabilē qui facit magna et mirabilia.
Hinc Ancilm⁹ in meditationib⁹ suis dt. Quid dormias aīa te
pida et euomi digna. Qui nō exp̄giscit. Qui non tremit ad t̄m
tonitruū. nō dormit. sed mortu⁹ est. Item x̄bum dñi erit ad mo
dum chorus cātis. Facha. ix. Exibit ut fulgur iaculū cius et dñs
in tuba canet. Certe sicut dī Esaie. xx. In die illa clanget tuba
magna. Hinc dt Chrysosto. sup illud Mat. xiiij. Virtutes celo
rum mouebūtur. Erere vox magna vox tuba terribilis. cui oīa
obediūt elemēta. Que petras scandit. iferos aperit. portas ere
as frāgit. vincula mortuox disrūpit. et de profundis abyssi libera
tas aīas corpib⁹ suis reddit. et ad iudicium ire cōpellit. Hec om
nia citi⁹ consumētur in ope. tanq̄ sagitta trālit in aere. Dicēte
Aplō prima ad Corintheos xv. In momēto in ictu oculi ī nos
uissima tuba. De hac etiā tuba dt btūs Hiero⁹ sup Mat. Quo
tiēs diem illum cōsidero. toto corde cōtremisco. Siue etiam co
medo. siue bibo. siue aliqd aliud facio. Semper videt illa horribi
lis tuba sonare in auribus meis. Surgite vos mortui et venite
ad iudicium. Hūc diem frequēter debet cogitare quilibet tribu
lat⁹. seu onere pñie aggranat⁹ et magnū inde suscipiet in aīa sub
leuamē. Un̄ dicit btūs Grego. in omel. Diem illū frēs charissi
mi aīn oculos vios ponite. et quicqd mō graue cernit in ei⁹ com
paratiōe leuiat⁹. Debem⁹ etiam hāc diem expauescē et timē Hā
hec ē dies ire. dies magna et amara valde. Un̄ Sophonie pmo
Eloq̄ dici dñi amara. tribulabit ibi fortis. dies ire. dies illa. dies
tribulatōis et angustie. dies calamitatis et miseric. dies tenebra
rum et caligis. dies nebule et turbinis. dies tube et clāgoris. Itē
Ela. iij. Sol cōuertet in tenebras. et luna ī sanguinē. antcq̄ ve
niat dies dñi magn⁹ et horribilis. O quātum metuebat beatus
Berñ. hūc diem qñ dixit. Cū recordor moritur⁹. terret terror
me ventur⁹. Quem expecto nō secur⁹. terret dies me terroris.
dies ire et furoris. dies luct⁹ et meroris. dies vltrix pctoris. De
hoc etiam die ait sic idem in sermōe Mudi stabūt ante tribunal
christi. ut audiāt vocē iudicij. q obturauerūt aurem suā ad vo
cem cōsilij. Quid em̄ loquit̄ deus. Agite inqt p̄mam. Multi tñ
dissimulat̄. multi cōtinēt aures suas et dicūt. Dur⁹ est hic fmo
Mō sic impij nō sic. tūc intonet dur⁹ sermo. x̄bum asperum cū

pronūciatum fuerit. Itē maledicī in ignē eternū. Quid ergo dicit in die illa terribili miseri p̄tōres p̄petue cōdemnati. cum viderit scōs ad regr.ū vocari. atq; sc̄mēt̄pos ad mortis supplicia eternalit̄ destinari. Certe sicut dī Sap. v. Gemētes pre angustia sp̄ns dicēt intra se p̄māz agētes. His sunt quos aliqñ habui mus in derisum & in silitudinem improperij. Nos iſeniatī vi tam illoꝝ estimauim⁹ insaniā. & finē illoꝝ sine hōre. Quō ergo deputati sunt int̄ filios dei & iter scōs sors illoꝝ est. Nos erras ium⁹ a via veritatis & lumē iusticie nō illuxit nobis. & solitētie gētie nō est ort⁹ nobis. Lassati sum⁹ in via iniqtatis & pditōis et ambulauim⁹ vias difficiles. viam āt dñi ignorauim⁹. Quid nobis pfuit supbia. aut qd diuītarum iactātia contulit nobis. Transierūt oīa illa tanq; nauis q̄ p̄trāsit fluctuātem aquā. cuius cū preterit nō est vestigium inuenire. Certe hec confessio & penitētia tūc erit nimis tarda. Penitebūt quidēad penam. Sz nō cōuertent ad veniam. Mā tunc nō erit ampli⁹ loc⁹ mīe & venie sed equitatis & iusticie. cum p̄nūciat̄ a tremendo iudice Ite et venite. Q̄ quātum hec s̄nā est ab oīb⁹ metuēda. ¶ Unū legit q̄ quidā scūs cum sp̄ns fornicatiōis ip̄m grauiter tētaret. exorauit dñm vt tētator ei visiblē apparēt. qd et factum ē. Tunc scūs ille ait Quid tibi p̄dest q̄ me sic tētas. est em̄ summa fatuitas. Nostināq; q̄ cum aliq̄e in pctm̄ precipitas. pctm̄ tuū ag grauas & ex cōsequenti sic penā tuam augmētas. Rūdens demon. Scio inq̄t vex esse qd loqr̄is. scio em̄ q̄ quāto plures pecare fecero tāto diē iudicij ampli⁹ retardabo. Illam āt diem super oīa reformido. in q̄ duram illam s̄nām me audituz expecto. Ite maledicī in ignē eteruum. q̄ parat⁹ est diabolo & angelis ei⁹. Et vt fulminationē illi⁹ s̄nē saltem ad temp⁹ valeā retardare. Non tor hoīes tam grauiter tētare. Q̄ de⁹ eterne quātum tūc demones & miseri p̄tōres timēbūt et a voce tonitrui tui formidabūt. Et ergo si volueris hāc vocē non timē. & i illa die mag et horibili secur⁹ esse. semina nūc opa pietatis. iusticie & mīc. Q̄ felix fuerit & multū beat⁹. qui nūc intelligit sup egenū & pauperē. in illa die liberabit eum dñs. Unū Prouer. xi. Biſfacit aīe ſur vir misericors. facit etiā dignos fruct⁹. Mā qui nūc ſeminat in lachrymis & dolore. tunc veniēt. portātes manipulos ſuos cum magna exultatiōe. Sz multi nūc ſeminat spinas

d j

et zizania. putates se tunc triticum messuros. non sic impum non sic
Quem seminauerit ho. hec et metet. Et aples ad Gala. vi. Et ergo
go dñs Osse x. Arastis impietatem. iniqtatem messuistis. Unus
qui seminauerit peccatum et actus nequicie metet gehennalem penam
Qui vero fructus et opera pime. colliget gloriam sempiternam. nam
qui bona egerunt ibunt in vitam eternam. quod vero mala in ignem eter-
num. Quia enim illo sequuntur illos. Apoca. xiiij. Nam opera tunc
saluabunt. et opera condannabunt. Hinc est quod dicit Joa. v. Clemens
hora in quibus qui in monumentis sunt. audiens vocem domini. et prece-
dunt quod bona fecerunt in resurrectione vite. qui vero mala in resurre-
ctionem iudicij. vñ Apoca. ij. dicit iudex affuturus Ego sum scru-
tas renes et dabo vnicuiusquam opera sua. Nam ut dicit Abdie primo
Sicut fecisti fiet tibi. Et ergo scribit Hiemie. l. ca. Et sunt habita
iudicis ad angelos malos de pectori condannato sic dicentis Red-
dite ei secundum opus suum. iuxta omnia quod fecit facite illi. Et ergo si
volueris a christum autumnum bonum habere et multis fructibus
abundare. semina nunc largiter in hoc vere huius pretatis vite. nam quod
parce seminat parce et metet. Et quod seminat in benedictionibus. de be-
nedictionibus et metet. Ut habet. ij. ad Corin. x. Sic etiam quod se-
minat in maleditionibus et pectinis. de eisdem metet. Nam ut dicitur
puerio communis. Quod sibi quisquis seruit pretatis tempore vite. Hoc si-
bi missis erit cum dicit te venire. Tercium vero propter quod similia iu-
dicis est terribilis et desolata est omni dolore plena damnatorum a deo
et angelis. et ab omnibus scis separatio eterna. cum per sinistra a demo-
nibus rapiatur. In instanti enim et sine mora illa horribili simia ab ore
christi promulgata erunt parati demones crudelissimi. rapientes
alias miseros. ducentes eas velociter ad supplicium sempiternum
Hoc etiam prout figuratiue. Hester. viij. de misstris assueri regis. quod
erant audiissimi ad suspendendum amon. Unus dicit ibidem. Accuso
verbū de ore regis exibat et operuerunt faciem eius ministri regis.
Sic diaboli statim in illo die erunt paratissimi ad recipiendum sta-
tim alias pectorum. Et hest quod dicit in lamentationibus Hiemie pri-
mo. Quod persecutores eius apprehenderunt eam. Unus Chrysost. in li-
de repato lapsi. Cogita seruos illos et horredos penarum ministros
qui pectorum precipitant ad supplicia sempiterna. Item Hugo de
sco victore. Tortores horribiles qui nunquam miserentur erunt pa-
rati ut data simia. te damnatum rapiant ad tormenta sempiterna.

Tunc miserand⁹ miserlamentā dicit. Suscepere nū mē sicut
leo parat⁹ ad predam. t̄ sicut catul⁹ leonis habitans in abditis
Q dolor ineffabilis. o pena indicibilis talis amarissime persecu
tionis. Enī Bernard⁹ in meditationibus suis sic ait. Quispu
tas meror erit. quis luct⁹. que tristitia quando sepa bunt mala
cōsortio iustorum et a viside dei. t̄ traditi in p̄tatem demonum
ibūt cum illis in ignem eternum. Ibiq̄ erūt sine fine in luctu t̄
gemitu. Procul elōgati a beata patria paradisi. t̄ in gehēna nū
q̄ lucem habituri iuxta quāritatem culpe pena sustinētes. tūc
illi miseri p̄tōres de omni redemptiōe desperātes v̄sq̄ in eter
num non videbūt lumen. nam introibunt in īferiora terre tra
dētūr in man⁹ gladij partes vulpium erūt. h̄c est ipsoz demo
num qui sunt fraudulēti t̄ nequissimi ad nocēdum omnib⁹ De
hac separationis pena sic dī Chrysostom⁹ in li. de repationelap
si. Nonnulli imperitoz putant sibi satis esse t̄ optabile videri si
tantūmodo careāt gehenna. Ego at multo grauiores q̄ gehēn
nam dico esse cruciat⁹. remoueri t̄ abiici ab illa gloria. nec puto
acerba esse gehēne supplicia. Et sunt illa. De quib⁹ audi qđ dī
būtus Petr⁹. Torquetis qui arcetur a cōspectu christi hoc cre
de mihi penis oībus grauius. Et hoc solum est qđ superat gehēn
nā. Enī idem sup illud Mathei. xvi. Excidet t̄ in ignē mit
tetur. Intolerabilis res est gehēna t̄ supplicium horibile. La
mē si mille quis gehēnas ponat. nil tale est durum quale ab ho
nore illi⁹ glorie appelli t̄ exosum esse a christo. Nam scđm Au
gustinum. Reprobi malleūt omne tormentum sustinere q̄ video
refaciem iudicis irati. Unde Johelis secundo. A facie eius con
tremuit terra. moti sunt celi t̄ stelle retraxerūt splendorem suū
a facie eius trepidabunt populi. Certe domine tunc peccatores
infirmitabuntur t̄ peribunt a facie tua. Et hoc per dolore nimio.
cum cam viderint auersam. t̄ quo ad ipsos terribiliter commo
tam t̄ crudelissime dicentem illud Hieremie. xviii. Dorsum et
non faciem ostendat eis in die perditionis eorum. Q qualis se
paratio. O q̄ grauis t̄ amara tunc diuisio cuiuslibet peccatoris
a facie domini taliter indignantis. t̄ horribiliter dicentis. Almē
dico vobis nescio vos. Enī quidā. Charoz tristis descensus tri
stior istis Corpis t̄ anime tristissim⁹ a deitate. Charissimi app̄
h̄c omnia supradicta t̄ quasi infinita alia que breuitatis causa

D q̄

omittitur. ex p̄giscim⁹ ⁊ leuate capita v̄ia. ac omni timore ⁊ tre
more diē illum p̄cavete Nam sicut dī Sophonie primo. Juxta
est dies dñi magn⁹ iuxta ⁊ velox nimis. Et ergo dī Esaie. xiiij.
Vigilate. q̄ p̄pe est dies dñi. vigilare itaq̄ q̄ nescitis diē neq̄
horam. vt scribit̄ Mat. xxv. Enī prima ad Thessal. vlti. Fr̄s
ista diligēter scitis q̄ dies dñi sicut furita i nocte veniet. Cum
em̄ dixerit pax ⁊ securitas tūc repentin⁹ eis supueniet interit⁹.
et sicut dolor in utero habentis ⁊ nō effugiet. Elos at fr̄s iam
nō estis in tenebris. vt vos dies illa tanq̄ fur p̄hendat Elos
em̄ filij lucis estis ⁊ filij dei. Igit̄ non dormiam⁹ sicut ceteri. sed
vigilem⁹ ⁊ sobrij sim⁹. Hec vbi supra. Item Lu. xxi. Attēdite
vobis ne forte grauētur corda v̄ia in crapula ⁊ ebrietate. ⁊ cu
ris hui⁹ vite. ⁊ veniat sup̄ vos repētina dies illa Lanq̄laque⁹
em̄ supueniet in oēs qui sedēt sup̄ faciem vniuersit̄ terre. Vigil
late itaq̄ fr̄s omni tpe orātes vt digni habeam̄ oīa ista fugere
que ventura sunt. ⁊ stare aī filium homis. Hec oīa ibidem Mā
in veritate ibi erit amor ⁊ tremor ⁊ intolerabil̄ dolor. Enī Jo
hel. iiij. Magn⁹ est dies dñi ⁊ terribilis valde. q̄s sustinebit eum.
Et Esa. iiij. Et introibūt in speluncas petraz a facie formidis
dñi ⁊ voragine terre. et a gloria maiestatis ei⁹ cum surrexerit p
cutē terram. Tūc cm̄ in fremitu cōculabit terram ⁊ in furore
obstupefaciet gētes. Sicut scribit̄ Abacuc. iiij. Et idco dī Esa.
x. Quid facietis i die visitatiōis ⁊ calamitatis de lōge venītis
ad cui⁹ fugietis auxilium? Certe p̄cōri tūc nullum erit refugium
nullum solamē seu adiutorium. Enī Anselm⁹ in libro de silitu
dib⁹. Il dextris erunt p̄ctā accusantia. a sinistris īfinita demos
nia. Subt⁹ horridum chaos inferni. desup̄ p̄ntia iudicis irati.
Foris mund⁹ ardens. intus p̄scia vrens. vir iust⁹ saluabit̄ Spec
eator autem sic dephensis q̄ fugiet. latere tūc erit impossibile. ⁊
apparē intolcrabile. Item ē dicta s̄m̄a eo magis formidabilis ⁊
timēda. q̄ nō solum corp⁹ diuidicat. s̄z etiam ip̄am aīam cōdem
nat. Enī legi⁹ in exemplo. Duo fr̄s quoꝝ vñus erat fatu⁹ ⁊
alter sapiēs. ibāt pariter eadem via. Cum at venissent ad biu
um vbi erāt due vie. vna delectabilis ⁊ pulchra. reliq̄ ho inabil
et aspera. Fatu⁹ videns viam delectabilē. dixit sapiēti. Eamus
per hāc viam. Sapiēs r̄ndit. Frater ⁊ si via ista delectabilis ē.
tamē ad malum hospicium i fine deducit. Enī consulo p̄ aliam

viam trāseam⁹. nam q̄z quis ipsa sit aspera ⁊ inabilis. tamē ducit
finaliter ad hospiciū laudabile ⁊ pulch̄x nimis. magne honesta-
tis ⁊ quietis. R̄ndit fatu⁹ frater. Magis volo oculis meis cre-
dere q̄z tibi de his q̄ tu nō vides. Et sicut posuit ille fatu⁹ in via
delectabili ⁊ amena. Qd̄ sapiens vidēs nolēs eum relinqre ip-
sum seqbat. Pergētes autem pariter inciderūt statim in latro-
nes. q̄ eos ab inuicem separātes posuerūt in carcerib⁹ diuersis.
Factum est autem ut rex illi⁹ terre p̄ciperet quadam die oēs in-
carceratos ad se adduci. ut ipos iudicaret ad mortem. Elenien-
tes at isti duo fr̄es inter ceteros cum se mutuo viderēt. sapiēs
sic dixit regi. O dñe mi rex ⁊ iudex. valde cōqueror vob de isto
fratre meo. Nam cum essem⁹ pariter i via. ⁊ ipse sit fatu⁹ ego nō
sapiēs sum reputat⁹. Ipse em̄ mihi nolebat credē vt iuissim⁹ p
quādam bonam viā quam sibi demōstraui. Sz fecit me secum ire
per quādam viā malam. ubi cecidim⁹ inter latrones. vñ reus ē
mortis mee. Ad hec fatu⁹ dixit. Dñe mi rex. Ego aduersus fra-
trē meum maiore habeo cām cōquerendi. Nam cum ip̄e sapiens
sit nō debuisset tam faciliter me secut⁹ fuisse p̄ viam quam sciuit
fore malā. Qd̄ si nō fecisset rediſsem vt iqz ⁊ secut⁹ eum fuissim
et p̄n̄ periculum nullaten⁹ incurriſsem. Eñ vere re⁹ est mor-
tis mee. His v̄bis ex vtraqz pte auditis. rex talement p̄tulit sn̄iaz
dicēs. Tu fatue nolūsti sapiēti credere. ⁊ tu sapiēs secut⁹ es fa-
tu⁹. igitur vos ambo debetis morte cōdemnari.
Sic ergo erit fr̄es charissimi i die iudicij. ⁊ in cōsummatiōe sc̄li-
cum exhibunt aīe de latibulis suis. ⁊ corpora de sepulchrīs suis. ad
recipiēdum iudiciū de cōmissis omnib⁹ opibus suis ⁊ omisiis.
Nam corp⁹ fatu⁹ q̄r noluit sequi cōsilium aīc sapiētis. ⁊ sp̄ns
sapiēs. q̄r secut⁹ est corp⁹ fatu⁹. Igit condemnabitur ambo in
iudicio extremo. Et hac de cā sn̄ia iudicis dī gladi⁹ ex vtraqz p
te acut⁹. Et habet Apoca. i. Nam p̄cutiet tam q̄ ad corpus q̄
quo ad aīam miser p̄tōrem. Eñ Mat. x. Illum timete qui po-
test corp⁹ ⁊ aīam p̄dere in gehennam. Item dcām sn̄iam reddit
multum formidabilem ⁊ tumēdam q̄litas ipsi⁹ iudicis. Est em̄
ferēda a iudice circūspecto immo prudētissimo q̄ nō poterit fal-
li. Nam oīa sibi cognita sunt ⁊ nota. Ipse em̄ nouit abscondita
cordis scrutās corda ⁊ treves de⁹. Eñ ad Hebre. iiiij. Qīa nuda
et apta sunt oculis ei⁹. Deus em̄ intuetur cor. Et habet primi

Regnū. xvi. **E**nī Eccīast. xxiiij. Oculi domini multo plus lucidiores sunt sole. circumspicētes omnes vias hominum. et profundum abyssi et hominum corda intuētes in absconditas partes. Et ergo ut dicit Boetius. Magna nobis indicta est bene faciendi necessitas. cum agam? omnia ante oculos iudicis cuncta cernentis. Item Hieremie. xxxij. Oculi tui aperti sunt super omnes vias filiorum adam. et reddas vnicuique secundum fructum ad inuentionem eis. Iste est iudex valde metuendus cui perspicabitis leomine solidum et opertum omne secretum. cui obscura clarēt. muta respondet. mens sine voce loquitur. et silentium confitetur. Hec etiam sua ferenda est a iudice nouissimo. qui non poterit fleti. nam iudicabit orbem terrarum in iusticia et populos in cunctate. nullus etiam veretur potestiam. nec alicun accipit personā nec aliquo munere tunc placatur. **E**nī Deutronomij. x. Deus magnus potens et terribilis qui personam non accipit nec munera. Certe tunc pluia valebit pura conscientia quam marubia plena. Tunc diuitib⁹ nihil p̄derit diuitiarum copia. sed solum pietatis et iusticie prosunt opera. **E**nī Ezechie. viij. Argentum eorum foras ejicietur. et aurum eorum in sterquilinium erit. Argentum et aurum non valebit liberare in die furoris domini. Tunc apparet dolus seculi. falsitas mundi. ac vilitas et indignitas omnium diuitiarum. Quod dulce. quod iucundum erit tunc odisse mundum. et quod triste. quod amarum habuisse mundum charum. Hec sua ferenda est a iudice quod precibus non corrumperit neque mitigat. Prover. vi. Non acquiescet cuiusque precib⁹. Et ideo ut dicit Chrysostomo. Ibi angeli pro hominibus non intercedet. Quia iustus iudex tunc non facit misericordiam. sed reddet. vnicuique suum merita vel demerita. equam et inflexibilem iusticiam. **E**nī Ezechiel. viij. Secundum viam eorum faciam eis. et secundum opa eorum iudicabo eos. et sciens quia non parcis delinquenti. De his omnibus ait Bernardus in psalmo. Juste quidem iudicabit nec personam acceptabit prece uerba corrupta. sic nec precibus flectet. Et igitur labora diligenter illuc deferre iusticiam. ubi misericordiam non poteris inuenire. Nam ut scribit Prover. xi. Non p̄derunt diuitiae in die ultionis. sed iustitia liberabit tunc a morte. Charissime si scholares leones suas nescientes valde timent de examine megris. quod forsitan acriter corrigentur.

Quācum h̄nt tunc timere miseri p̄ctōres de extrema auditiōe
summi mḡri et iudicis. q̄ non studuerūt in libro iusticie et verita-
cis. Certe in hoc examē q̄ nunc malignātur exterminabuntur
Iniusti em̄ punitur et semē impioꝝ peribit. Ecōtra vero tūc
in memoria eterna erūt iusti. et ab auditioꝝ mala non timebunt
Et ideo dī Eccī. viii. Ante iudiciū para tibi iusticiā. Hcc s̄m̄ia
etīa fereſ a iudice crudeli et cōmoto qui nō poterit placari. Mā
d̄ns qui nūc naturalr̄ māsluet⁹ est vt agn⁹. tunc apparebit qua
ſileo rugiēs crudelis et cōmot⁹. Vln̄ O ſee. xiiij. et p̄nt esse verba
d̄ni de auaris. gulosis. et ſupbis i die iudicij ſic dicētis. Juxta de-
ſideria ſua adimplete ſunt et ſaturati et eleuauerūt cor ſuū et obli-
ti ſunt mei. Et ero eis q̄ſi leena et ſicut pardus i via alſyriox. oc-
curram eis q̄ſi viſa raptis catulis. et diſtrumpā interiora iecoris
eoꝝ et cōſumam eos q̄ſileo. Quid em̄ crudeli⁹ iſtis bestijs pote-
rit iueniri. Item dī d̄ns ad impiū cōdemnandū. illud Ezechie.
vij. Finis venit ſup te et emittā furorem meū in te. et iudicabo te
iuxta vias tuas et ponam p̄tra te oēs abominationes tuas. Et
non parcit ocul⁹ meus ſup te et abominationes tue i medio tui
erūt. Et ſatis q̄ ego d̄ns. venit tēpus p̄pe ē dies occidiōis. nūc
de p̄pinquo effundā iram meā ſup te. effundā furorē meū in te.
Certe d̄ne ſicut ignis cōburit ſiluā. et ſicut flāma cōburēs mon-
tes Ita tūc pſeq̄ris illos i tēpeſtate tua et i ira tua turbabis eos
Lūc em̄ exardecet ſicut ignis ira tua. et i furore obſtupeſacieſ
gētes. De quo dī Eſa. xxx. Ecce nomē d̄ni de lōginquo veniet
ardēs furor ei⁹ et grauiſ ad portādum labia ei⁹ repleta ſunt iſ-
diagnatiōe et lingua ei⁹ q̄ſi ignis deuorās et ſpūs ei⁹ quaſi torrēs
inundās vſq; ad mediū colli. ad p̄dendas gētes ad nibiliū. Hūc
furorē preuidit Job in ſpū cum dī. Quis mihi tribuat vt i iſ-
ferno p̄tegas me et abſcōdas me donec p̄trāſeat furor tu⁹. Ele-
re tāta erit tūc ſeueritas iudicis. q̄p nec verbis poterit exprimi.
nec mēte cogitari. Omnia em̄ iudicia ab initio mūdi ſup huma-
num gen⁹ habita ſunt tanq; ſtille et ſcintille resp̄cū furoris d̄ni.
quē in hoc iudicio exercebit. Ecce q̄ ſtrict⁹ veniet ad iudiciū.
qui mitis resarrexit et ad celū ascēdit Vln̄ Grego. in omelia ſu-
per illud Joā. xx. Thomas vn⁹ ex duodecim q̄ dicit didym⁹: ſic
ait. Frēs vitam vestrā moresq; cōponite. et is qui mitis resur-
rexit a mortuis. q̄ ſtrictus in iudicio veniet preuidete. Certe in

Die tremēdi examīs sui cum angelis et archāgclis. cum thronis
et dominatiōib⁹. cum principatib⁹ et p̄tātib⁹ apparcbit. celis et
terris ardēntib⁹. cunctisq; clemētis i obsequiū sui tērrore cōmo-
ris. Hūc ergo tāti pauoris iudicem aū oculos v̄os ponite. hūc
vētūx timete vt hūc vētūx non timidi s̄z securi videatis. Li-
mend⁹ est ergo mō. ne tunc tumeatur. Terror ei⁹ ad v̄sum bone
actiōis nos exerceat. metus illi⁹ vitam nrām a prauitati⁹ cō-
pescat. Certe si aliq; v̄m cum suo aduersario cām dicturus in
iudicio die crastina. esset exhibend⁹ totam fortasse noctē insom-
nem ducēt qd sibi dici posset. qd obiectionib⁹ responderet secū
sollicita et estimāti mēte xsaret. vt iudicē inueniret asper⁹ v̄che
mēter metueret et noxius apparēt formidaret. Et q̄s ego. aut
quid ego. Mimirū non lōge futur⁹ post hoīem vermis. post v̄
mem puluis. Si ergo tāta cura primescit iudicium pulueris q̄
intēctione cogitādum est. q̄ formidie p̄uidendū est iudicium tan-
te maiestatis. Hec oīa idem vbi sup̄. Sūt et quedā alia pdictam
sn̄iam grauātia. Primi⁹ videlz q̄ ibi nō est p̄tās resistēdi. Sa-
piē. vi. Clirtutib⁹ brachij tui q̄s resistet. Et Esa. xiiij. Quis resi-
stet iudicio tuo. Ulere null⁹ potest resistē. sed omnes generalit̄
oportet cōparere. ac sn̄iam summi iudicis siue velint siue nolit
coram angelis exspectare. Ip̄e em̄ loqtur per Esaiam xlviij. ad
p̄tōrem cōdemnādum in hec xba. Reuelabit ignominia tua et
videbit opprobriū tuū. Ultionē capiam et nō resistet mihi hō.
Uln̄ Job. ix. Deus cui⁹ ire resistere nemo p̄t. Nam si fortitu do q̄
rit robust⁹ est. Hester. xiiij. Dñe de⁹ rex oipotens in dōne tua
cuncta sunt posita et nō est qui possit resistē voluntati tue. Tu
em̄ fecisti celum et terrā. et quicqd celi ambitu cōtinetur domin⁹
oīm tu es. nec est q̄ resistat maiestatitue. Iste est magn⁹ dñs. et
fortis et potēs. cui⁹ magnitudis et potētie non ē numer⁹ neq; fi-
nis. Nullū etiam quātumcūq; magnum ip̄e timebit. Sap̄. vi.
Nō videbit dñs magnitudinē cuiusquā. qm̄ pusillū et magnū
ip̄e fecit. Q̄es em̄ subiecti erunt pedibus eius et timebūt ipsum
in die illa vchēmēter. Nam sicut dī Ezechi. xvij. In die iudicij et
furoris dñi rex lugebit. et princeps induet merore. Itē Apoca.
vi. Reges terre et p̄cipes et tribuni et iudices diuites et fortes.
et oīs seru⁹ et liber abscondēt se in sp̄lūcis et i petris montium.
Et dicēt montib⁹ Cadite sup̄ nos et abscondite nos a facie sedē.

tis sup thronū. et ab ira agni. qm̄ venit dies magnus ire. Et ibi
dem xvij. Flebūt et plangāt reges terre q̄ in babylone fornicati
sunt. et in deliciis vixerūt cum viderit fumū incendijs ei⁹. longe
stātes. ppter timorem tormentor⁹. Eerte tūc erit tribulatio ma-
gna q̄lis nō fuit ab inicio mūdi. vſq; mō. Et dī Mat. xiiiij. Se-
cundū est q̄ dcam̄ sñiam aggrauat q̄ non est ibi loc⁹ pctōribus
se absconde di seu occultādi. Nam vt dt btūs Anselm⁹ Latere
tūc erit ipossibile. et apparē intolerabile. Elī Job. xxvij. Mō
sunt tenebre. et nō est vmbra mortis ibi vt abscondauit qui opant
iniquitatem. Item Bern⁹. in sermone. Audi stabūt aīn tribunal
christi. vt audiāt vocem iudicij qui obturauerūt aures suas ad
vocem cōsilij. Et superi⁹ allegatum ē. Charissime hūc diem ri-
me. hunc dñm et iudicem oia iudicatu⁹ cordialiter expauesce vt
eo diligētius possis pctā deuitare. Nā vt dī Ccc. pr. Timor
dñi expellit pctm̄. Et alibi. In timore dñi omnis hō declinat a
malo. Tercium est qđ dictam sñiam aggrauat. q̄ non est ibi
loc⁹ ad alium appellādi. nec spacium appellādi Elī Ps. Quo
ibo a spū tuo. et quo a facie tua fugiam. Si ascēdero in celū tu il-
lic es. si ascēdero ad infernū ades. Ende dt de minus de pctōre
Almos. ix. Fugiet et nō saluabit ex eis qui fugerit si descenderit
vſq; ad infernū inde man⁹ mea educet eos. Et si ascenderit vſ-
q; ad celum inde trahā eos. et absconditi fuerit in vertice carme-
li inde scrutās auferam eos. Et si celauerit se ab oculis meis in
fundō maris. ibi mādabo serpēti et mordebit eos. Et si abierint
in captiuitatē coram inimicis suis. ibi mādabo gladio et occidet
eos. et ponam oculos meos sup eos in bono et in malo. Et ergo
Job. x. Dñs oia iudicatur⁹ sic dt. Non est q̄ de manu mea pos-
sit eruere. Certa sunt plane video vbiq; nos inueniet man⁹ ois
potētis. Elī autor de curru aīe. Quid facies diues nusquā tu-
tus bene viues. Quo te cōuertes quo cursum pdite v̄tes Quo
vertes cursum nō tut⁹ es hic neq; sursum. Si miser ascēdis ce-
los vel ad infera tēdis. Impat in celis fer⁹ est vel ad infera telis.
Simare querat rex iste mari dñat. Nusquā tut⁹ eris sed vbiq;
repert⁹ haberis. Elere vere ita nullibi patebit fuga vel i mor-
te nec in vita. Q̄̄ bene aduertebat hoc brūs Elcasar⁹ qui sic i
quiens dicebat. Man⁹ oipotētis neq; viu⁹ neq; defunct⁹ effū-
giam. Et habet. ij. Macha. vi. Ex dictis igitur pct̄ multipli⁹

e j

finale iudicium erit omnib⁹ metuendum. ⁊ hoc ppter accusatio
nem plurimoz ibi sustinēdam. Et ppter rōem vniuersoꝝ gene
raliter reddēdam. Et ppter diffinitiuā s̄niā tūc a iusto iudice
horribiliter pferēdam. Hui⁹ ergo memoria preseruat nō imme
rito quemlibet a peccatis.

CSequuntur Exempla de Secundō no
missorum.

CDe extremo iudicio.

CLegitur i libro de ortu carthusiensiū. q̄ quidā doctor p̄cipu⁹
et vita vt videbat ⁊ fama doctrina ⁊ sapia int̄ oēs doctores pa
risiēses excellēter honorat⁹ ⁊ mirablr gratiosus graui ⁊ vltia i
firmitate puent⁹ nō diu decumbēs diem clausit extremū. Ēnqz
tota die illa q̄ defunct⁹ est more parisieſi in aula funē in feretro
decubente fuissent cātata officia defunctoz. i crastino mane cō
gregata ibidē vniuersitate parisieſi tam scholarium q̄z doctorz
vt tā honorabili viro solēnis ⁊ venerabil p̄reberet funeralis of
ficij sepultura. Ēnqz igit̄ reuerēdi viri feret⁹ in quo fun⁹ iacebat
eleuare vellēt ad ecciam deferendū subito cūctis stupētib⁹ qui
mortu⁹ videbat ⁊ erat eleuato capite reſedit i feretro ac oīb⁹ au
dientib⁹ alta ⁊ terribili voce clamauit. Justo dei iudicio accusa
t⁹ sum. Et h̄ dicto caput depositū ⁊ decubuit mortu⁹ sicut pri⁹.
Quā voce cūcti attoniti ⁊ territi deliberauerūt ipm illo die nul
lo mō fore sepieliendū sed usqz ad crastinū reseruandū. Mane ḡ
sequēti cū multituđ magna cōuenisset. dictūqz fun⁹ sicut prius
vellēt ad ecciam deportare. defunct⁹ sicut pri⁹ eleuato capite do
lorosa ⁊ terribili voce intonuit. Justo dei iudicio iudicat⁹ sum.
Quā vocē multitudo audies ⁊ itelligēs stupuit plus q̄z prius.
Et cū alterut⁹ interrogasse ut qd sibi vellent tā insoliti ⁊ inexpti
defuncti clamores. ⁊ adhuc determinauerūt ipm nisi i alio cra
stino nullaten⁹ tumulādū. Tercia x̄o die cū ppter ista pdigia fe
re tota ciuitas puenisset. ⁊ fun⁹ cūctis p̄pati ad tumulū vel
lēt deportare. defunct⁹ sicut pri⁹ iā tertio altissima ⁊ mestissima
voce psonuit. Justo dei iudicio p̄dēnat⁹ sum. Quā horribili sen
tētia audita q̄si oēs imēso fuerūt tiore ⁊ tremore pculsi certisci
de p̄dēnationē tāti viri q̄ int̄ altos videbat honestate vite clarita

re fame dignitatis excellētia et multiplici scīa et sapia p̄fulgē Ea
tēpestate erat ibi mgr̄ Bruno doctor famosus. natione teutoni
cō de colonia nō obscuris parentibus natus. ecclīcē etiā remēsis ca
nonicē et ibidē scholariū mgr̄ qui sup̄dcīs vocib⁹ salubrit̄ territ⁹
atq̄ cōpunct⁹ allocut⁹ est quosdā socios ibi p̄nites. infra script⁹
vel silib⁹ v̄bis. dicens Eya charissimi qd faciem⁹. Q̄ es simul pe
rūm⁹. nō saluabimur nisi q̄ fugerit. Si i viridi hoc sit i arido qd fi
et. Si hō tāte dignitatis tāte frāture tāte scīe. qui videbat tam
honeste vite. q̄ erat tā celebris fame. sic indubitāter ē damnat⁹.
quid nos miseri homūculi faciem⁹. Si lugubri voce vni⁹ homū
cionis tā horribili ac stupēdo timore ac tremore cōcussi ac stupe
facti sum⁹ quid faciem⁹ cum rugit⁹ leonis cū extremi iudiciū tu
ba in aures nrās p̄creperit cum oēs audierim⁹. Surgite mor
tui venite ad iudiciū. Quō in tali horribili iudicio vbi columne
celi contremiscēt. et angeli terrebunt̄. et territi cogent̄ apparere.
Elbitū clatebim⁹. Impossibile erit latē intolerabile apparere
Fugiam⁹ igit̄ a facie gladiū preoccupem⁹ faciem dñi in p̄fessione
Elenite adorem⁹ et p̄cidam⁹ ante dcū plorem⁹ coram dñi q̄ fe
cit nos. Postq̄ igit̄ vocem ei⁹ audiūm⁹ non obdurem⁹ corda
nra. s̄ exēam⁹ de medio babylonis egrediamur pentapolim ig
ne et sulphure iā succēsam. et exēplo bt̄i pauli hēmite. et bt̄i anto
nij. arsenij. euagrij. et alioꝝ scōꝝ cū bt̄o ioāne baptista antra de
serti queram⁹ in montib⁹ nos saluos faciam⁹ ut eterni iudicis
irā et in iām damnatōis eterne euadam⁹ et puenire possumus ad
portū et trāquillitatē salutis etēne. His et silib⁹ verbis et senten
ciis seipm⁹ et quosdā socios alloquēs et exhortās. Deliberauerūt
ipse et sex aliꝝ viri. p̄bi sc̄cum abrenūciare mundo et oib⁹ pompis
ei⁹ et ad p̄fectā p̄niam peragendā heremi deserta cōpetētia qr̄ē.
et ibidē relictis oib⁹ delicijs. et honorib⁹ hui⁹ mundi accipe sin
guli crucēs suas et nudum christū nudi p̄ artam viā sequi. et la
tam ac spacioſam deserē q̄ amatores et sectatores mundi p̄ducit
ad supplicia dānatorꝝ Et qr̄ audierāt famā scītatis scī Hugois
epi gratianopolitani q̄ prius aliꝝ tpe eiusdē mgr̄ Brunois in
scholis soci⁹ credit̄ extitisse sp̄nscō inspirāte simul ad scūm ep̄m
memoratum accedere decreuerūt. et eiusdem cōsiliū et auxiliū m
inq̄rere. vt in ei⁹ diocesi quā audierāt multis desertis montib⁹
abūdere locū congrū obtinerēt in q̄ suū sc̄m ac salubre p̄posis

E ū

cum posset effectū mancipare Septem igit̄ sc̄i viri infra scripti
prefata de causa ad p̄dictum sc̄m epum duce sc̄o sp̄u guenerunt.
Ec̄ vt utar oīno vobis scriptis i legēda vite sc̄i Hugonis episco-
pi memorati p̄ summū pontificem Innocētium q̄ eum canonis-
sauit approbata t̄ confirmata adest m̄gr Bruno vir religiosus
sciētiaq; famosissim⁹ honestatis t̄ grauitatis ac toti⁹ maturita-
tis q̄si quoddam simulachr̄. Habebat āt socios m̄gr̄m Laudin-
um q̄ post eum extitit prior carthusie. t̄ duos stephanos hi sc̄i
Rufi canonici fuerūt. s̄z desiderio vite solitarie eis se se cōiunxe-
rūt. Hugonem q̄z quem cognominabāt capellatum eo q̄ sol⁹
ex ipf̄ sacerdotis officio fungeret duos q̄z laicos q̄s appellam⁹
cōuersos Andream t̄ Garinū. Querebat autem locum hēmi-
tice vite cōgruū necdum repperat. hac igit̄ spe simul t̄ sue sc̄e cō-
uersatiōis odore trahēte venerūt. Quos eps nō solum gratan-
ter. sed t̄ reuerēter suscepit t̄ tractauit t̄ voti cōpotes fecit. Ip-
so nāq; consulete iuuante t̄ cōicante carthusie solitudine intra-
uerunt atq; extruxerūt. Anno dñi. M. lxxviii. episcopat⁹ vero
dicti sc̄i hugonis quarto. viderat āt prefatus sc̄us eps circa idē
temp⁹ per somnium in eadem solitudine deum sue dignatiōi habi-
taculū construētem septem etiam stellas itineris sibi ducatum
prestātes erāt vero hi septem. Quapropt̄ non istoꝝ tm̄. sed t̄q;̄
successerūt eis cōsilia libeter amplex⁹ est. t̄ vsq; ad mortem caro-
thusie habitatores consilijs semp t̄ bñficijs fount. licet vō t̄ pri-
mit⁹ diuini amoris tot⁹ ardēt incendijs nō aliter tamē ad disci-
pline celestis exercitia eoꝝ exemplis ac familiaritate inferbuit.
q̄ si flammāti q̄s faci plures alias circumponat ardētes. Erat
autem t̄ cum eis nō vt dñs aut eps. sed vt seru⁹ t̄ frater humil-
lim⁹. t̄ ad cūctoꝝ quācum in ipo erat obseq̄a paratissim⁹ Adeo
vt vir venerabilis wilhelm⁹ tunc prior sc̄i laurētij postea san-
cti theofridi abbas m̄gr̄ brunoni etiam ip̄e religiosa deuotioē
nō mediocriter alligat⁹ bt̄i hugonis cōtubernalis (bini quippe
tūc p̄ singulas habitabāt cellas) apud m̄gr̄m brunonē nō leuiē
cōqueret q̄ pene oīa ad humilitatē spectātria intra cellulam sibi
tanq; patri paret officia t̄ eps nō saltēm secū vt soci⁹. sed poti⁹
cōuersaret vt famul⁹. Intātum autē heremū deuot⁹ incolebat
et sedul⁹ vt cum m̄gr̄ bruno nō nunq; exire cōpelleret dic̄s Zte
ad oues vestras eisq; qđ debetis exsoluite

Aliud exemplum

CRefert doctor Jacob^o carthulicis i libro de pctis metilib^o et criminalib^o Duo fr̄s religiosi honeste pueratiōis se mutuo cordialit̄ dilexerūt inter q̄s vñ mortu^o alteri apparuit i orōne procubenti Quē viu^o vidēs i vili habitu t vultu mesto. inquisiuit cur sic apparēt. R̄ndit defunct^o tribus vicib^o dicens. Ne mo credit. nemo credit. nemo credit. Quesuit viuus quid esset qđ nemo credit. R̄ndit defunct^o. q̄d districte iudicat de^o. t q̄d se uere punit. His dictis disparuit t viuētem fr̄m magno timore recōcussum dereliqt

Aliud

Cuidam rex fuit magn^o t gloriōsus t factum est pcedēte illo in curru deaurato cum regali obsequio obuiasse illi duos viros attritis t sordidis idutos vestib^o: attenuatas macie t palidas facies habētes. vt ergo rex vidit illos desilicēs cōfestim de curru. t in terram p̄cidēs adorauit t surgēs amplex^o est eos affectuose osculās. Magnates h̄o illi^o ac pceres de hoc indignati sunt arbitrātes eum fecisse indigna regali gloria non tñ ausi in faciē illum reprehendē germano fratri ei^o suggesterūt vt ei loqret ne tāte excellētie diademati tātam inferat cōtumeliam. Qui cū fratrista dicēt t ei^o humiliationem reprehendēt ei rex r̄nsum de dit qđ tamē ille nō intellerit. Cōsuetudo at erat illi regi quādo sñiam mortis cōtra aliquem dictabat pconem suū ante ianuaz illi^o cum tuba huic officio deputata mitte. Eui^o voce oēs pgnō scēbat mortis reum esse. Elespe igit veniēte misit rex bucinam mortis tubicinare aī ianuam fr̄s sui. Quācum audisset ille de salute desperās tota nocte sua disposuit ac summo diluculo misgris t lugubrib^o induit^o vestib^o cum uxore t filijs pgit ad fores palacij flens t lugēs. Quē rex ad se ingredi fecit t vidēs eū lugētem ait. O stulte t insipiens si tu sic timuisti pconem germani fr̄s tui aduersus quem tenhil deliquisse cognoscis. quō mihi reprehensionē intulisti q̄r in humilitate salutari t osculat^o sum precones de mei sonorabil^o tuba mortē mihi significātes t terribilem dñi occursum cui multa t magna incipm peccasse cōsci^o sum. Ecce deniqz tuam arguens insipietiam isto usus sum mō. Nūc h̄o t illoꝝ qui te miserūt ad mei reprehensionē stulticiā arguere curabo t ita fr̄m instructū remisit domū precepit at fieri de lignis q̄ttuor arcellas t duas qđē vndiqz auro cooptas oſo

e iii

laqz mortuoz putētia mittēs in eis aureis obserauit seris. Ali
as ḥo duas pice ⁊ bitumine liniēs repleuit lapidib⁹ preciosis ⁊ i
estimabilib⁹ margaritis ⁊ oīm vnguētoz odorib⁹ fumiculisqz ci
licinis astrinxit. deinde accer siri fecit rep̄fusores suos magna
tes sc̄z illos ⁊ pceres ⁊ posuit ante eos q̄ttuor ip̄as arcellas ut
estimarēt quāto quidē iste quāto ḥo ille p̄cio sint cōdigne. Illi
vero deauratas magni p̄cij iudicauerūt. Expedit em̄ inquiūt i
ter regalia diademata ponī. q̄ ḥo illinīte pice ⁊ bitumine erāt vi
li quodā ⁊ exili p̄cio dignas dixerūt Rex at̄ dixit ad illos. Scie
bam ⁊ ego talia vos dicturos exteriorib⁹ em̄ oculis exteriora
cernitis et tñ nō ita oportet facere sed interiorib⁹ oculis i trinsec⁹
reposita expedire siue honorē siue cōtumeliam. Et mox p̄cepit ut
aperirent arcelle deaurate ex quib⁹ reseratis dirus fetor exala
uit ⁊ fetidissim⁹ visus ē aspect⁹. At̄ ergo rex. Iste typ⁹ est eoꝝ
qui splēdidis qđē et gloriōsis induūtur vestib⁹ ⁊ potētia elati
sunt s̄z i trinsec⁹ mortui malignisqz opib⁹ referti sunt. Deinde
picatas bituminatasqz p̄cipies dissolui ⁊ aperiri ⁊ cunctos qui
aderāt letificauit eoꝝ q̄ int⁹ erant splēdore ⁊ odore. Tūc ait ad
illos. Scitis qb⁹ silia suut ista. Humilib⁹ illis q̄ vilibus operti
erāt vestimentis qꝝ vos exterioře attēdentes habitū contume
liā putatis mēā ante faciē eoꝝ in terra adorationē. Ego ḥo icel
lectualib⁹ oculis reuerentiā illoꝝ ⁊ decorē p̄siderās aīaz glorifi
cat⁹ qđē eoꝝ tactu oī corona ⁊ regali vniuersa purpura p̄ciosio
res istos existāui. Illos igit̄ p̄fundēs docuit ne errarēt i his q
foris apparerēt s̄z interna attēderēt. **C** Aliud ex li. Apū.
Magister Symō de tornaco Parisi⁹ in theologia regebat.
Et erat excellēs doctor ille suo tpe sed cōtra decētiam talis offi
cij incontinēs ⁊ supb⁹. Hic cum sup oēs doctores ciuitatis audi
tores hiet ⁊ in schola corā oīb⁹ de humilitate altissime doctrine
christi q̄stionē disputatiōe p̄hibita terminaret i fine cādem ⁊ tre
probū sensum i excrecāda cōtra christū blasphemie ḥba prupit.
Tres sunt inqt qui mūdū lectis suis ⁊ dogmatib⁹ subiugarūt
moyses christ⁹ ⁊ machumet⁹. Moyses primo iudaicū populū
infatuauit. Sc̄do christ⁹ a suo noīe christianos. Tercio gētīlē
populū machumet⁹. Nec mora euersis oculis sc̄z p̄ humana vo
ce horribilē mugitū emisit ⁊ epileptia statim elisus i terrā die ter
cio eiusdē morbi mortem accepit plaga ergo i sanabili pcussit eū

omnipotēs et omni scīa vſq; ad p̄m̄a litteraz̄ elementa p̄m̄ia
uit. sed grauiori in aīa cum hac plaga pcussus est. Tn̄m vſq; in
diem mortis sue q̄si mut⁹ compatus est iūm̄tis insipientib⁹ et
in luxurie feditate pm̄ansit. Et vide summe ammiratiois mira
culū Alleydē fornicariam cōcubinam suam nomiāre poterat et
sciebat Boetium nō de trivitate q̄ iuxta cum ad spectaculū po
nebat. quem olim cordetenus scierat post indicā plagam. nec
nomiāre nouerat nec valebat. Nō trāsgrediaris ergo termios
cōstitutos et p̄m̄ modum semp habeas in scripturis.

CAliud ex libro Apum.

Juuenis quidam in thētonie partib⁹ ex sanguine principum
plenissime generosus. Sz morib⁹ et vita degener episcopatum
male accepit. Qui rapinis et luxurijs verecūde primo. Sz inuere
cundissime postmodū opam dedit. Castigauit at eum dñs fla
gello multiplici. Sz cum abuteret eo in supbiam dedit eum dñs ī
mortem reprobam. Quia in hora venerabilis Conrad⁹ deo di
gnus hildemēlis eps ad matutinas intēpeste noctis silētio sur
rexerat illisq; dictis resederat ad studium factur⁹ in die sermo
nem. Nec mora rapt⁹ in spū vidē se visus est ep̄m quendā vela
ta facie sed infulis insignitum ad tribunal iudicis rapi. Vox as
sunt truci vultu satellites accusant ep̄m. vn⁹ in rapina. alius in
cede hoīm atq; aliū in luxurijs lubricantē. Tunc iudex assessoris
bus suis ait. Accusate discutite librate iudicium fertē sn̄iam nec
mora assessores parent iudici ferunt in cōmuni sn̄iam iudex ap
probat latam. Accedunt mīstri supra fuliginē nigrioras et abla
ta mitra de capite anulum casulā dalmaticam ac reliqua episco
palia indumenta detracta. ad pedes iudicis deponūt. nudūq; re
lictū cum clamore rapiunt eiulantē et a facie iudicis trahunt ad
tartara nihil secum p̄ter pctā portātem. Vox assessores iudicis
surgunt et cū cantu sonoro subiungūt. Dum temp⁹ habem⁹ bo
num ad oēs opemur. His visis in spū dicit hildemēsis eps ī se
reversus cogitare cepit quisnā fuerit ille miserabil̄ psul. Tum
ecce quidā ad ostiū pulsans itromissus ē cū lachrymis clamans
talē ep̄m in p̄m̄a villa venisse de vespe et sub eadē noctis hora
subitanea morte subtractū. Quo audito scūs psul miserrimo il
lo defuncto cōvoluit et licet inaniter quātum ad subuētionem p
iectate tñ lachrymas amarissimas fudit.

e iiiij

Ex cesario exemplum.

Anno annos paucos rome quidam cardinalis defunctus est nomine Jordanus, qui quondam de ordinis cisterciensium assumptus, sed vita ordinis in eo minime concordabat. Erat enim avarus valde sicut a quodam abbate audiui. Habebat autem notarium quendam nomine Randolphum. Hunc cum per quoddam negocio nescio quod misisset interim expirauit. Eadem hora cum ille expleto negocio rediret mane anno lucem cater uam miserabilem in agro contemplatus est. Sedebat homines in iumentis in ore caudas habentes: versis dorsis ad capita illoꝝ. Quos Jordanus cardinalis cuculla induit nudis pedibus sequebatur duo bus demonibus seducentibus. In quod aspectu dum notarius nimis horret clamauit cardinalis Randolphus per Randolphum. Subsistete clericorum et dicete. Quis es, aut quod clamas? Respondebat ille. Ego sum iordanus dominus tuus et mortuus sum. Dicete illo, quo ducimini; ille respondit. An tribunal christi. Et ille. Noscis quod de vobis sit futurum. Non nouisti inquit deo scit. sed cum illic venero beatissimus petrus de cardinalatum meo per me redditurus est regem sanctum vero benedictus de cuculla quod si illam inde obtinere poterit saluabor. sicut autem damnabor. Sicque oculis eius subtractus est.

Sunt ibi tortores serpentibus horribiliores, deformes nigri, sed non ad tubera pigri, nunquam lassant, sed super ad hec renouantur. **C**hrisostomus. Quod amarum erit in iudicio separari a visione dei. Si millem hi gehenas proponas non tam reputo sicut ab illis gloriose iocunditatis societate expelli et exosum fieri creatori. **C**oem ad demetriadem ponamus ante oculos.

Autoritates secundum de iudicio extremo

Gregorius. Pensate fratres charissimi anno conspectum tanti iudicij, quis in illo die tetroz erit quoniam iam pena remedium non erit. Que illa confusio cum reatu suo erigetur pertinget in conuentu omnium hominum angelorum erubescere. Quis enim paucor quam et tranquillum mens corpore non valet etiam iratum videtur, quem bene Sophonias describit dices. Dies irae, dies illa, dies tribulacionis et angustie, dies calamitatis et miserie, dies tenebrarum et caliginis, dies nebule et turbis, dies tubae et clangoris. Pensate fratres extremi die iudicij super corda reproborum qua asperitate prophetata vidit amarescere quem tota appellationibus non valet explicare.

Ite. Quem mens erit hois eterni iudicis pretiam non formidans

Ibi enim tunc simul oia peccata ante oculos redent. ibi cuncta quod cum delectatio acca sunt cum pudore ad memoriam reuocant.

Bernardus. Ele mibi misero cum venerit dies illa iudicij. et appetuerunt libri in quibus omnes reatus mei et cogitationes domino presente recitabuntur.

Hiero. Siue comedam siue bibam siue aliud quod faciam. sed insonare videt auribus meis illa terribilis tuba. surgite mortui veite ad iudicium. quod quoties die illum cogito toto corpe tremisco.

Chrysostomus. Dicet autem christus damnatis. Ego propter vos homo factus sum. propter vos alligatus et illusus sum et cesus sum et crucifixus sum. **E**bli cantare iniuria mea fructus. Ecce precium sanguinis mei quem dedi pro redēptione a iari vestra. ubi est seruitus via quam pro precio sanguinis mei dedistis. Ego super gloriam meam vos habui cum esset deus apparatus homo. et viliorem me omnibus regnibus fecistis. **M**anu rem vilissimam terre amplius quam iusticiam meam et fidem.

Gregorius. O quam angustie erunt undique vie reprobus. Super erit iudex iratus. Inferius horrendus chaos. Ad dexteris peccata accusantia. Ad sinistris infinita demonia ad infernum trahentia. Intus conscientia veniens. Extra mundum ardens. Misericordia quo ibit. et sic deplorans qui fugiet. latre em erit impossibile appare itolerabile.

Augustinus. Malleum reprobi omne tormentum sustinere inferni quam faciem irati iudicis cernere. Et dicetur montibus et petris. cadite super nos et abscondite a facie sedetis super thronum et ab ira agni.

In diebus illis queretur homines mortem et non inuenient eam et desiderabunt mori. et fugiet mors ab eis.

Bernardus. Quid tam paucum. quid tam plenum vehementius sollicitudinis excogitari potest quam iudicadis astare illi causa terris. ex tribunali sub causa districto iudice expectare suam.

Ancelmus. O lignum aridum et eternis ignibus dignum quid respondebis in illa die cum exigatur a te usque ad ictum oculi omne tempus vivendi tibi impensum qualiter fuerit a te expensum. Ele quod peccata prouerterebi ex iprouiso quasi ex insidijs quoniam vides et fortassis terribilia his quod vides. tunc quippe perdemurabit quid fuerit in te iniustum. opis vel ocij vel sermonis usque ad munim cogitationem. etiam quod viristi si non fuerit ad dei voluntate directum. Procula cuius sit fortitudis et horrois tuum atque oim contempisse creatorum offendisse dominum maiestatis.

Ambrosii. O aia nunq̄ excidat a memoria tua. Itē maledicē
in ignē eternū. Venite bñdicti p̄cipite regnū. O qd p̄t lamēta
bilis & terribilis cogitari q̄z itē maledicē in ignē eternū. Et quid
potest delectabilis cogitari q̄z venite bñdicti p̄cipite regnū. Due
voces q̄z nihil terribilis una & nihil iucundius altera iueniri p̄t.
Bernard⁹ in meditationib⁹ suis. Quisputas tūc meror erit
quis luct⁹. que tristitia cū sepabunt impij a cōsortio iustorum & a
visioe dei & traditi in p̄tatem demonū ibunt cū ipsis i ignē eter
nū. ibiq̄ semper erunt sine fine i luctu & gemitu. pcul quippe a bea
ta padisi patria exulati cruciabant in gehēna ppetua nunq̄ hu
ce visuri. nunq̄ refrigeriū adepturi. Sed p milia milii annoz
in iferno cruciādi nec inde vnoq̄ liberādi. vbi nec q̄ torquent ali
qñ fatigant. nec qui torquentur aliqui moriunt. Nihil ibi aliud
audiet nisi flet⁹ & planct⁹ gemit⁹ & vulcat⁹ merores & stridores
dentiū. Nihilq̄ ibi videbit nisi vermes & laruales facies. torto
res atq̄ tērrima mōstra demoniorū. Ardebutq̄ miseri i ignē
eterno in eternū & ultra. In carne cruciabūtur p ignē. In spū
per cōscientie verme Ibi erit dolor intolerabilis. fetor icōpabilis
timor horribilis mors corporis & aie sine spe venie & mie. Sic tamē
morient ut semp viuat & sic viuet ut sp moriatur. Ita aia pctō
ris in iferno cruciabit sine fine p pctis & aia iusti p bonis meritis
in padiso collocabit. Munc at alterū & duob⁹ eligam⁹ aut sp
cruciari cum ipijs. aut ppetualiter letari cum scis. bonū siquidem
temalū mors & vita an nos sunt posita ut ad q̄ voluerim⁹ ma
nū extēdam⁹. Si tormenta nos nō terrāt saltē p̄mia inuitēt.

Efiniunt exempla de extremo iudicio
Secundo nouissimorum.

Incepit Tercium nouissimorum
de inferno.

Ercium nouissimorum cui salubris recordatio a pctis
prohibet ē inferu seu gehēna. Elī narrat Athanas
si⁹ de scō anthonio hēmita. Q̄cum diabol⁹ eum tēta
ret de aliquo pctō ipse penas eterni incendij pctō debitas reme

morās eidē se opponebat. Et sicut adē vicit diabolū t̄ liberabat a
tentationib⁹ p̄manēs immunis a pctō. Circa quā materiā inter
cetera sunt tria specialit̄ considerāda. Primum est diuersimoda
noiatio penalū locoz. Secundū est multimoda afflictio soda
liū infernoz. Terciū est varia cōditio infernaliū tormentoz q̄
rū memoria valde p̄seruat h̄iem ne cadat in pctā

CQ̄ multimoda est noiatio infernaliū locoz
Esuperi⁹ positis primū principalit̄ declarādum ē diuersi
moda noiatio penalium locoz. Iḡit sc̄idum ē q̄ infern⁹ est lo
cus igne⁹ ab infero sic dicit⁹. Nam aie reoz ibi inferunt ad eter
nalit̄ puniendū. Enī Job. vii. Qui descenderit ad infernū non
ascēdet. nec reuertet vltra in domū suam. Et sic infern⁹ appella
tur gehēna ignis. vñ Grego. in q̄rto dialogoz. Enī quidē ge
hēne ignis credend⁹ est sed non vno modo oes cruciat pctōres
Unusquisq; em̄ inquātuz exigit culpa tm̄ illic recipiet de pena
Itē Iſido. li. primo de summo bono Ignis gehēne t̄ lucebit mi
seris ad augmentum pene ut videat vn̄ doleat. t̄ nō lucebit ad co
solutionē ne videat vn̄ gaudeat. Item ibidē In gehēna duplex
est damnatorz pena quoz mente affligit tristitia. t̄ corp⁹ com
burit flamma. Ignis iste gehēnalis ineffabilit̄ cruciat pctōres.
De qb⁹ sic dī in psal. Cadent sup eos carbones. in igne dēn̄cias
eos in miserijs nō subsistet. Itē dñs in ira sua cōcurabit eos t̄
deuorabit eos ignis. Quapropter scribit̄ Esa. ix. Igni erit cibus
Hiē. xv. Dicit dñs ad dānatos. Ignis succēsus i furore meo su
per vos ardebit. Iste ignis talic inflamat⁹ est t̄ ab ira iudicis
succēsus q̄ nouo incēdio nō indigebit amoīdo. t̄ usq; i sempitnū
Hic est q̄ dī Job. xx. Deuorabit eos ignis q̄ nō succēdetur. O
q̄ dure vindicabit se tunc dñs de miseris pctōrib⁹ condemnatis
Enī Eccī vii. Elindicta carnis impij. ignis t̄ verinis Differt
autem ille ignis ifernalis ab isto igne materiali p̄cipue in trib⁹
Primo in acerbitate. Est em̄ acerbior q̄li in infinitum. Unde
dicit sanct⁹ Sebastian⁹ cui angel⁹ ad aurem stabat. q̄ iste ignis
sensibilis ita se habet et ad ignem gehēnalem sicut ignis in parie
te depic⁹ ad istum sensibilem. Secundo in duratiōe. Nam iste
ignis p̄t extingui. ille vero nō. Enī Esa. vlti. Ignis eoz nō ex
tinguet. Mat. iii. Dalecas autem comburit igni inextinguibili.

Paleas. i. p̄tōres. Tercio in cōsumptione. Nam iste ignis p̄t omnia cōsumere. Nam fūm phūm. Qia cōsumit materia ignis. Ille ḥo non p̄t cōsumere. nec corpora nec spūs quos vrit. Un de p̄tōre constituto in iferno dī Job. xx. Quia q̄ fecit. tñ non cōsumet. Hinc est q̄ dī Chrysost. in li. de repatiōe lapsi. Ignis iste q̄ in p̄nti vita est cōsumit cuncta q̄ recipit. Ille ḥo q̄s suscipit semp cruciat. et pene sue semp integros reseruat. ppter ea et ins extingubilis dī. Nō solum q̄ ipse nō extinguet. sed q̄ nec eos quos suscipit perimit et extinguit. Scriptura em dicit. Quia p̄tōres induēt incorruptionē. sed non ad honorem vite. sed ad diuturnitatē supplicij pfuturā. Huius autem pene vim et ignis illi potētiā. nulla vox exponē et nullus sermo poterit explicare. Ibi qd agam. quid rñdebam. Nihil erit ibi nisi stridor dentium. nisi vlulat et fletus et scua p̄ma cessantib⁹ vndiqz auxilijs et vndiqz inualescentib⁹ penis. Et ignis ille sicut nō h̄z naturā cōsumendi. sic nec illuminādi. s̄z est ignis obscurus et flāma tenebrosa. Tercio infern⁹ dī loc⁹ inquietus. Un in rex natura q̄ dā locus s̄p est quiet⁹. vt supior p̄s mūdi. Quidā qñqz quiet⁹ et qñqz turbat⁹. vt p̄s ei⁹ media. Sic pbabile est terciā p̄tē s̄z in feriorem semp esse turbatā. et ideo dī tartar⁹ Nam fūm Papiā Tartarus dī turbat⁹. Drouenit autē inquieres siue turbatio ibi specialit ex trib⁹. Primo ex pena varietate. sicut temp⁹ dicit esse turbatum quādo mixtum est cum pluvia grandine niue et huīoi. que dicuntur esse in iferno. Un p̄s. Sunt sup peccatores laqueos ignis sulphur et spūs procellaz pars calicis eoruī. Secundo ex ministroz vexatione. Hieremie. xvi. Sermētis dīs alienis qui nō dabunt vobis requiem die ac nocte. Tercio ex mutuo clamore. Esa. xlv. Elos clamabitis pre dolore et pre cōtritione spūs vlulabitis. Certe tūc culibet vlulanti et sic clamāti respondebit domin⁹ Hiēmie. xxx. Quid clamas super cōtritione tua insanabilis est dolor tu⁹. ppter multitudinem iniquitatis tue. ppter dura p̄tā feci hēctibi. Tercio dī infern⁹ locus intemperatissim⁹. Un dicitur auern⁹ quasi sine vere. i. sine temperatia. Nam pene nō sunt ibi in aliquo typate. sed ī summo gradu et excessu maximo. Sunt enim ibi tenebre ultra modum excessiue. propter quod Matthēi. xxiiij. dicuntur tenebre exteriores. Exinde patet Exodi decimo capitulo de tenebris palpa

bill
job
dic
bau
lia
mici
elbi
rilli
pā
fucō
Job.
ris a
dent
epi
la. re
fle
nalo
num
dev
adp
cert
Bini
tag
com
dat
cōl
lou
ro.
mi
par
item
dell
nā

bilib⁹ que fuerūt in egypto quā tomagis erūt ibi grauiores. vñ
Job.xx. Q̄ es tenebre abscondite sunt in oculis ei⁹. Tunc p̄ctō:
dicet illud Ps. Posuerūt me in lacu iſeriori in tenebris t̄i vñ
bra mortis. Item Collocauit me i obscuris sicut mortuos secu
li. t̄ anxiat⁹ est sup me spūs me⁹. Silr t̄ illud lamētatiōis. Hie
mie.ij. In tenebris collocauit me q̄si mortuos sempitnos. Itē
est ibi summ⁹ calor. ppter qđ dicit Job.xxiij. Calor nimi⁹ Et
rō illi⁹ est. qr non exaltat sed inclusus ē sicut calor in fornace. vñ
Ps. Dones eos ut clibanū ignis in tpe vultus tui. dñs in ira
sua cōturbabit eos t̄ deuorabit eos ignis. Ibi est summū frig⁹
Job.xxiij. Ab aq̄s niuiū Alque ille dicūt aque niuiū q̄ pre cete
ris aquaz substātijs sunt frigidiores. t̄ huiō signum ē stridor
dentiū qui est signum magni frigoris t̄ algoris. Un Fulgēci⁹ i
epla. Duo sunt p̄cipalia in iferno tornēta scz frig⁹ intolerabi
le. t̄ calor ignis inextinguibil. Et iō scribit Mat.xxiij. q̄ibi erit
flet⁹ t̄ stridor dēcium. Flet⁹ nāqz in liquefactiōe oclōz de calore
nascit. stridor vero dentium ex frigore causat. Un Job.xxiij. Ad
nimium calorez trāseat ab aquis uiuium. Un in bello metrico
de vita t̄ gestis alexādri. Attrit⁹ glacie niuiū de frigore transic
ad penas. o suppliciū miserabile semp t̄ nunq̄ morit quem car
cer torquet auerni. Quarto dī inferi⁹ locus desolatissimus
Hinc est q̄ scđm papiam acheron vocat. ab a qđ est sine t̄ chēro
ta gaudium q̄si sine gaudio. t̄ h̄ quo ad caretiam oīs boni. Un
commētator auerrois.ij. Poetrie. In iferno cōtinuo est tristi
cia t̄ meror sine cōsolatiōe. Non em̄ h̄nt damnati retro aliquā
cōsolationem amūdo qr̄ non valēt eis suffragia. nec desup de ce
lo nam ex hoc nō fluit sup eos aliq̄mīa. nec sperat grām de futu
ro. Sic em̄ nulla erit eis redemptiōis venia t̄ sic erunt tristissi
mi in desolatiōe sempiterna. Et ergo Sap.iii. dī q̄ vsc̄ ad su
premū desolabūtur. Un Trenoꝝ pri. dī aīa damnata. Posu
it me desolatam tota die merore cofectam. Esa.xxiij. Pctō
desolabit in sc̄la seculoꝝ. Heu dolor o pena. vach desolatio ple
na. Omni tornēto sup hoc hō corde memēto.

Q̄ multimoda est afflictio sodaliū infernoꝝ
Rōne debito nūc seq̄tur exponēdum q̄ multimoda ē af
flictio sodaliū infernoꝝ Tales em̄ sodales scz diabolis sunt
aspectu horribiles. effectu crudeles ac tortores infatigabiles.

Primo ergo dico q̄ diaboli siue demones sunt aspectu multuz
horribiles. et ppterā formis horribilib⁹ depinguntur in ecclesijs.
Cū legit q̄ quidam religiosus de nocte i dormitorio lacēs ce-
pit terribilit̄ clamare. Et cū venissent ad eū alij fr̄es videbāt eū
firis oculis ad parietē immobilit̄ respicientē nec ad aliqd respō-
dente. sed mirabili horrore cōcussum et timore. Mane at a prio-
re introgat⁹ quid i nocte habuisset. r̄ndit se diabolū vidisse. Re-
quisit⁹ cuius esset forme. r̄ndit: Hāc facilē nō possim describere
sed hoc inq̄t dico. Si esset vna pte furn⁹ ardēs. et figura ei⁹ ex
alia pte. magis eligerem intrare furnū q̄s videre illā horribilissi-
mā demonis figurā. Hinc ē q̄ btūs Ber. sup psal. Qui habitat
sic dicit. Quid putatis fr̄es. si alicui vn⁹ ex tā multis principib⁹ te-
nebray in medium nr̄m irrueret i tota feritate sua ac tenebrosi
corpis enormitate apparēliceret q̄s illū possit vel corporis sensu
sustine vel cordis. Etiō sicut in vita spatz legit⁹ quidaz sener
dixit. Credo q̄ si aliqs videt demones in ea forma q̄ dānat eos
sint visuri. nō posset viue. s̄ statim moreret. Vñ dicit btūs Gre-
go. de Crisorio q̄ cum infirmaret. et videret multitudinē demo-
nū sibi astātium. cepit alti⁹ clamare. inducias usq̄z mane. Et cū
hoc dicēs vertēt se buc atq̄ illuc ne videt eos. pre nimio timore
vel xmetissime perturbat⁹ statim moriebat. Coturbati em̄ sunt
qui videbāt eos et timuit oīs hō. Ecce q̄z horribiles erūt in affli-
ctu q̄ taliter occidūt cum solo aspectu. vñ Job. xx. Gladet et ve-
niēt sup eos horribiles. Et hoc est q̄ innuit Bernard⁹ vbi dicit.
Q̄ aia mea q̄s erit tibi pauor cū dimissis omnib⁹. q̄n tibi p̄nta
tam iocūda. tam grat⁹ aspect⁹. cohabitatio tam familiaris. sola
pauēs ignotā ingredieris regionē. cum tibi cateruacum deterre-
tia illa mōstra deterrima occurret. Q̄ quāta erit demonū hor-
ribilitas i formis aīalium crudelissimoꝝ apparētium. Sap. xi.
Pro eo q̄ errātes colebāt mutos serpentes et bestias supuacu-
as. imisiisti eis multitudinē mutoꝝ aīalium i vindictā. vt scirēt
q̄ per q̄ peccat q̄s. p̄ hoc et torquet. Non em̄ impossibilis erat oī
potēs man⁹ tua q̄ creauit orbem terray ex materia iūisa imitte-
re illis multitudinē visoꝝ. aut audaces leones vel noui generis
bestias ira plenas. aut vaporē igneū spirātes. aut odorem fumi
proferētes. aut horrēdas ab oculis scintillas emitētes. q̄ꝝ nō
solum: lesura poterat illos exterminare. s̄ et aspect⁹ p̄ timore oc-

cidere. Nec ibidē vñ Job. xvi. Hostis me⁹ terribilib⁹ oculis me⁹
intuit⁹ est. Item eiusdē ultimo. Sternutatio ei⁹ splēdor ignis.
et oculi ei⁹ ut palpebre diluculi. de ore ei⁹ lampades pcedunt sis
cut tede ignis succēse. de narib⁹ eius pcedit fum⁹ sicut olle suc⁹
cēse atq⁹ feruētis. Unū poeta refert. Sunt ibi serpētes flāmas
ex ore vomētes. De flatu qz pereunt aie miseror. Secundo in
effectu sunt crudeles. Unū Job. xvi. Collegit furorem suum in
me. et cōminans mihi. infremuit ptra me dentib⁹ suis. Unū ps.
Aperuerūt sup me os suū sicut leo rapiēs et rugiēs. Item tēta
uerūt me subsannauerūt me subsannatiōe frenduerunt sup me
dentib⁹ suis. Unū Eccl. xxi. Dentes illi⁹ dentes leonis interfici
entis aias hoīm. Hinc dī pri. Ps. v. q̄ diabolus tanq̄ leo rugi
ens circuit querēs quem deuoret. In die cīm nouissimo inuita
bunt diaboli ad deuorādum p̄tōres. Esa. lvi. Omnes bestie a
gri et vniuerse bestie silue venite ad deuorādum. Item Diemie.
xij. Venite p̄gregamī oēs bestie terre. p̄pere ad deuorādum.
De isto refert exemplū btūs Grego. in lī. dialogorū. Unū dī q̄
erat quidā Dorus noīe. non re. sed tm̄ noīe monach⁹ cui nūmū
graue erat si qs p̄salute sua ei aliqd loqueret. Nō solum āt bo
na nō faceret. s̄ etiam nō poterat audire. Hic cum extremū age
ret spūm cōuenerunt frēs. vt egressum illi⁹ anime orādo ptege
rēt. Tunc repēte cepit eisdē frībus ibidē existentib⁹ acclamare
nēcō magnis vocib⁹ orōnes eoꝝ interrūpere ita dices. Rece
dite recedite. ego dat⁹ sum draconi ad deuorādum. qui ppter ve
strā p̄fitiam me non p̄t deuorare. Caput meum iam ore suo ab
sorbiuit. date locū ne ampli⁹ me cruciet. s̄ faciat quod futuꝝ est.
Si ad deuorandum ip̄i dat⁹ sum q̄re ppter vos moras patior.
Tūc frēs ceperunt ei dicē. Quid est q̄d loqr̄is? Signū tibi scē
crucis ip̄ime. R̄ndit ille cum magnis clamorib⁹ dices. Elolo
me signare. sed nō possum. q̄ squamis hui⁹ draconis stimulor et
premor. Cūq̄ frēs hec audissent. p̄strati in terram cum lachry
mis ceperūt p̄ redemptiōe illi⁹ exorare. Et ecce ccepit eger subis
to cū magnis vocib⁹ clamare dices. Grās ago deo. ecce draco q̄
me ad deuorādum accepit orōnib⁹ vestris expulsus est. et oīno
recessit. Itē in qr̄to libro dialogor. refert idē Grego. aliud ex
emplū. Tit em q̄ in p̄tib⁹ Iconie in qdā monasterio cōgalaton
noīe dī acceditse q̄ qdā fuit monach⁹ scūs reputat⁹ in cōspectu

homines quibus non fuerat inuenit apud deum. Nam cum frēs eum esset
mabat ieunare. latenter cōsuecerat comedē. Hic in agone p̄sticu
tus fecit ad se frēs generalitē cōuocari. q̄b⁹ ipse dixit. Ecce nunc
ad deuorandum traditus sum draconis. q̄ cauda sua genua mea pe
desq; meos fortis colligavit. caput vero suū in os meum mittens
spūm meum ebiles extraxit. q̄b⁹ dictis exspirauit. Et sicut videt
sunt proba cōdemnati p̄ctōris q̄ scribuntur Hiere. li. Comedit me
absorbunt me sicut draco. Iste ē draco magn⁹ et rufus h̄ns septē
capita et decem cornua i capite suo de quo dī Apoca. xij. Factus
est plūm magnū in celo. Michael et angeli ei⁹ prediabant cū dra
cone et draco pugnauit et angelici⁹ et non p̄ualuerūt. neq; locus
eorum inuenit⁹ est ampli⁹ in celo. Et p̄icte⁹ est draco ille magn⁹ ser
pens antiquus q̄ vocat diabol⁹ et sathanas. q̄ seducit vniuersu⁹
orbem. Et ḡ dī ibidem Ue terre et mari. q̄r descēdit ad vos dia
bol⁹. Diabolus em̄ zelo nimio bonis inuidet q̄ conatur locum e⁹
possidē in celo de quo ipē miserabilis p̄icte⁹ est in penas. Et quā
tum magis appropinqt dies ultima. tāto ardētius cēptat et fer
uet inuidia. O q̄nta erit demonū austritas et malicia de quib⁹
Bernard⁹ in psa. O q̄z impij tortores. tūc torquunt p̄ctōres et
terribiles vltiores vindicabut malos mores. Hox autēz crude
litas et malicia diuersimode cōfortatur. primo q̄r plures sunt et
multi. Unū Psā. Multiplicati sunt q̄ tribulant me. multi insur
gūt aduersum me. Hinc ē quod dī Job. xix. Obsederūt in giro
tabernaculū meum. Unū legit in vitaspaz. q̄ quida senex vidit
demones circūstantes hoies sicut apes. Et ergo dī in Psalmo
Circumdederūt me sicut apes. et exarserūt sicut ignis in spinis.
Secūdo. q̄r fortes sunt et potētes. qd̄ Apls innuit ad Ephx. vi.
vbi vocat eos p̄incipes et p̄tates et mundi rectores. Et q̄r tā po
tētes sunt et tam fortes ad nocendum. Ideo dī in Psal. Elim
faciebat q̄ querebat aiam meam. Et alibi. Irruerunt in me for
tes De hac etiā potētia dī Job. xl Non est p̄tās sup terrā que
comparēt ei qui facit⁹ est ut nullū timet. Omne sublime videt.
et ipē est rex sup oēs filios supbie. Huiōiāt potētiam et supbiaz
marie exercebūt in punitione malorum ipsos crudelissime affligē
to. Unū Eccī. xxxix. Sunt spūs qui ad vindictā creati sunt. et
furore suo cōfirmauerūt tormenta. et in tpe cōsummatiois effū
det xtutem et furorem ei⁹ qui fecit illos. Mā furor illis fm silitu

dinē serpētis. t̄ sicut aspidis surde obturatis aures suas. *Esa.*
liij. Ego creavi fabr̄z sufflantē in ignē prunas t̄ pferentē vas i
op̄ sun̄. t̄ ego creavi iterfectore ad disp̄dendū. De hoc crudeli
terfectore p̄ctōr p̄dēnat̄ sic loquit̄ *Job. xvi.* Circū dedit melā
ceis suis vulnerauit lūbos meos t̄ nō pep̄cit. effudit i terra visi
cera mea cōcidit me vulnē sup̄ vuln̄ irruit i me quasi gigas.

Tercio sunt demōes i torqueō ifatigabiles. vñ *Danie.* in Mō
cessabūt mīstri regis succendē fornacē. *Elī qdā.* Sunt ibi tor
tores serpētib̄ horridiores. Difformes nigri. sed nō ad x̄bera pi
gri. Nunquā lassant̄. sed sp̄ ad h̄c renouant̄. Ad mala feruētes.
sunt ad penasq̄ recētes. Semper tristati. sp̄q̄ ferire pati. Semper
in ardescūt. nec cessant nec req̄escūt. Hic ē q̄ *Deutro. xxvij.* cui
libet p̄ctōr d̄. Seruies inimico tuo quē imittet dñs tibi i fame
siti t̄ nuditate. t̄ in oī penuria. t̄ augebit dñs plagas pessimas
et ppetuas. O quāta erit tūc dānatoꝝ pena q̄ sine i termmissione
sp̄ erit p̄tinua sine pace t̄ reqe i miseria t̄ angustia. *Elī de p̄ctō*
rib̄ di Ezechie. vii. Angustia supueniēte req̄ret pacē t̄ nō erit
cōturbatio veniet sup̄ p̄urbationē. Itē *Apoca. xiiij.* Mō h̄nt
requiē die ac nocte q̄ adorauerūt bestiā t̄ imaginē ei⁹. Tūc p̄ctōr
bñ possit dicē hoc qđ scribit̄ *Esa. xxxvij.* Mō videbo dñm deū
in terra viuentū. nec aspiciam hoīem vltra t̄ habitatore quietis.
Silit̄ t̄ illud *Hie. lxv.* Ele mibi misero. q̄ addidit dñs dolorem
dolori meo t̄ requiē non iueni. Certe tūc pueret̄ dolor ei⁹ in ca
put ei⁹. t̄ in vertice illi⁹ iniqtas ei⁹ descēdet.

CQ̄ varia est cōditio penaꝝ infernoꝝ.

Unc̄ restat mēb̄z terciū de hac materia p̄tin⁹ declarādū
qđ est varia cōditio ifernaliū tormentorꝝ. Sunt em̄ pluēs
cōditiones specialiter faciētes ad aggrauationē pene ifernalis.
P̄ima ē acerbitas qđ p̄t̄ ex fletu t̄ strixore dentiū. ex planctu
et desiderio mortis. ex mādicatione linguꝝ t̄ blasphemia crea
toris et ex multis alijs his silib̄ q̄ oīa ibidē sunt vētura. vt p̄t̄
ex locis varijs scripturaꝝ. *Apoca. xvi.* Comederūt linguas su
as pre dolore t̄ blasphemauerūt deū celi pre dolorib̄ suis. Hinc
Grego. dt. Qđ hic suspicari nō potuit illic cruciatui dedit̄ inue
nit. Itē *Hiero.* Tanta erit in iferno vis doloris q̄ mens ad ali
ud dirigi nō poterit. nisi ad qđ vis doloris ipellit. Dicet em̄ tūc
p̄ctōr illud *Hie. viij.* Dolor me⁹ sup̄ dolore. Tanta em̄ erit acer

ff

bitas penaz q̄ pctōres vitaq̄ oes appetūt spreta t cōtempta:
mortē quam oēs fugiūt ardēti desiderio sepi⁹ affectabūt. **Eñ**
Apoca ix. In dieb⁹ illis q̄rēt hoīes mortem t nō inueniēt eā. t
desiderabūt mori. t fugiet mors ab eis. Acerbitatē x̄o pene in
fernalis testat dñs Hie. ix. vbi dt. Ego cibabo pplm istū absin-
theo. t potū dabo eis aquā sellis. p̄hēc amaritudinē designās in
fernaliū tormentoz. Consideratio huiōi acerbitatis fecit quēdaz
iūuenē delicate nutritiū intrare ordinē pdicatoz. Quo ingresso
cū quidā sapiēs a paretb⁹ ei⁹ missus vt ei p̄suadēt egressum an-
q̄ p̄fiteret dices. Delicate nutrit⁹ es. nō poteris sustinē rigore
ordis t aspitatē. Rndit iūuenis. Mgr. pp̄t hoc ordinē intraui.
q̄ sciuī me deliciā. t nihil aspitat⁹ polle sustinē. cogitās q̄ acer-
bissima pena iferni mihi itolerabil' esset. t iō elcgi pot⁹ hāc penā
ordis q̄ illā sustinē. nā sicut scriptū est Job. vi. Qui timet prui-
nā irruit sup eū nix. Hec etiā p̄sideratio mouit quendā pet̄ x̄hē
mitā ad mirabile p̄mam quā fecit. De q̄ narrat btūs Grego. in
quartoli. dialogoz. Ait em̄ q̄ qdā Petr⁹ monach⁹ ex regione
hibernie ort⁹ priusquā heremū pet̄t molestia corporis iteruencie
te defunct⁹ est. Sed ptin⁹ corpi restitut⁹ inferni supplicia atq̄
innumera flāmaz loca se vidisse attestabāt. Qui etiā qdā hui⁹
seculi potētes i huiōi flamma suspēlos se vidisse narravit. Qui
cum iā deduct⁹ esset vt in illis t ipse mergeret. subito angelū co-
rusci habit⁹ apparuisse fatebač. qui ipm i ignē mitti phibuit. q̄
etiā dixit. Egredē. t q̄li tibi post hoc viuendū sit cauissime at-
tēde. post quā vocē excalescētib⁹ mēbris ab eterne mortis som-
no euigilās. cuncta q̄ circa eū gesta fuerāt oib⁹ narravit. tatisq;
se postmodū vigilijs t ieunijz strinxit vt iferni eū vidisse tor-
menta. etiā si lingua tacēt. cōuersatio acclamaret. Scđa cōditio
est tormentoz multiplicitas. Est em̄ penaz numer⁹ q̄si infinit⁹.
Eñ dr in psal. Circūdederūt me mala q̄z non est numer⁹. Et
ergo dr Deutro. xxxij. Cōgregabo sup eos mala. t sagittas me-
as cōplebo i eis. Elere scribit̄ Esa. v. Sagitte eius acute. t oēs
arc⁹ eius extēti. Multas bz dñs sagittas i pharetra sua. q̄s nō
dñ oēs extraxit. q̄ post finale iudicūt pctō:ib⁹ immittentur. He-
sagitte sunt pene varie. qb⁹ multipli tunc miseri torqbunt. **Eñ**
dr in psal. Sagitte potētis acute cū carbonib⁹ desolatorijz. Itē
dicit dñs Deutro. xxxij. Pnebriabo sagittas meas sanguine. ct

gladi⁹ meus deuorabit carnes. foris deuorabit eos gladi⁹. int⁹
pauor. cōsumetur fame ⁊ deuorabūt eos aues mouu amarissi
mo. dētes bestiaz imitā in eos cū furore trahentiū sup terrā ac
qz serpētum. De hac pena⁹ multiplicitate sic dī Gre. sup illud
Mat. viij. Ejcent in tenebras exteriores. In iſerno erit frig⁹
insupabile. ignis iextingubil. xmis imortalis. fetor itolerabil.
tenebre palpabiles. flagella cedentiū. horrida visio demonū. cō
fusio pctōr. ⁊ desperatio oīm bonoꝝ. Elī quidā iſfern⁹ est fo
uea mortifera penus oīb⁹ ⁊ miserijs referta. Hinc dī i psal. Plu
it sup pctōres laqueos ignis sulphur ⁊ spūs pcellaz ps calicis
eoz. Et notāter dī ps qz nō solum i dictis fz nec etiā in mille cō
slib⁹ possit pene integriras pſcē explicari. Mā quicqd de penis
hic dixerim⁹ est tanqz mūma ps vni⁹ festuce respectu magnitus
dīs iſfinite. Ut at̄ hēc pena⁹ multiplicitas exp̄ſſius declaret.
Motādum ē qz dānati erūt pleni miseria et dolore. habebūt em̄
fletū in oculis. striōrē in dētib⁹. fetorē in narib⁹. gemitū in vo
cib⁹. terrorē in aurib⁹. vincula i manib⁹ ⁊ pedib⁹. ignisqz ardore
in mēbris oīb⁹. Ecce qz repleta ē penis atqz plagis aia pctōris i
iſfernū descendētis. Et ergo de dēnatīs dī Eccī. xv. Tenebit
enī tribulatio ⁊ angustia vallabit eum. Et eiusdē. xx. Q̄is dolor
irruat sup eum. Item dī Eſaie. xiiij. Omne cor homīs tabescet ⁊
cōteretur tortionem ⁊ dolorem tenebunt. quasi parturīs dole
bunt vnuſquisqz ad proximū suū stupebit. facies cōbuste vult⁹
eoꝝ. Elī Baruth. vi. Migrē sunt facies eoꝝ a fumo. Mā om̄
nes pctōres redigent in ollam. Ut habet Joā. iiij. Et dolores po
turiētis veniet ei. Ut scribit̄ O ſee. xiiij. Q̄z multa flagella pec
catoris. Lunc em̄ potest dicē cum psal. Circumdederūt me do
lores mortis nō tpalis sed ppetue. ⁊ pericula iſerni innuerunt
me. Recte dī circumdecerūt qz abyssus sicut vestimentum ami
ctus ei⁹. Nam induit maledictionē sicut vestimentum ⁊ itranit
aqua in interiora ei⁹. ⁊ sicut oleum in oſſib⁹ ciuſ fietqz ei ſicut ve
ſtimentum quo operitur. ⁊ ſicut zona quo ſemper preciingatur.
Q̄ quale vestimentum de filiis pena⁹ tam multiplicium ſic forti
ter cōtextum qz ppetuis tpibus nunqz erit detexēdum ſeu etiaz
deponēdum. Nam funiculo eternitatis erit pctōr inſepabiliter
colligat⁹. Q̄z asper⁹ ⁊ mordetum ſentiet illud tegumentū. Ip̄m
nāqz eſt de qz ſcribit̄ Eſa. xiiij. Operimentū tuū erunt vei mes.

f q

Tam multiplicis penecōsideratio reuocatuit ipm̄ dñm̄ a morte p̄cti ad p̄m̄ peragēdam. El̄n dixit ad dñm̄ Quātas ostē disti mihi tribulationes multas t̄ malas. t̄ cōuersus viuifasti me. Hui⁹ etiā multiplicis pene cōsideratio mouit quendā hēmitam. Sicut legit̄ in vitaspaz ad asperrimā p̄m̄ quā in hēre mo peragebat. a q̄ cum q̄rere cur se ita īterficēt: r̄ndit. Lot⁹ labo r̄ vite mee nō est idone⁹ p̄pari ad vnum diē tormentor̄ q̄ p̄ctō rib⁹ in futuro seculo p̄parant. Itēz narrat̄ in gestis angloz. q̄ tpe Cōstantini minoris qdā miles defunctus circa annos dñi. dcccvi. qui postmodū vite restitu⁹ penis territ⁹ q̄s viderat. ad hēremū fugit. fecitq; cellulā iuxta quendā fluuiū in q̄ vestib⁹ in duc⁹ sepe balneaba⁹ p̄mittēs vestimenta sic ad carnem cōgelari. Postea nō balneū calidissimū intrabat. t̄ sic cōtinuo fecit quo usq; moreret. Et cum sup̄ isto a videntib⁹ argueret. talit̄ r̄ndebat. Si vidissetis q̄ ego vidi. eadē vel maiora mecum faceretis. Mā fīm Gre. sup̄ Job. Sup̄ oīa puocat cōpunctionē visio pene infernalis. Tercia cōditio pena gehēne aggrauās est eternitas. vñ Sap. iiiij. Illos videlz p̄ctores deridebit. t̄ erunt post hoc decidētes sine honore in mortuos in ppetuū. Et Nat. xxv. Ibūt hi in suppliciū eternū. Itēz Judith. xvi. Dabit dñs ignē et vermē in carnē eoz. t̄ vrantur t̄ viuāt. t̄ sentiat̄ usq; ī sempiterñū. Idem dī Esa. vlti. Germis eoz non extinguet̄. El̄n dī dñs Deutro. xxxij. Ignis succēsus est in fur ore meo. t̄ ardebit usq; ad inferni nouissima hoc ē in ppetuū sine fine. Esa. xxixij. O quis de vobis poterit habitare cū igne deuorāte. aut q̄s habita bit ex vobis cū ardorib⁹ sempiternis. Et eiusdē. xxixij. Et trā in pice ardētem nocte ac die nō extinguet̄ in sempiterñū. Ascendet sum⁹ eius a generatiōe t̄ ī generationē. desolabit in sc̄la sc̄lorū. vñ Apoca. xx. Diabol⁹ missus ē in stagnū ignis t̄ sulphur⁹. vbi t̄ bestia t̄ pseundo cruciabunt̄ nocte ac die in sc̄la sc̄lor̄. Et q̄ nō est inuent⁹ in libro vite script⁹ missus ē in stagnum ignis ibi erit vmbra mortis t̄ null⁹ ordo. sed sempiterñ⁹ horror ī habitat. El̄t habet Job. x. vñ Grego. in moralib⁹ sic dī. Horreto modo tūc erit miser⁹ dolor cū fortitudie. flāma cū obscuritate. t̄ mors sine morte. finis sine fine. defect⁹ sine defectu. Quia t̄ mors semper viuit. t̄ finis sp̄incipit. t̄ defect⁹ deficere nescit. El̄n poeta refert. Nō venit ad metas mortis miserabilis etas. Nescit finiri

semper videt oriri. Semper vexato spiritu gemitus renouatus. Hic per
terriblem sensus in quodam epula sic ait. Ibi non est supplicior modus nec i
termisso siue finis. Nam ibi finis spiritus incipiet. mors non morietur nec
defectus deficit. ut dannati homines conditio spiritus in doloris materiam et
mortis eterne pabulum. miserabiliter recidivat. Quare deo in psal.
Sicut oves in inferno positi sunt. mors depascet eos. Et si morte
te pascentem impium quod poterunt illi si mors est pastus qualis erit post
Audi prophetam. Elia eorum via sellis et botri amarissimus felix draco
nus. vini eoꝝ venenum aspidum insanabile. Ita scribit Deutonomio.
xxxviii. O quele peccatorum nutrimentum videlicet mortis perpetua tam crude
le supplicium viuet tunc morti quam vite sunt mortui. Hinc est quod Bern
nar. dicit. quanto de consideratione ad Eugenium papam. Horreum ver
mē mordacem et mortem viuacem. horreum icidem in manu mortis viue
tis et vite morietis. vñ Gregorius. Morte immortali morientur impii. O
deus eterne que me posuisti per terrarium tibi. et factus sum nihil inter ipsi
grauis. Cur non collis peccatum meum. ut hoc perpetuum possim euadere
tormentum. O ergo felix et beatus qui peccatorum sordibus nequaquam fuerit in
securus. qui post mundi gaudia non abiit. nec in vanitates et illusiones
falsas respergit. Nos autem miseri errauimus a via veritatis. et iusti
cielum non illuxit nobis. lassati sumus in via iniustitiae et perditionis.
et ambulauimus vias difficiles. vias graues et inutiles. per viam
autem domini noluimus ambulare. Clericis sicut dicitur Esa. xlvi. In vacuu
laborauimus sine causa. et vane fortitudinem nostram despissimus. Quid
enim nobis profuit superbia. quod diuinitus pompa et iactantia. quod precios
a corporis indumenta. quod comeditiones et crapule. quid risus et leti
cie. Quid hec opera nobis profuerunt. in quibus vane et inutiliter immo
potius damnabili tempore nostrum expendimus. Proch dolor sine fructu
transierunt hec opera tanquam summa seu aura matura. transiit quod tempore
fuit sed lux remansit quod in eternum cruciabitur. Tunc dicet dominus de quo
libet damnato illud Job. xx. Juxta multitudinem adiunctionum sua
rum sic et sustinebit. Et illud Apocalypses. xviii. Quatuor glorificavit se
et in deliciis fuit tempore illi tormentum et luctum. quod eternaliter sis
ne fine torqueatur. O quanta est hominis demetia per deliciis aut diuinitus
seu per aliquid re terrena huiusmodi perpetua corporis et animae subire tormenta.
Enim Chrysostomus in libro de repatio lapidis sic inquit. Dic quanta tempora luxu
rie quod deliciarum spacia comparari vis penis semperternis. Centum si plas
cat annos deliciis denique addere et alios centum. addere et decies centum.

que erit ex his ad eternitatē compēsatio. Nonne omnē temp⁹ vi-
tē hui⁹ q̄ delicijs frui videmur ⁊ indulgē libidini q̄si noctis vni-
us somnū ad eternitatis p̄xationē videt. est igit̄ aliq̄s q̄ vt vna
nocte delectabile videat somnū eternas eligat subire penas. et
illud p̄ his recipe. vel p̄ illis istud cōmutare. Quid dicim⁹ ad re-
positas penas. qd̄ dicem⁹ ad hoc q̄ delicie velut vmbra trāscēt.
pene vno eternalit̄ permanēt. etiam si equale temp⁹ ⁊ idem spaci-
um delicijs esset possum⁹ ⁊ pene. esset ne aliq̄s ita stult⁹ ⁊ demēs
vt eligēt p̄ vna die deliciaz vnum diem subire penaz. cum sole
at dolor vni⁹ hore ⁊ quilibet corporis cruciat⁹ in obliuionem miti-
cere ppteritū temp⁹ in voluptate trāslactum. Hec omnia Chry-
sostom⁹ vbi supra. O eternum nunc finem habiturum corporis
et aie tam grāde supplicium. O mortis ppetue indicibile tormentum.
Quid em̄ referam de te nescio. Non em̄ poteris vobis expri-
mi. nec intellectu cōcipi. nec corde comprehendē. Posito em̄ q̄ eēt
vn⁹ lapis de arena coagulat⁹ ⁊ compact⁹ tante quātitatis sicut
infra cōcauitatem octaue sphere posset cōtineri. ⁊ q̄ post millesi-
es mille annos p̄ diuinam potētiā vna arenula tolleret. Et de
inde post millesies mille annos adhuc vna. ⁊ sic psequēter donec
tot⁹ lapis in nihilum redigeret nunq̄d cōsumpto lapide eterni-
tas pdicta erit reuoluta. sic q̄ damnatorz anime tūc a penis libe-
rabunt. R̄ndeō tibi ⁊ dico q̄ ppetuitas illa vix tunc erit inchoa-
ta. Nam finiti ad infinitum nulla est pportio. vt dt ph̄ns. viij.
physicoz. Si em̄ hoc cognosceret ⁊ presciret p̄tōres p̄demna-
ti q̄ dicto lapide cōsumpto ab illis intolerabilib⁹ quos sustinēt
inferni cruciatib⁹ deberet eripi ⁊ totalē liberari. miserablr. super
hoc redemptiōis die deberet sperare imo quodāmodo sperando
cōgaudere. ex quo scirēt finem suoz tormentoz post inumerabi-
les. imo post incomphensibiles ⁊ infinitos fore annos q̄uis tar-
dissime aduentuz. Illa em̄ est maxima omnium penaz desola-
tio ⁊ carētia ois spei nuncq̄ a penis redimi siue liberari. Nam si
cut dt Elsa. xxiiij. Peccator desolabit in secula seculoꝝ. Un̄ dt
Trenor. iiiij. Periit finis me⁹ ⁊ spes mea a deo. Item q̄rit pec-
cator Hiere. xv. Quare fact⁹ est dolor me⁹ ppetu⁹. ⁊ plaga mea
desperabil. Sup quo Prouer. xi. Sapiens sic r̄ndet. Mortuo
hoīe impio nulla erit spes vltra. Intelligite hēc qui obliuiscimini
deum ne infern⁹ aliquādo vos rapiat ⁊ nō sit qui eripiat. Ecce

Iam plane video q̄ ī inferno nulla est redemptio p̄tōris. Chari-
rissime intelligis tu ſolum. ſapis cōſilium de lapide ſuperi⁹ tibi
dictum. Dic mihi quid de illo ſentis. qd iudicas. qd diſſiniſ. pu-
to veraciter q̄ ratio non p̄t diſſentire quinimo ut dī ſic ī rei ve-
ritate. Cogita ergo varias terrar̄ p̄uincias ⁊ imaginare regio-
nes ſingulas. per pēde fluijos ⁊ maria: mundum mēte circui et
totum perambula. Alſcēde uſq; ad celum ⁊ oia ſic trāſuola. Itē
rum deſcēde in abyſſum. p̄funditatem cōſidera. Ex qub⁹ omo-
nib⁹ que celi ambitu cōtinent cōpone lapidem. ⁊ imaginare ma-
gnitudis ei⁹ quātitatem. q̄ cordialiter intellecta. Dic mihi cha-
rissime qd ſentis tunc de lapide imo potius. quid ſapis de ppetu-
is: qd de infinitis p̄tōz peniſ ⁊ morte. Eſtimō q̄ talit respon-
debis. Uere vere loqui nescio. Audiui et cōturbat⁹ eſt venter
me⁹. A voce cōtremuerunt labia mea. grandem rem intelligo.
et veritatem p̄pofitam video. Unū ammirari nō ſufficio. ſed pa-
uore nimio mēte cōtremiſco. Nā certiſſime timor ⁊ tremor ve-
uerunt ſuper me multiplicis horroſ. ⁊ cōtixerunt in tenebre.
Quis em̄ non metuēt. q̄s non expauescet. q̄s anxietae cordis
penit⁹ non deficet. qui menteret⁹ hunc lapidem diligēter rumi-
naret. infinitas p̄tōz penas memorit reuoluēto. Pone ergo
eum velut ſignaculum ſup cor tuū. Ualde em̄ utile eſt ⁊ pſicu-
um tibi huiōi lapidis nunq; obliuisci. q̄ten⁹ ſi diuin⁹ amor te nō
corripit ⁊ reuocat a malicia huiuscmodi ſpeculum pene iter mi-
nabilis ſaltē te cohibeat aliquid a p̄tis. O graue ſupplicium mi-
ſerabile q̄ fugiēdum. O stygis exiū lachrymabile q̄ metuen-
dum. Qd styge torqueſ ſemp nunq; morietur. Temp plectet ⁊
nunq; finis habet. Ex p̄dictis clare p̄t̄ q̄ penaꝝ incrementum
per infinita ſecula nunq; finietur. Huiōi cōſideratio eternitatis
pene infernalis cōuertit fulconem mafiliēsem qui cum eſſet ex
cellēs ioculator ⁊ vanitatib⁹ mundi dedit⁹. vna dieꝝ cepit cogi-
tare de eternitate gehēnalis pene. ⁊ dixit ī corde ſuo. Si tibi p̄
ponereſ iacere in lecto molli ⁊ bñ ſtrato. ita q̄ nulla nccitatem co-
gēte inde recedēs hoc nō poſſes ſuſtinē in eternum iacē in talile
cto delicate. quō ergo poſteris ſuſtinē ſempiternā infernālē pes-
nam. ſi cōtingat te in ppetuū illam fore paſſuꝝ. Hac vero cōſide-
ratione perterrit⁹ reliquit oia ⁊ fact⁹ eſt monach⁹. poſtea epus
tholosan⁹ ⁊ vir eximie ſanctitatis. Itē cōſideratio ppetuatis

pene infernalis confortat hoīcm et inducit ad pugnādū ptra diabos
lū. Quis em̄ p̄siderās q̄ si deuict⁹ fuerit ab eodē ducerēt ad tor
mentū sempiternū non viriliter pugnet ne vincat. Elī narrat
Egesipp⁹ de cladib⁹ iudeoꝝ q̄ cū quidā de locūs alexādri q̄ pre
erat magno exercitui vidēt ptra eū innumerabile exercitū ad bel
landū prepatū et suis lū sumeret et ad p̄fortationē vinū ipse in
quodā solatio q̄si iocūdō eis dixit. Prādeam⁹ nūc o viri stren
nui. nā apud inferos sum⁹ cenaturi. Quo ꝑbō sunt oēs aiati ad
fugiendū illā cenā q̄ tam virili pugnauerūt. sic q̄ decūctis ho
stib⁹ suis honorifice triūpharūt. Itē a delectationib⁹ mūdi re
trahit et auellit. Elī legit in vita spatz quidā senē dixisse. Hu
trix cū vult pucꝝ ablactare. et a dulcedie lactis abducē ad mām
millā ponit sinapiū vel quicqd aliud amaz. qđ puer lactens gu
stās et p̄cipiēs statim retrahit a dulcedie lactis. Et sic tu iunge
amaritudinē ppetuā inferni. delectationib⁹ huius mūdi. et pro
culdubio retraheris ab eisdē. vñ Job. v. Nunqđ gustare p̄t q̄s
qđ gustatū affert mortē amarissimā hoc ē penā sempiternam.
Ideo dī Prosper In p̄nti vita delitie et pales dulces sunt. et tri
bulatiōes amare. Sed q̄s nō libeter bibit tribulatiōis poculū
metuēs ignē ppetuū gehēne. Aut q̄s nō contēnit dulcedinē se
culi inhiās bonis sempiterne vite. Elī legit in legēda beati Joā
nis euāgelistē. q̄ qdā diuites ad p̄dicationē ei⁹ couersi oia reliq
rūt. postea vidētes seruos suos ī glīa mūdi cōstitutos penituit
eos sua bona reliq̄sse. qđ beat⁹ Joānes p̄ spīm intelligēs. virgu
las in auꝝ. et silices ī gēmas orādō cōmutauit. sicq̄ eis oia restis
tuit dēlicita. Postmodū quidā iuuenis a btō ioāne resuscitat⁹.
narravit eis de glīa quā amiserūt et de penis infernali⁹ q̄ eos ex
spectauerūt. Quib⁹ intellectis plurimi territi et aio cōsternati
oia cōtemnētes ad paupertatē pristinā reuersi sunt. ac mundum
cū suis delicijs penit⁹ dereliqrūt. Itē accidiā p̄fugat et repellit.
C Elī legit in vita spatz q̄ qdā frater dixit seni. Pater nimi
um accidior sic cōtinuo sedēdo in hac cella. Senex r̄ndit. Non
dū vidisti futura tormenta ppetuo duratura. Mā si illa in corde
tuo posuisses q̄si cella tua vloq ad collū esset ꝑmbus repleta su
stīnes patiēter et nō accidiareris. Et ergo cū oportet peccatore
aut cternā aut purgatoriū acerbissimā sustinē penā. vel in p̄nti
cōdignā agē p̄mam. quis nō predeget hic sustinē p̄mam et pati

potius q̄ ibi. nisi oīno fuerit mēte alienat⁹ **Vñ** Iſiō. i synod⁹
Intende aio dolores quoscūq; tormentor⁹. quascūq; sc̄li penas.
quascūq; doloz acerbitates. compa hoc totuz gehēne ⁊ leue erit
omne qđ pateris. **Ite** Bern⁹ in epla. Eligilias ames ⁊ ieunia.
manuūq; labores. sed h̄c leuia sunt flārias pp̄tuas meditanti.
Recordatio tenebrarū facit nō horrē solitudinē. Si futurā de
ſ̄bis cogitas discussionē. non displicebit silētium flet⁹ ille ⁊ stri-
tor dentiū faciles tibi reddit ⁊ culcitrā ⁊ mattā. **Ite** Aug⁹ in ſ
mōe. M̄ens humana mūdi h⁹ illecebris ⁊ cōcupiscētijs deuicta
fugit labore. expetit voluptatē. Et vix ad h̄c deducit vt ſe a pri-
oris vite p̄ſuetudie excludat. **S**z cum incepit cogitare iudicij ne-
cessitatē ac penaꝝ eternaliū crudelitatē voluntariū bellū indi-
cit paſſionib⁹ mota vel ſpe p̄mij vel tiore ſupplicij vim facit pri-
ſtinis desiderijs. ⁊ violeter ipa ſeipam vincē contēdit. Ideo dī
Abacuc. iij. Ingrediat putredo i ossib⁹ meis. vt ſubter me ſcate
at tpe videlz p̄ntis vite. ⁊ poſtea requiescā in die tribulationis.
Ecce quā fructuosa ⁊ ſalubris ē meditatio pene ifernal. Qua-
re ſcribit in psal. Cōuertant p̄ctores in ifernū. hoc eſt p̄medita-
tiōes illuc ſe trāſferat viuētes. ne poſtmodū illuc descēdāt ppe-
tue moriētes. Et ergo dī bñ Daniel. iij. Beat⁹ q̄ intueris abyſ-
ſos videlz p̄cōtinuāt iugem memoriā interne cotemplationis
tormēta ifernalia cordaliū intuēdo. Dat ergo ſufficiēter p̄ p-
dicta q̄ multiplex ē ⁊ varia ifernalis pena. ⁊ q̄ vtilis ⁊ pſicua
eſt ipſi⁹ memoria. Et ergo Erit hō vere q̄ cum bona poffit h̄e.
Sponte ſubit penas infernalesq; catheſas. Ignibus arſurus
ex his nunq; rediturus

Cfiniſ Tercium nouiſſimorum
CSequuntur exempla de penis inferni

CEx horologio eterne ſapientie de penis
inferni.

Cfactum eſt at poſt h̄c ⁊ ecce diſcipul⁹ cepit cogitare dies an-
tiq; ⁊ años eternos i mente h̄e. Qñq; cum pſundē ſe colligēt
et a ſenſibilib⁹ put potuit intellectū abſtraxiſſet. apparuit i vi-
ſione fidei oculis a lōge q̄li qđā regio vmbrosa ignota ⁊ multū
terribilis. Enq; tremefact⁹ quidnā hoc eſſet inqreret. r̄nſum ē

g **j**

ei. Regio hec ut vides distincta. loc⁹ est penaꝝ futuraꝝ quē dū
uerse aie post egressum a corpe p diuersitate culpaꝝ in penaſ sor
tiunt. quedā ad ipsaꝝ purgationē. quedā vero ad eternā dam
nationē t put sibi ea tunc demonstrata fuerit. Hec at t his filia
tam horrēda t imania fuerit tormentoꝝ genera vt nulla sufficēt
hec lingua narrare. aut null⁹ sensus mortaliū poss̄ ea plene esti
mare. Cum at ad se redisset. t q̄si de alio mundo vt sibi videbat
ex motuua visionis pñctia venisset nimio terrore t errore velut
hō semiuiu⁹ aliquādiu iacēs in seip̄o contabuit. Quedā autem
ex his solum fidei cōmuni⁹ oculis cōspexit. Resperit igit⁹ t ecce
ce de pdcis locis fetor itolerabil⁹ exoribat. mallei resonātes au
dieban⁹ tenebre p̄fundissime densabant. t videbātur ibi facies
demonū horribiles. Ibi erat planct⁹ t gemit⁹ t alternātia ma
la impios sine pietate discerpebāt. ab aquis niuiū transibāt ad
calore nimium. Cōsiderabat in hec equitatē t magnitudine in
iudicioꝝ dei t int̄ cordis se premētis angustias. ac lutoris gut
tas. que ip̄m ex horrore viliōis penetraverāt aduertebat. qm p
que peccauerat q̄s. p̄ hec t torqbat. Elī t illi q̄ in vita sua insen
sate t iuste vixerāt. p̄ hec q̄ coluerāt tormenta recipiebāt. Rap
tores nāq̄ t p̄dones aceoꝝ complices. t hi q̄ paupes t amicos
dei dum adhuc viuerēt spoliauerūt. vel p exactiōes indebite in
flixerūt. ad patibula qdā infernalia. supra humanam estimatio
nē penalia rapti violēter suspendebāt t ibidē torqabant. nec
tū moriebāt. sed nō indicibili cruciabant. Nonnulli etiam qui
sub habitu agnino mentē occultauerāt leoninam qui velut ca
nes rabidi seruos dei p obprobria t maledicta aut p̄ba turbati
ua molestauerāt. et cōfratres suos iniq̄ psecutiōe leserāt ibidez
a canib⁹ infernalib⁹ amarissimis morsib⁹ corrodebant. Itē sup
bi sepultura asini in iferno despectiue ſepeliebāt. t tanq̄ cada
nra putrida ignita plecti obprobrio ſempiterno qd nunq̄ de
lebit adiiciebāt. Et p gloria tpali t metis elatiōe q̄ ceteros i
flati preire ambiebāt. tāta penaꝝ mole ac pōdere p̄mebāt quā
rum q̄s premi possit q̄ maximā currim ſup se hiet. Bibuli x̄o et
crapulosi. t q̄ ventri suo ſeruierāt. velut lupi famelicī fame icre
dibili ac siti intolerabili affligebant. cupiētes guttā mūnā aque
frigide p̄refrigerio ligue ſue flāmaꝝ incēdio aduerte recipe t ne
mo illis dabat. Sz demōes teterrimi cū ſitulis ardētib⁹ iuxta

eos stabat et potum quendam sulphureum plumboliqfacto silem nido
mio calore estuantem per os eorum in ventre profusum fortiter infundebat.
Luxuriosique et qui in deliciis carnem suam enutriuerant et in ob-
stinatio sua perdurauerat a spiritibus deuorabatur et a busomibus
ignitis aculeis usque ad viscera torquabantur. Qui carnali ac freno
amori dediti fuerat utriusque sex terram infernalem pre dolore mor-
debatur. quoniam eos demones nimium affligeabant. nam spicula ignea ha-
bentes et estu vehementissimo eos sequentes vulneribus eos sevissi-
mis repleuerunt. Sed et socios in culpa socios habuerunt in pena.
Supradictum at cupidi et auari ac questuarij male torquabantur
nam in focis metallis bullientibus plenis balneabantur. et exilire cu-
pietes absque misericordia reimpingebantur. Iudicium dominum suum his quod prece-
ratur siebat fortioribus aut fortior istabat cruciatio et potentes ibi
tormeta patiebantur poteretur. O quis dicere queat quantum ibi iudices.
impi. rcores iniqui. clerici turpis lucri. cupid. immonachi lascivii. la-
ici violenti. mulieres peccates. saltatrices et abiciose. et diuersi quez fal-
lichristiani penas varias habuere. Heu quoniam miserabiles rugitur et
clamores dabat lametabiles. ita ut sola visio huius afflictio oculum
penam mundi quodammodo excusat videatur. Nam et multitudo usorum in
fernarium et audaces leones et novi generis aialia ira plena. igitur
noteque bestie vaporem igneum spirantes. odorem fumi proferentes
et horredas scintillas ab oculis emitentes mortuam amarissimum
eos dilanauerant. Tandem multi ex his in puteum abyssi. de
quo fumus horribilis et fetor intolerabilis exhibat psychebatur.
aspectus eorum velut ferruni catus in modum fauillarum exarde-
bant. et a demonibus reimpingebatur commandantes ligas su-
as pre dolore. et blasphemabatur deum celi pre doloribus suis et vul-
neribus. et non erant permanentes ex operibus suis vinculis tenebrarum.
et longe noctis compediti. in obscuro ac tenebroso obliuione ves-
lameto tenebatur. Sonitus descendens conturbabit eos. et posse
ne tristes apparentes paucorem eis incutiebatur nec siderum lim-
pide flamme illuminare poterat noctem illam horrendam. una
enim catena tenebrarum omnes colligati erant. Omnis orbis
terrarum limpidum illuminabatur lumine solis. illis autem super-
posita erat grauis nos imago tenebrarum. Ipse autem sibi erat
grauiores tenebris sumus tormentorum ipsoque ascensus est in secula
seculorum. Post hec vox quedam desuper quasi tonitruum au-

g y

diebat que insultā dō t̄ q̄si exprobrā dō dicebat. **E**ibi nūc sunt h̄i
qui ab initio a dieb⁹ antiq⁹ mūdo huic toto seruierūt desiderio
qui voluptuose viuētes varijs desiderijs se subdiderunt. **E**ya
quid p̄sint illis nunc oia q̄ tanq̄ vmbra velociter p̄trāsierunt
q̄ breuis delectatio tā longā restem post se trahit ētne miserie.
O stulti t̄ vecordes. vbi nunc x̄ba illa q̄ cum leticia tāta t̄ cor
dis tripudio dicē solebatis. veite t̄ fruamur bonis q̄ sunt. t̄ vta
mur creatura tanq̄ in iuuētute celeriter. **Q**uid iuuāt nunc dul
cia vniuersa qb⁹ tam celerit̄ p̄fructi estis. **S**i quidē nūc a cōtra
rio plangē vobis p̄uenit t̄ plangē dō exclamare ac dicē. **E**le ve
nobis iā nunc t̄ i eternū. qr̄ nati sum⁹ nec vltra mori valemus
Ele qr̄ male torq̄mūr nec a tormentis vñq̄ liberabimur. **O** q̄s
est q̄ ista recogitet supplicia t̄ nr̄a ad cor ponat tormenta. **H**ec cī
talia sunt vt quicqd in mūdo horibile excogitari poss̄bis x̄pa
ri nō valēt. o q̄ felix incoinqnat⁹ qui post gaudia h⁹ mundi nō
abiit. q̄ nō resperit in vanitates t̄ isanias falsas. nos iſensati vi
tā illoꝝ estimabam⁹ insanīa t̄ finē illoꝝ sine honore qnō x̄puta
ti sum⁹ inē filios dei t̄ inē electos sors illoꝝ est. Ergo errauim⁹
a via veritatis. t̄ iusticie lumiē nō illuxit nobis. t̄ sol itelligentie
nō est ort⁹ nobis. lassati sum⁹ in via iniqtatis t̄ pditiōis. t̄ am
bulauim⁹ vias difficiles. viā autem dñi ignorauim⁹. **Q**uid no
bis p̄fuit supbia. aut qd̄ diuinitaq̄ iactātia x̄tulit nobis. transie
rūt oia illa tanq̄ vmbra trāsijt qd̄ xpale fuit. s̄z pch dolor nūc re
māsit qd̄ in eternū manebit. **O** eternū nunq̄ finem habituꝝ p
petuū mortis suppliciū. **O** finis sine fine mors grauior oī mor
te sp̄ mori. t̄ tñ non mori posse. **O** mi p̄dilecte q̄ me in hūc mū
dū genuisti. **O** dulcis mī que matremis vberib⁹ mē lactasti. **O**
vos oēs amici mei t̄ socij dilci. valete nūc viscera mea. qr̄ hec est
hora illi⁹ separatiōis amarissime q̄ amarior ē omni morte. vale tel
lus. valete socij q̄s tā benigno fauore colui en ducimur ad horrē
dū infernale suspendū ad suppliciū trahimur metuendū. nun
q̄ vos de cetero cū gaudio visuri. **O** lachryme icesant̄ p̄fluite
oculi plorate. t̄ oia viscera mea v lulate. super hac ifelicissima se
paratione q̄ est a summo bono a facie illa gl̄iofa. et a cōsortio an
gelico. necnō illo felicissimo electoꝝ numero. ponēdig⁹ sum⁹ ad
illā miseram t̄ maledictā t̄ crudelē dānatorꝝ turbā sine fine cru
ciandā. **O** manūꝝ p̄plosus sonit⁹. **O** cordūꝝ multoꝝ gemitus

Intimi. O stridor dentium et fremit spiritum immensus. O plora-
tus et vulnus multus. O in eternum permanens clamor quod semper du-
rabit et nunquam sine habebit. quod semper renouabit et nunquam exaudiatur.
oculi nostri miseri nonque aliud videbunt nisi miseria. aures nihil ali-
ud audiunt nisi veve atque tristitia. O pia corda istud iterminusabile
et crudele ac in eternum vere respicite. lugete et flete. O mothes eadi-
te super nos. colles opite nos quod sustinetis. quod expectatis. absconde-
dite nos a facie illa tribulifuroris domini. a vultu ire gle dei. heu heu
cur non hec maria mala futura nobis preuenientem cum robur affuit.
cum tempore aderat oportunitas. utinam de illo tempore toto utiliter expeso
superset nobis una horula tate pene in remedium concessa. sed heu
sententiante diuina iusticia perclusa est nobis salutis via negata mi-
sericordia spes ois ablata. o dolores et miserie et in eternum permanen-
tes angustie in terra hac obliuiois ubi nullus ordo. sed semper in
horror inhabitat. Quid plura nos miseri et miserabiles tam affli-
gimur. et dolemus de illo vere eterno. ut quisque terminus excogitat
deummodo finit et esset nobis solaciosus. Eum posito per impossibile quod
esset aliquis lapis molaris adeo magnus. quod ubique circumferentia celi
contingeret. et quod aliqua unica numero quantitatis post centum milia a
nostris venies de lapide predicto solummodo tam per rostrum suum auelle
ret quantum est per decima milia. Et itaque post centum milia annorum
curricula sicut prius. scilicet una partcula de dccc. et sic per singulas partes.
Itaque in decies centenis milibus annis nos plus diminueretur quantitas
lapidis. nisi quantum habemus in magnitudine granum unius milij.
En propter dolor nos miseri multum grati essemus. quod post tale longa
et plena consumptione totius lapidis. finem haberet finia nostra
eterne damnationis. sed heu hec eadem consolatio miseris a diuina iu-
sticia penitus est negata. Hucusque miseros non habemus damnatorum. Las-
liter igit o fili ibi flagellabunt qui hic a flagello excipiuntur.

Discipulus. O iudex tremende. ecce nunc anima mea ex hac quod vis-
sione horribili territa pressata est. et genua dissoluta ut vix subsistere
possim. O deus meus adiutor meus. O mi deus eterne auerte obse-
cro furorem tuum a me. Absit a me hec eterna damnationis finia formi-
dolosa. O si aduersa me oportet sustinere. fiat voluntas tua hic. in
me habui a melicetia plenissimam habeto. hoc solum facias. ut me
a te in eternum separari non permittas.

Inferni penas vides petrum monachum quissimum permanet pegit
G iij

Petr⁹ quidā monach⁹ ex regiōe ort⁹ hibernie loco vaste solitūdis cui euāssa nomen est inhēbat hic prius q̄ beremū pectē molestia corporis interueniēte defunct⁹ est. Sed p̄tinus corpore stitut⁹ inferni se supplicia atq̄ inumera loca flammaz vidisse te stabat. Qui etiā quosdā hui⁹ seculi potētes in eisdē flammis suspēsos se vidisse narravit. Qui cū iam deduct⁹ esset ut in illo iā et ipse mergeret subito angelū coruscī habit⁹ apparuisse facebatur. q̄ eum in ignē mergi phiberet. Qui etiā dixit Egrederē. t̄q̄ liter tibi post hec viuendū sit cautissime attēde. Post quā vocē paulatim recalescētib⁹ membris ab eterno mortis somnio eū. gilas cuncta q̄ circa illum fucrāt gesta narravit. t̄q̄ postmodū se vigilijs ieunijsq̄ restrictit. vt iferni eū vidisse t̄ p̄timuisse tormenta. t̄ si tacēt lingua cōuersatio loqueretur.

Infernales penas diuersi diuersimode
pro meritoꝝ qualitate patiuntur

Dicebāt de eodē abbate maiore Machario. q̄ dū ambulat̄ aliquid in beremū inuenit caput hoīs in terra iacēs. Qd̄ cum moueret ḥga palmea quā habebat ī manu locutū est caput illud ad eum. Cui dixit senex. Quis es tu? R̄ndit caput illud ad senem. Ego erā sacerdos gētiliū qui aliquā cōmanebāt in loco hoc. Tu vero es abbas Machari⁹ qui habes spūm sc̄m dei. Quacūq; ergo hora misert⁹ fueris eoꝝ qui sunt ī tormentis t̄ oraueris pro eis. tūc ȝ solant̄ pusillum. Dicit ei senex. Et q̄ est ista cōsolatio? R̄ndit illud caput. Quātū distat celū a terra. t̄m est ignis sub pedib⁹ n̄ris t̄ sup caput n̄m. Stantib⁹ autē nobis ī medio ignis nō est vt q̄s facie ad faciē videat primū suū. At ergo senex cum fletu. Ue illi diei in q̄ nat⁹ est hoī si est hec cōsolatio suppliā. Rursus dīt senex. Est per tormentū ab his? R̄ndit caput illud. Major pena subt⁹ nos est. Dicit ei senex. Et q̄ sunt in ipsa? Dicit illi caput illud. Nos q̄ ignorauim⁹ deum vel aliqd modi cum miscōdie habem⁹. qui ḥo cognouerūt deum t̄ negauerūt eū nec fecerunt voluntatem ci⁹. hi sunt qui subt⁹ nos sunt. Et post hec sumēs ille senex caput illud sepeliuit

Infernales penas sentiēs clericus mū
do relicto monasterium intravit

In Mannetis ciuitate tpe Henrici quarti imperatoris. erant duo clerici nondū patientib⁹ annis p̄sbyteri sc̄lris affatū in

structi int̄ se multū amici Hi pactū inierūt int̄ se vt vter eoz p̄
ormoreret. alij vigilāti vel dormīti apparēt infra trigita dies.
Data acceptaq; corporali fide nō multū post vnuis obiit. t̄ tricessī
ma die alteri vigilāti astitit. nescio qd opis molliēti t̄ vultu ex
anguī t̄ pallido ad eū ait. Aḡscis neme? Aḡsco ille ait. t̄ miror
q̄tā diu morat̄ fueris. Ille pri⁹ morā excusans tādē ait. Et ad
uēt⁹ me⁹ si voluer̄ tibi fiet cōmod⁹ mibi oīno iſfructuosus s̄nā
ſempitnīs dānat̄ ſum ſupplicij. Ego ait alt̄ iuuabo te p̄cib⁹. ie
iunijs. t̄ elemosynis multis. At ille r̄nt Sine p̄ma ſunt iudicia
dei i inferno. Dū rotat astra pol⁹ dum pulsat littora pōtus p
crimib⁹ meis puniar. ſi tot⁹ mūd⁹ mibi remedia exqrēt etnātñ
et inumera penaꝝ genera patiar. Et vt aliquā ex meis irreuo
cabilib⁹ penis ḡ̄icas. en vna P̄rotēditq; manū laniatio vlcere
ſtillantē. Elidet ne ait tibi lcuis? Cū ille leue ſibi referret video
ri ip̄e mortu⁹ curuatis i volā digitis tres guttas defluētis tabi
ſup eū iaculat̄ est q̄ꝝ due tpa vna t frontē ptingētes cutē ſicut
ignito iaculo penetrauerūt foramen nucis capax efficiētes. illo
magnā penā eē doloris p̄teſtāte clamore. Hoc inq̄t mortu⁹ erit
tibi q̄zdiu vixeris t penaꝝ meaꝝ graue documentū. t niſi negle
xeris ſalutis tue ſingularē monumentū. Glade ḡ dum licet mu
ta habitū ſimul t aim. t esto monach⁹ redonis apud ſcm Mela
niū. Cūq; viu⁹ ad hoc r̄ndē nolle. mortu⁹ eū oculi vigore p̄ſtri
gēs Si dubitas inq̄t cōuerti miser. legelrās iſtas Et hoc dicēs
manū p̄tendit tetris notis iſcriptā. qb⁹ ſathanas t oē ſatellici
um inferor̄ omni ecclesiastico cetui grās de tartaro emittebāt.
Qd cū ipſi i nullo ſuis voluptatib⁹ deefflent. t̄m numerꝝ ſubdi
taꝝ aīaz paterētur ad iſerna dēſcēdere p̄dicationis incuria quā
tum nunq̄z viderāt retroacta ſclā. His dictis loquētis aspect⁹
diſparuit. Audīes hec. oīa vendēs t dans paupib⁹ ſcm Mela
niū adiūt. t monach⁹ ibi fact⁹ optie cōuersat⁹ eſt.

Infernalis ignis q̄z acerbū ſit. t de
woltero cui apparuit diabol⁹

In villa que in territorio Bunnensi eſt ſita milcs quidā no
bilis t deuotus walterus nomine habitans erat tam dñe nr̄e
q̄z ordini ſatis obsequiosus. Hic cum tpe quodā grauiter infir
maret ſolusq; iaceret. diabol⁹ illi ad pedes lectuli viſibilit̄ appa
ruit. Erat autē ſicut ipſe nobis retulit facies ei⁹ adinſtar ſimee

g iij

disposita cornua hñs caprina. In cuius aspectu cum tereret postea confortat ait. Quis vel quod es. unde venis vel quod quis. Rñdit monsitz. Diabolus sum. aiam tuam tollere veni. dicente milite. Recede leccator. aiam meam no tolles. christo me commendo. Subiunxit ille. waltere si mihi consenseris homagiumque feceris no solum incolumentati tui estituam. quin etiam super oem tuam progeniem te ditabo. Rñdit miles. Satis habeo de diuitiis tuis fallacibus non curo. Unus ergo tibi thesauri. infra terminos inquit curie tue infiniti occultantur. Cum quod cum miles iam loquerebatur. ait. Dic mihi ubi est anima domini mei wilhelmi comitis iuliacensis nup defuncti. Tunc rñdit diabolus militi et dixit illi. Hosti castra vicina wolkenborch et drachenvelt. Noui inquit. Et ille. Per fidem meam tibi dico. si ferrea essent tam castra quod eorum motana. et in illo loco mitterent ubi aia wilhelmi est ante quod super cilium superius inferiori iungi posset liquefieret. Quo dicto mortuus cachinnando subiunxit. Arbor iste balneum lacteum est ei. In futuro quando corporeum suum aia resumet. tunc primu penam debitam recipiet. Requisitus de aia Henrici comitis Seynensis. Rñdit. Certe illam habemus. De pena tam illi nihil expressit. Adiecit etiam interrogare illum de priesu. Ad quod rñdit ille. Eligint annis et uno illum habuumus. sed monocula illa et caluus ille atque periculosus quod in solario iacet nobis eum abstulerunt. Monoculaz vocavit uxorem eius iugiter quod lachrymam oculum unum prodidit. Caluus dixit filium eius. Theodericum monachum nostrum qui ad videlicum germanum eodem tempore aduenerat. Interrogatus vero de predicta matrona. Rñdit. Nunquam patinre addita est eo quod mulier esset bona ac sancta. Frater autem tuus Lambertus sic sellauimus ut nostrum ius euadere non possit. qui annos paucos defunctus est vir avarus et pecuniosus. Dicte iterum milite. Dic mihi de quo loco venisti nunc ad me. Rñdit demus. Ego et socii mei eramus in exequiis cuiusdam abbatissae nigri ordinis egresum aie eius prestolantes. Tunc miles. quod eratis ibi. Rñdit demon. Hosti nemus in Cortinforst. Optime inquit noui. Et ille. Nihil sunt tot folia in arboribus quod illic suum congregati. non est tam gravis silua in paucia nostra. Et quod obtinuistis ibi. Rñdit. Heu nihil. femina fuit religiosa. sed et Michael archangelus superuenies cum fuisse ferreo sic nos cecidit et cedendo fugauit ut dispergimur quem

admodum puluis qui a turbine impellit. Requisit⁹ etiā si essee
in obitu dñi Gerardi abbatis nr̄i tunc recenter mortui. R̄nit.
Mō est tm̄ arene illicore maris quot ibi suim⁹. Szmodicū ibi
obtinuim⁹. qr pediculosi illi more porcoz in humo lacēdo gruni
entes nō sinebat ppius nos accedē. Habet p̄terea dñm quādā
sulurij capitulum notās in q̄oia nobis quecūq; delinquunt sub
trahunt. Et dixit miles. Quō stultissime ausus fuisti ad obitū
viri tam iusti venire. Iusus inqt. Ego p̄n̄s fui vbi dei filius ex
pirauit sedēs super brachium crucis. Hoc xp̄bū a demone pro
locum ⁊ a laico recitatum maxime mihi fidem fecit dictor ⁊ eo q̄
in glosa legat super Tobiam. Dicete waltero Que fuit portio
via in christi morte. R̄ndit. Nulla. Malo nr̄o illuc venimus.
qr v̄tute moriētis turbati ⁊ exagitati detrusi sum⁹ in ifernum.
Malta alia cum demone quotiēs solus erat cōferebat. q̄ postq̄
cōualuit multis recitauit. Elis nunc audire qualis pdicti wil
helmi finis fuerit ⁊ pena.

Confirmat⁹ in castro suo Althiecken p̄ quodam cōtumelia
sibi illata veit Coloniā. Qui cū rediret i via defectū cordis in
currit ⁊ aīe dicēs. Oh nunq̄ de cetero videbo Coloniari. Cui
in terram deposito cum medic⁹ eius dicēt mortem esse in ianu
is subiecit. Cōsulo tibi vt vxorem tuam recipias. R̄ndēte illo.
Mō faciam. supplicauit ei p̄ quodaz milite quem diu incarca
uerat. Nequaq; inquit egrediet me viuēte. Tunc medic⁹. Er
go an diem crastinum egrediet. Q̄d ita factum est. Cum vero
moritur⁹ esset in sinu eiusdē matrone quam viro p̄prio tulerat
iacebat. Cui cum illa dicēt. Dñe quid faciā post mortem vestrā
Iuueni inqt nubere debes militi. Hec em̄ verba ultima fuere.
Eadem nocte sicut mihi retulit abbas quidaz ordis nr̄i sanctu
monialis quedam sc̄i Mauricij Coloniae in loca penarum trāse
posita est. in quib⁹ puteum magni horroris igneo tectum opera
culo inter flamas vidit sulphureas. De q̄ cum suū ductorem
interrogasset. R̄ndit ille. Due tm̄ anime in illo sunt aīa videlz
Maxēt⁹ impatoris. ⁊ aīa wilhelmi comitis Juliacēsis. Mane
visum recitās cum eadē die rumor insonuisset Coloniae de mor
te eiusdem comitis visionē fuisse veram intellerit. Propt̄ simile
lem culpā iustum fuit. vt q̄ pares erāt in culpa cōformes fierēt
in pena. utriusq; vitam noui Maxēt⁹ ex lectione. wilhelmi ex

multorum relatioe. Ut ergo tyrannus. ut ergo super modum luxuriosus
Sicut legit in chronicis nulla fuit in urbe romana siue extra ur-
be matrona tam nobilis tam pudica. dum oculis Maxentij placet.
quin de domo mariti sublatam corruperet. Silvia faciebat de hogi-
bore viduis. Eviderunt ista viri et igemuerunt paretes et tacuerunt.
Latona erat illius crudelitas. ut cum nimio dolore cordis afficeretur
tristitia non dissimularet. Latona ei extitit tyrannus ut passim sena-
tores ciues milites occidet. de quibus aliquis habebat suspicio. Wilhelmus
vero non dissilia opabat his. et si non pari potestate non tamen impari
voluntate. sicut audiuita dedit erat luxurie et ictus. ut vix ali-
quem habet ministerialium cuius uxore aut filia non attinetet violare.
nullam hanc dram inter matrimonium et filiam. inter legitimam et absolutam. Quan-
te fuerit circa subiectos siue coprovinciales crudelitatis omnes no-
nit episcopatus colonensis. Maxentius uxore propria occidit. iste ictus. Ille
persecutus est ecciam multos per fidem occidit. Iste persecutus in
perij romani persecutus est sedi apostolice obediens sacerdotes de suis
sedibus evictus quidam mutilando et bona ecclesia diripiendo. Hec acta
sunt in typib. Innocentij pape.

Conferat Infernales et horredissimas penas quidam diunes sus-
tinuit et pergitate delectationum qualitates penarum recepit.
Conservat Petrus cluniacensis quod monachus quidam cum in extremis vi-
tate siue esset aia sua ducta fuit ante infernalem portam. quod cum ibi tot di-
uersitates penarum perciperet ultra quam dicitur tremere cepit. Quid ne fa-
cet angelus prohibuit. Ibi vero aliquis diu morante eo vidit demones quidam
percurrentes et nimium cachinantes de predicatione aie cuiusdam diuinitatis
quam socii sui secundum in baratu danationis attraxerunt. Elenctes at
ad principem demoniorum dixerunt se aiam amici sui cum gaudio ma-
gno attrahere. Quibus congaudet si gaudiu[m] infelicitas dicitur ait
Decipite et popose sicut solitus erat in cathedra sua sede facite idu-
tes eum sicut solitus erat veste horifica. Et sede eum fecerunt super sedem
ita iuxtagib[us] ardente. quod si totum mare superfundere nullatenus
extinguerebatur. pallium vero quod eum circumdederunt non minoris flagrante
erat. Illo in sede miserabiliter collocato et infelix vestito princeps ad
suos suos amicos ait. Ita et sicut deces est tali amico nostro poculum nostre
delectationis propinare. Tunc tanquam eren liquore candenter in genere
sectoris mixtu ori eius apposuerunt. et appositus propter omnia membra eius in
flamas diffusus effundebatur. quod potato ioculatores demons qui ei

socularētur admisit. Qui accipiētes duo cornua ignibus plena
aurib⁹ eius apposuerūt. ⁊ corniculari incipiētes scintillas p̄ oculos ei⁹ ⁊ p̄ nares ⁊ p̄ oia foramina ei⁹ emittebat. Deinde i camere
rā misit vbi cōtra delectatiōes carnales q̄s solebat cum puellis
dū adhuc viuēt exercerc īfernales pateret amaritudines. q̄ oīm
serpentī generib⁹ erat repleta ⁊ ita nimio calore incēsa. q̄ can
dētis ferri satis euincēt ardorē. a qb⁹ except⁹ q̄z horriblē ample
xat⁹. quāqz dolorose osculat⁹. quāqz miserablē sit cōrectat⁹ ⁊ p̄
oia mēbra discerp⁹ a nobis pius p̄ remoueat q̄ nunq̄ experia
mur. Et cōtra que ḡ oblectamēta carnalia q̄ pri⁹ habuerat vi
uēs singula tormēta īfernalia inferebat. Hoc viso aīa monachi
ad corp⁹ redi⁹. ⁊ qđ viderat ob vtilitatē audientium plurimis
enarravit.

CExemp. am.

CErāt in schola duo īsoleētissimi scholares adolescētes q̄ nō so
lū non pati volebāt correctiōes mḡri: verū etiā ⁊ ad īsoleētias ⁊
dissolutiōes alios studē voletes sepiissime cōpellebāt. ⁊ hoc qđē
mḡr emendare nō poterat nec audebat. Cōtigit ergo magistr⁹
mori ⁊ tertio die aut q̄rto in media schola ī effigie mḡri diaboluz
cum ḥga ferrea corā oib⁹ appare. Nec mora cū nigro vultu in
adolescētes dictos exurgēs ⁊ cum ḥga illis mortē intētans re
pēte disparuit. Morib⁹ illi p̄e pauore in furiē versi post d̄cs ali
quot obierūt. Ex hinc ergo scholares diuinū aduertāt iudicū
et mḡris suis subdi discāt. nec vñqz refugiāt corrigine eis con
tingat postmodūcum ḥga ferrea vapulare.

CRefert Petr⁹ cluniacēsis q̄ apud cast⁹ Lizimacum qđ in
pictauensi pago est situatū nūp quidā presbyter erat q̄ sacerdo
tal is ordinis sup̄celestē dignitatē miserrime vite pueriſatiōe de
turpās nō ad aīaz quib⁹ preerat curā sed ad carnis voluptatē
explendā sacro misterio vtebat. Territ⁹ tñ p̄scie malo sicut ali
qñ ⁊ mali ad horam cōpungunt familiaritatem quorundam bo
norū virorū expetiūt. ⁊ abbatī Boneuallis ⁊ fratrib⁹ eiusdē mo
nasterij se ī amicitia speciētē copulauit. Quilōgo tpe eum de
vite emēdatione cōmonētes. ⁊ vt seculo renūciaret allidue ex
hortātes. nihil ab eo īpetrare p̄ter inanem spēm potuerūt. Hā
libēter q̄ dicebāt audire se fingens. ⁊ semp eos de pueriſatiōe suspe
dēs de societate sanctoz illoz gloriabat. nec ammonitiōe v̄l'ex
emplis eoꝝ a malo retrahebat. In his itaqz pdite vite sue actib⁹

perdurās. et obstinatioē impia iram sibi ī die īre thesaurizans in
morbā incidit. Quo post aliquāt dies ingrauescēte ad extrema p
uenit. Idierat cū prior visitatiōis grāiam dicti monasterij at
qz cū eo p aliquātum dici spaciū ipso qz rogāte pmāserat. Et
nocte supueniēte cū cunctis discedentib⁹ solus lecto ei⁹ assidēt
clamare terribilitē eger ille ad priorem cepit. Succurre succurre
ait succurre. Ecce duo sup oēm feritatē leones expauēdi in mei
petū faciunt. et hiāti ore ac rictu feroci p frusta me decerpūt. to
tūqz psumere volūt. Depcare cito dñm vt ab his eripiar ante
qz morsib⁹ cōsumar. dicebat hoc et tremebat et velut deuora
tuos fugiēs timore defecto corpori vires addente retrocedebat.
Prior vocis ac gest⁹ illius turbat⁹ terrore nō sine multo et ipe
timore erat. ad pces tū ipse nccitate impellēte quersus pmisero
illo vt poterat deum exorabat. Quo orante mutata voce eger
Bñ inq̄t bñ recesserūt crudeles bestie. et pordes tuas iā nusquā
apparent. Et qz vscz ad ultimū spm sp cōpos sui extitit. nec vt
quidā morientū solēt vel ī modico sensu imitat⁹ fuit quersus
ad priorē loqui cū ipso de qbusdā vt sanissim⁹ cepit. Cūqz tā de
his qz de alijs multa int̄ se x̄ba pferret. hore fere vni⁹ spacio elap
so rursus iclamare lōge terribili⁹ qz pri⁹ exorsus ē. En inq̄t en
ignis de celo vt torrēs inundās descēdit. et sup hunc lectū veni
ens iā iāqz me ī sauvillā vscz cōburit. Festina. adiuua. ora. si forte
et ab hac morte eripi valeā. Et hec dices manib⁹ et brachijs op
toria sublenabat. et ea velut aliqd iuuare possent iuisibilib⁹ igni
b⁹ turbat⁹ opponebat. Sz nequaqz. Mō em̄ corporalia tegmina
a spiritalib⁹ incēdīs tegē poterāt quē celesti vindicte ipia ope
exponebat. Prior ad aucto tiore denuo ad orōem quertit et qn
tū in tali casu possibile erat dñi miām p eo depcabat. Illo vt su
pra orōi instātē p⁹ paululū patiēs ḡtulatiōis vocib⁹ pces ei⁹ in
terrūpit dices. Jā ab igne tut⁹ sum. nā dū si. p me vt dixi cū ipe
tu descedēt inēposit⁹ est lithē vscz ad quē ignis pueit sz en trāsi
re nō potui. iā iā ab isto piculo erept⁹ oro ne a me discedas qus
qz qz illoqz finis futur⁹ sit aḡscas. Tūc prior q tam timore quā
hospitādi nccitate recedē nolebat substtitit. et ab orōe surgēs rur
sum ei assedit. Cūqz cum tātis terrorib⁹ anxiū p̄solaret. et vter
qz ad iūcē vt pri⁹ colloqret. subito egrot⁹ ad iuisibilia erept⁹ ob
mutuit. cū prior raptū ab hūanis itelligēs rei exitū p̄stolabat.

Lum
ingenu
dēnam
etting
mita la
ocula
pōnt
Cefac
v' tā
vif' a
autiſſa
nā pē
elq̄ri
fūp̄tr
gōt.
Jātāq
cu cu
cūgā
der di
meli
fātāq
imjā
inglā
nāq̄
hē q
voce
zōne
omo
man
cum
ven
imma
tarī
Mā
fādo
dūm
C

Lum ecce post multū noctis spaciū hō ad se rediūt t miserablr
ingemiscēs ait. ha. ha. ad iudicū eternū rapt⁹ sum. t heu miser
etna morte dānat⁹ sum. Tradit⁹ sum horrēdis tortorib⁹. ignei
extinguibili cū diabolo t angelis ei⁹ ppetuo cruciād⁹ Et ecce ig
nita sartago plena buliēti adipe quā corā me tormētoꝝ mīstri
detulerūt eāq ad me frigendū vndiq succēderūt. Et cum sepe
noiat⁹ prior orōni sicut iā bis fecerat tertio qz incubuſſ ille ait
Cessa cessa oro pme orare. ne pillo vltra fatigeris p q nullate
n⁹ exaudieris. Priore at dicēte frater redi ad cor t miaꝝ adhuc
viii⁹ a deo reqre. alle adiecit. Putas ait me vt insanū loq Non
ait insanio ſz ſana mēte ea q̄ dixi cōſirmo Et cucullā prioris ma
nu tenēs en̄ interrogauit. Nonne hoc qd manu teneo cuculla tua
est q̄ r̄ndente est adiūxit. ſicut hec vſtia cuculla ē t ſicut hoc qd
substractū est mihi palea ē ſic t hoc qd corā cerño ignita ſarta
go est. Et dum hecloqret gutta iuſſibil ignis de illa qz videbat
ſartagie exiliēs in manu ei⁹ priore vidente cecidit t mirabile di
ctu cutem t carnē vſoz ad intima ossis cōſumpſit. Tūcille acri
cū gemitu. En inqt indubia rei pbatio. Nā ſicut iſta quam vi
des de ſartagie plapſa gutta carnis ptcim pſumpſit ſic cōfēſtim
me ignea vorago pſumet. priore ad iſta ſtupēce icez dixit. Ecce
ſartagine ipam mītri infernales. ppius afferūt. t vt me in illā
injūiat iam iāq man⁹ adaptāt. Et post modicū. Eccelintheū
in q̄laceo vndiq cōcurrētes accipiūt. t in igneā ſartagine eter
nāq frixurā p̄iſiūt. Hoc vclut ultimū vale mox vt priori atqz
bis q̄ ad hoc ſpectaculū horrēdum cōuenerant dixit. subtracta
voce t reflexa ceruice pumēdum ſpm condēnatis ſpiritib⁹ tra
didit. Latus nō terror oēs inuasit vt oēs aufugerēt. nec aliq i
domo vbi mortui cadauer remāſerat remanere auderēt. Facto
mane mīſriū cadauer ſepulture traditū est. Idost aliq̄t at dies
cum ad viuētis circa positos hec tā terribl ſama pueniſſ ſrei
veritatē pbare volētes cumulū aperuerūt t fossam illā quam
in manu adhuc viuētis pſbyteri gutta pñūcia damnatiōis fece
rat i mortui cadauer inuenerūt Que oſia ſieur btūs Grego. dt
Mullopmō. p̄iſe infelix pſbyt vidit cui nibil ipa viſio contulit
ſed quāta cautela ſacerdotale officiū ammistrandū qz reuerēter
diuia mysteria ſine tractāda. ſupna ſug en̄ dispō demōſtravit
C Duo clerici vno corde intrabāt monasteriū. t tā exēplariē

viuebat ut oes eos diligenteret. Post duodeci annos vnus moritur
Qui minor ait. Ecum per deo parentes et patria reliquias solare ergo meum exilium tuo reditu. ut sciam quod meruum oia relinquentes. Faciam inquit ordinidum cordis mei deo propicio. Tu autem diligenter mortuum. quod vivus te efficaciter sicut matre dilexi. Moritur ergo quasi dulciter dormies. Et ecce die septimo redit mortuus iocunda et splendente facie dices. Misfrater henrice sicut audiuius sic vidimus in civitate domini fratutum. Dudem iam centuplum recepi et ecce vita eterna possideo. Prefererebat autem in dextera eius ecclesiam auream miri artificij et decoris. sinistra vero cordis locum tegebat. Ille vero viuus supra eum dicens per exhilarat ait. Eum in dulcis frater gerarde in manu tua ita reuerenter geras ecciam. quod etiam cor tuum celestis solita dilectione edicito. Intrepidus ait audi quod consolari te reuersus sum. Hosti quod ecciam a meis mihi sumptuose procurata cum eius honore et commodo amore pfectiois euangelice et timore periculi quod est in cura aiaz reliquias. Quare super oes reges tre et cunctas seculi diuinitas cum beatissimis eternaliter exulto. Tunc autem amore cor meum celo. quod ipsum precio solapide tanti splendoris decorat. ut visus tuus moritur ex illo cecaret quod consecutus sum a domino mico iesu christo. quod eius passiois et incarnationis beneficium quotidie deuotus ruminari solebam. Sime diligis inquit tolle cito manum liberteter per hoc videlicet vnum oculum expendam quod dixit et fecit. Cum autem nimis ardenter per tanto gaudio etiam altero priuari desiderabat ait illibatus. Nea infuentione trigesima die mihi uingeris. et gaudium nostrum nemo tolleret a nobis. Interdic fratribus quod magna eos premia manent nemo temperescat. Frater vero sic disponebat domini sue. id est scie ut nihil liberet nisi cibus aie. Flentibus autem per amorem fratribus eius trigesima die iocunde eisdem vale dixit atque migravit.

De Quarto nouissimum quod est regnum celorum.

Uartum nouissimum quod valde et precipue debet habere a peccatis retrahere est gloria celestis. Si hunc se refrenat ab homicidio vel coquinilius per criminoso ne perdat tempora quae somagis debet se coharcere ab omni actu illicito. ne amittat gaudia saeculorum. Unum Augustinum in libro confessionum. Et gaudium quod non datur

imp̄s. s̄z eis q̄ te colūt q̄z gaudiū tu ipse es. Et ergo scribit p̄mo ad Corin. vi. Iniq̄ regnū dei nō possidebūt, imo cū maxia cōfusione repellent ab eodē. sicut goliardi t̄ nebulones vilissimi indignant̄ repelli solēt ab impatoris curia. Nec illic sedeant cū regib⁹ t̄ principib⁹ in tā excellēti t̄ solēni mensa. Dicit em̄ Cal siodor⁹ sup̄ illud Psal. Expelle eos qm̄ irritauerūt te dñe. Hic discim⁹ q̄ t̄m̄ vnuſq̄s repellit. quantū ei⁹ pctā cumulant̄ Mū quid ḡ qnilibet pctā vitabit t̄ tanq̄ mortis ex celeri⁹ abhorrebit qui p̄ hec celeste gaudiū se nouerit amissuz. De hac aut̄ incōpre hēsibili gl̄ia. ego paup̄ ingenio qd̄ loquēdo pferā. Si em̄ ocul⁹ nō vidit. nec auris audiuit. nec i cor bovis ascēdit q̄ prepauit de⁹ diligētib⁹ se. Sicut scribit primo ad Corin. ii. de illis q̄ tunc res ferā. Certe q̄si balbutiēdo sicut cec⁹ natus disputās de colorib⁹ nō confidēs de sensu p̄prio. s̄z multiplici scripturaz̄ testimoniū paulisp̄ inde dicā. Est igit notādū. q̄z quis i regno dei sunt valde multa imo inumerabilia eius felicitatē tangētia. t̄ gloriā plenissime attestātia. Ip̄m tñ quo ad p̄ns specialit̄ a tribus cōmen dat. Primo a summa pulchritudie sive claritate. Secundo a bonoꝝ oīm copiositate. Tercio a maxima leticia iugiter durāte i eternitate. Nā ibi est imensa pulchritudo sive claritas. bonoꝝ i finita copiositas. summūq̄ gaudium t̄ stabilis eternitas. De q̄bus hic p̄ordinem breuit̄ dicetur.

De pulchritudie regni celoz

M̄ primis igit̄ regnum dei cōmendat̄ a summa pulchritu die sive claritate. Nam vt dī Sap. v. Ip̄m dī regnum decoris. Hinc est qđ Psal. dī. Dñe dixeri decorē dom⁹ tue. Un̄ Lolie xiiij. B̄n̄ ero si fuerit reliq̄ sem̄s mei ad videndā claritatem bīrlin. Porte eius ex saphiro t̄ sīnaragdo edificabunt̄ t̄ ex lapi de p̄ciōlo. Ois circuit̄ muroꝝ ei⁹ ex lapide cādi do t̄ auro mū do. oēs platee ei⁹ sternent̄. Apoca. xxi. Ip̄a ciuitas aux̄ mūduꝝ silē vitro mūdo fundamēta muri ciuitatis sunt lapide p̄ciōlo or nata. t̄ duodecim porte duodecim margerite sunt p̄ singulas. t̄ singule porte erāt ex singulis margaritis. t̄ platee ciuitatis aux̄ mundū tanq̄ vitz perlicidū t̄ tēplū nō vidi in ea. Dñs em̄ de us oīpotēs templū ei⁹ est t̄ agn⁹. Et ciuitas nō c̄get soleneq̄ lu na. vt luccat̄ in ea. nā claritas dei illuminabit̄ eā t̄ lucerna ei⁹ est

agn⁹ ⁊ ambulabūt gētes i lumine ei⁹ Itē Apoca. Mox vltra nō erit ⁊ nō egebūt lumine lucerne neq; lumine solis. qm̄ de⁹ illuminabit illos. ⁊ regnabūt in sclā scloꝝ. Cum q̄ videt cōcordare illud Esa.lx. Mō erit ibi ampl⁹ sol ad lucendū p̄ dic̄. nec splēdor lune illuminabit. s̄ erit tibi dñs in lucē sempiternā. Ipse em̄ est specu lū sine macula. ⁊ cādor lucis eterne. Sicut scribit Sap̄. vii. Itē splēdor glie. vt habeſ ad Hebre. primo. Nam splēdor ei⁹ vt lux erit. Abacuc.iii. Ab hoc splendore oēs sc̄i in regno celoꝝ recipiunt lucē ⁊ fulgorē sempiternū quo assidue felices letant̄. vñ Ju dīch. v. Qui diligūt te sicut sol i ortu suo splēdet ita rutilēt. Et ergo dī Sap̄. iii. Fulgebūt iusti ⁊ tanq; sc̄i illi in arūdineto discurrēt. Mat. iii. Fulgebūt iusti sicut sol in regno p̄ris eoꝝ. O q̄ glorioſum ē hoc regnum. ⁊ qm̄ dilecta tabernacula tua dñe ſtu cū. quā magn⁹ decor. quā ingēs splēdor in ciuitate dñi. quā misera claritas. ⁊ quā ſumma amenitas i celeſti p̄ia. Elī Aug⁹ in li. de libero arbitrio ſic inq̄t. Lāta est pulchritudo iusticie. tanta est iocunditas lucis eterne. vt etiā ſi nō licet ampl⁹ in ea delectari quā vni⁹ diei hora p̄p̄t hoc ſolum innumerabiles hui⁹ vite di es pleni delicijs ⁊ affluētia bonoꝝ tpalium recte ⁊ merito despi cerent. Mō em̄ falſo aut puo affectu dictū eſt. Qm̄ melior ē di es vna in atrijs tuis ſup miliia. Quare idē Aug⁹ in li. de ci. dei exclamās ita dī. O celeſtis hirlm̄ dom⁹ illuminosa ad te ſpirat peregrinatio iuca ⁊ poſſidet me in te q̄ fecit ⁊ me et te. Bern. in omel. tercia ſup milius ē. O q̄ glorioſum eſt regnū illud in quo reges cōgregati puererunt in vnu ad laudādum. sc̄i ⁊ glo:ificādū. eum q̄ ſup oēs eſt rex regum ⁊ dñs dñantū. de cui⁹ ſplendi diſſima cōtemplatione fulgebunt iusti sicut ſol i regno p̄ris eoꝝ Hinc p̄pheta dī. Adimblebis me leticia ēn vultu tuo Elī Job xiiij. Elidebit faciē ei⁹ in iubilatiō. Hāc faciem oēs inspicient q̄ dño fideliſ ſeruicrūt in humilitate cordis. ilaborib⁹ plurimis ac operib⁹ virtuosis. Elī Apoca. vi. Serui ei⁹ ſeruicēt illi. ⁊ vide būt faciē ei⁹. Et ideo dī Esa. xxxij. Rege i decore ſuo videbūt O quā piū ⁊ qm̄ gratū. quā ſuaue ⁊ qm̄ beatū erit tunc Iesum videri his q̄ en̄ dilexē. Tūc certe exclamādo dices illī Abacuc iii. Ego at in dño gaudebo. ⁊ exultabo i deo ielu meo. O quātū gaudebūt q̄s gaudia ſumma replebunt. q̄s iuſtrabit. q̄s ſemp glificabit. Elī ſc̄a dci. ſplēdor q̄ ſue faciei.

De copiositate oīm bonoꝝ regni celestis.

Egnum celeste cōmendet secūdō a bonoꝝ oīm copiositate.
Enī btūs Aug⁹ in de ciui. dei sic dī. Qđ de⁹ prepauit diligēti
b⁹ se Spē nō attingit. charitate nō comprehendit. desideria ⁊ vo
ta transgredit. Acqri p̄t. estiari non p̄t. Itē Berñ. Merces scō
rū tam magna q̄ non p̄t mēsurari. tā multa q̄ non p̄t numerari.
tā copiosa q̄ nō potest estiari. De his supabundantib⁹ bonis
et diuitiis ipsi⁹ regni celestis. ita scribit Deutro. viij. Dñs deus
tu⁹ introducit te i terrā bonam terrā viuoꝝ aquarūq; ⁊ fontū
in cui⁹ campis ⁊ mōtib⁹ erumpet fluuiop̄ abyssi. Terrā frumē
ti ordei ⁊ vineaꝝ in q̄fic⁹ malagranata ⁊ oliueta nascunt terrā
olei ⁊ mellis. Vbi absq; vlla penuria comedes panē tuū. ⁊ rerū
oīm abundātia p̄frueris. Certe hec ēra fertilis copiosissime flus
ens lacte ac dulcedie mellis. Hec ē terra ad quā explorandā mis
si sunt fili⁹ Dan. sicut scribit Judicū. xvij. Qui redēentes dixer
rūt Elidim⁹ tertā valde opulentā ⁊ vberem. nolite negligē. no
lite cessare. eam⁹ ⁊ possidcam⁹ eā null⁹ erit labor. Tradetq; dñs
nobis locū in q̄ null⁹ rei est penuria. Nā omne qđ molestat ibi
deest. Aug⁹. Eterna btūdō p̄sistit in duob⁹. scz in nccāria ab
sentia oīs mali. ⁊ nccāria p̄ntia oīs boni. Si em̄ q̄ris qđ ibi cst.
aliter non p̄t r̄nderi nisi quicqd boni ē. ⁊ quicqd mali ē nusquā
est. Et ergo dīt btūs Grego. M̄bil exteri⁹ qđ ibi appetat. ⁊ ni
hil interi⁹ qđ ibi fastidiat. Jo scribit Apoca. vlti. Nō esurient
neq; sitiēt ampli⁹. ⁊ nō cadet sup eos sol neq; vll⁹ estus. quoniā
agn⁹ dei qui i medio throni cst reget eos. ⁊ deducet eos ad vite
fontes aquaꝝ. Et ibidē oīdit m̄bi flumē aque vite. q̄ sitit ves
niat q̄ vult accipiat vite aquā gratis. Qui āt b̄lberit ex hac aq̄
nō sitiet itex. sed fiet i eo sōns aq̄ saliētis invitā eternā. vt habet
Joā. iiiij. O q̄ felix patria. q̄ btā terra. vbi de⁹ erit oīa in oīb⁹ ⁊
null⁹ rei ē penuria seu aliquis defect⁹. Certe hec patria loc⁹ est
pascue celestis vbi nihil deerit. in q̄ fideles suos dñs reficiet sua
uit ac p̄petue collocabit. Enī Ezechii. xxxvij. dīt dñs. Inducam
eas in terrā suā ⁊ pascam eas in mōtib⁹ isrl. in riuis. ⁊ in viscri
b⁹ terre. i pascuis vberimis pascā eas. ⁊ i montib⁹ excelsis erūt
pascue eaꝝ ibi requiescēt i herbis virentib⁹ ⁊ in pascuis pingui
b⁹ pascētur sup mōtes isrl. Ipsi em̄ sc̄i pascent in p̄gnitioē sum
me veritatis. ⁊ illa erūt pascua vberima siue īgrediant̄ ad p̄tē.

h j

plandū diuinisatē. siue egrediātur ad siderādum humanitatē
vt robiḡ inueniēt plenam societatē. **E**nī Joā.x. Ingrediētur
et egredient̄. t̄ pascua iuueniēt. Itē pascētur in delectatiōe t̄ frut
tione summe suauitatis. t̄ illa erunt pascua pinguia. **E**nī dī in
psal. Ex adipe frumenti faciat te. Adeps hui⁹ frumenti ē delecta
tio. t̄ suauitas q̄ causat ex amore dei. Hoc ergo amore sicut adi
pe t̄ pinguedine repleat aīa mea. pascētur etiam in etnitate ppe
tue securitatis. t̄ illa pascua erūt virētia nunq̄ em̄ arescent sed
semp virescēt t̄ in pulchritudie ppetua durabūt. Ecce q̄lis pa
tria t̄ q̄ bona terra vbi tā vberuma pinguia t̄ virētia erunt pa
scua beator̄. Hec est vere terra viuētium in q̄ credim⁹ tot t̄ tan
ta vidē bona dñi. **E**nī dī in psal. Replebitur i bonis dom⁹ tue.
et q̄ sunt in illa bona qb⁹ sancti replebitur. nisi illa incōprehensi
bilis gloria beator̄. Nam vt dī Bern. in f mone de dedicatiōe
Ad imaginē dei facta est aīa rōnalis ceteris oīb⁹ occupari p̄t re
pleri non p̄t. Capacitatē em̄ dei quicqd deo min⁹ est nō imple
bit Hac ineffabili grā non solū implebitur. verūtiā vslq ad
summū inebriamur. **E**nī hīere. xxxij. Inebriabo sacerdotū ani
mas cum pinguedie hoc faciet i cena magna fidelib⁹ preparata.
Tūc em̄ precinget se t̄ faciet illos discubere. t̄ trāsiēs mīstrabit
illis ferculū siue glorie. t̄ vinū mire suauitatis t̄ leticie eis exhibē
do. **L**unc diceſ illud discubentib⁹. Canti. v. Comedite t̄ bibite
amici t̄ inebriamī charissimi. Hic scribit̄ Esa. xxix. Inebriamī
et nō in vino. Et vnde tūc inebriabitur. Certe a gaudio multi
plici t̄ gloria celesti. O de⁹ eterne q̄ dulciter t̄ plene tunc fideles
tui inebriabitur ab vbertate dom⁹ tue t̄ torrēte voluptat̄ tue
Qm̄ apud te ē fons vite. fons īdeficiēt beatitudis t̄ glorie. uti
q̄ hāc domū decet sanctitudo in longitudie diez. Ipsiā em̄ est do
m⁹ dñi diuītij reserta t̄ ciuitas dei nr̄i oīb⁹ bonis adimpta.
Quapropter scribit̄ Esa. xxxij. Oculi tui videbūt hīrlīn opu
lentā ciuitatē. Hui⁹ ciuitatis opulētia seu bonoꝝ maxīa abun
dātia nō solum p̄t ex p̄dictis. s̄ etiam specialit̄ ex multitudine
ei⁹ pacis in q̄ delectabūt māsueti q̄ hereditabūt illam terrā su
peri⁹ expressam. Esa. lv. In leticia egrediēmī t̄ i pace deducemī
O quāta ipsi⁹ hīrlīn abūndātia pacis cui⁹ in ppetuū nunq̄ erit
finis. sicut scribit̄ Esa. xi. Itē eiusdē. xxxij. Sedebit pp̄ls meus
in pulchritudie pacis iu tabernacul̄ fiducie. in requie epulantes.

Etergo bene dicitur Tobie. xij. Hierusalē ciuitas dei beati oēs qui
diligunt te. et gaudēt super pacem tuā. Nam sicut habet Ecclie. xij.
In te videt sancti visiones pacis ibi pax super pacem. ibi pax summa
qua exsuperat oēm sensum necnon antecedit humanū intellectū.
Qui tāte pacis voluerit esse particeps cū sanctis in celis. discat
nunc humilitē pati i terris. nam ut scribitur in aurora ad tā preclarā
requiē patiēt puenit. nec nisi per penā sapiēt hac luce potitur.

De maxima et stabili leticia regni celestis.

Ostremo regnum dei commendat a maxima leticia iugiter
duratē in eternitate. Enī Grego. in omelia. Que lingua dicere
vel quā intellectus capte sufficit illa supne ciuitatis quāta sint gau-
dia angelorum chorus intellese cū beatissimis spiritib⁹ glorie cōditio-
ris assistēt. p̄ntem dei vultum cernēt. incircumspectum lumē vi-
dere. nullo mortis metu affici incorruptionis perpetuitate letari.
Certe hec ē ciuitas dei nr̄i h̄rlm. urbs beata h̄rlm q̄ ut ciuitas
edificat. O ciuitas ciuitatū in q̄ sunt tāta gaudia et leticie beato-
rum. Elsa. vlti. Letam̄ cum h̄rlm et exultate in ea oēs qui diligis-
tis eam. gaudete cū ea gaudio vniuersi q̄ lugebatis super cam et
fugiebatis. et repleam̄ ab vberē consolationis ei⁹ ut mulgeatis et
deliciis affluatis ab omnimoda gloria ei⁹. De imēsa hui⁹ ciuita-
tis glia sic dicit Aug⁹ in li. de ciui. dei. Quāta erit illa felicitas ubi
nullū erit malum. nullū latebit bonū vacabit dei laudib⁹ q̄ erit
oia in oib⁹. Elsa. lxiiij. Ocul⁹ non vidit de⁹ abs te q̄ prepasti ex-
spectantib⁹ te. q̄ sanctis de natura es in maxia leticia perpetue pos-
siderāt. Et eiusdēc. xxv. Clement in syon cū laude et leticia sem-
piterna super capita eoz. Hinc est q̄ Ps. dt. Non ita dñs dies im-
maculatōz et hereditas eoz in eternū erit. Velerū sicut scribitur
Tobie. xij. magnus es dñe in eternum. et in oia sc̄la regnū tuū.
Aug⁹. in li. de ciui. dei. Elacabum⁹ et videbim⁹. amabim⁹ et lau-
dabim⁹ ecce qđ erit ī fine sine fine. Nam q̄s nr̄ ali⁹ erit finis. ni-
hi puenire ad regnū cui⁹ nullus erit finis. Uerissime regnū tuū
dñe regnum om̄i seculoz. et dñatio tua in omni generatiōe et ge-
neratiōe. Et ideo scribitur Tobie. xij. Benedictus dñs qui exalta
vit h̄rlm ut sit regnum ci⁹ in secula seculoz super eam. O q̄ glori-
osum est hoc regnum in q̄ cum christo gaudēt oēs sci. amictiq⁹

b ij

stolis albis sequitur agnū quo cūq; ierit. De q; regno dī Aug²
in libro de p̄fictu vicioz t̄ v̄tū. Recedat amor p̄ntis scl̄ in q;
null⁹ it; a nascit ut nō moriat. t̄ succedat amor futuri scl̄ in quo
oēs viuiscātur ut non moriant deinceps. vbi nulla aduersitas
turbat. nulla nccitas angustat. nulla molestia inq̄etat. sed phēo
nis leticia ibi regnat. Hinc est q; dī in psal. Justi epulēt t̄ exul
tēt in cōspectu dei t̄ delectent in leticia. Itē Esa.xrv. Gaudio
um t̄ leticiā obtinebūt. t̄ fugiet dolor t̄ gemit⁹. Vñ Apoca. xxi
Absterget de⁹ oēm lachrymā ab oculis eoz. t̄ mors vltra non
erit neq; luct⁹ neq; clamor neq; dolor erit vltra qm̄ prima abies
rūt. Esa.xrv. Ausert de⁹ oēm lachrymam ab omni facie. t̄ ob
probriū ppl̄i sui auferet de vniuersa tra. t̄ dicēt in die illa. Ecce
de⁹ noster exspectauim⁹ eum exultabim⁹ t̄ letabimur in saluta
rei⁹. O quāta leticia qñ nō solum in aia. s̄z etiam i corpore fuerit
gloriādum. Esa.lxi. In terra sua duplicitia possidebūt. Et Pro
uer. vlti. Q̄ es domesti ci ei⁹ amicti sunt duplicit⁹. i. duab⁹ stolis
quaz vnam sc̄z aie iam possidēt. t̄ reliquā sc̄z corporis exspectant
accepturi. Item qñ non solū erit eis gaudiū de bonis opib⁹ pro
prijs. s̄z etiam de meritis singulis oīm beatoroz. Vñ dī dñs hie
remie. xxij. Habitare eos faciam p̄fident̄. t̄ erūt mihi in popu
lum t̄ ero eis in deū t̄ dabo eis cor vnū t̄ aīam vnā. nō vnitate
substātie. s̄z vinculo charitatis. Ecce charissime si aīa martyris
cōfessoris vel h̄ḡis. t̄ aīa tuatūc erunt vna. p̄sequēs videt q; il
lorz gaudiū etiā erit t̄ tuū. Hile est de aīa apli vel cuiuslibet alte
ri⁹ sancti. Hinc Grego. dī Lāta est vis charitatis vt oīa societ
vt bonum qd̄ quis i se nō suscipit. in alio gaudeat accepisse. Er
te illud admirādum. t̄ multiplex gaudiū in cor hoīis nō ascendit.
Et ergo quilibet tot⁹ ipm̄ gaudium it̄ roibit. t̄ sic gaudium suū
plenū erit. Mā intus t̄ extra. subt⁹ t̄ supra īmo circūquaq; mi
rabilit̄ gandebit. int⁹ de puritate p̄scie. extra de corporis glorifica
tiōe. subt⁹ de celo t̄ alias creaturaq; pulchritudie t̄ innouatiōe
supra de dei vissōe t̄ circūcirca de angeloz t̄ oīm sc̄oz iocūdita
te t̄ delectabili associatione. Etere vere vere nemo p̄t cogitare
quātum erit exultare t̄ūc in celis habitare t̄ cū angelis regnare.
Et ergo bene dī Mat. xxv. Intra in gaudiū dñi tui. intra in ho
spicium gaudiū. nam nō poterit it̄ rare cor tuū de īmēlitate gau
dioz celestij. Sic dī bñs Berñ. in libro meditationū suarum.

Ibi totum leticia. totum exultatio possidet. hoc scilicet angelis sociati sine ulla carnis infirmitate impetuū manebunt iocunditas infinita. beatitudine sempiterna. in quā qui semel suscipit semper tenet ibi reques a laboribꝫ. pax ab hostibꝫ. amenitas de nouitate. securitas de eternitate. dulcedo et suavitatis de dei visioꝫ. Et quod ille lic habitare volemet non desiderat et ppter pacem et ppter amenitatem. et ppter eternitatem. et ppter dei visionem. Item dicit alibi adhuc idem Bern. Tanta est iocunditas et suavitatis illius patrie celestis quod si non licet ibi esse nisi per unius hore spacium oēs dies huius vite pleni delicijs merito contemnerent. Cui comparata oīs aliud de sua uitas dolor est. oīs iocunditas meror. omne dulce amarum. omne decorum sedum. et omne aliud quicquid delectare possit molestum cum dei bonitas in infinitum excedat oīm aliam bonitatem. O bone deus quod mihi est in celo. et a te quod volui super terram cum hec oīa sunt desiderabilia super auxilium et lapidem preciosum multum. et dulciora super mel et faunum. O quod dicemus de hac patria. quod de hinc in urbe tam beata. Per huius enim viros sicut scribit Lobe. xiiij. Incessanter iocundus et dulciter cantat alleluia. Unde Esa. li. Gaudium et leticia inueniet in ea. gratiarum actio et vox laudis in templo eius oēs dicet gloriam. Et vere merito vox exultationis et salutis resonet in tabernaculis iustorum. Nam in civitate domini ibi sonant iugiter organa sonorum qui tribulationum et penarum laborum et oīm miseriaum penitus iam oblitus profunduntur et iubilo celesti. O quam suauiter et placere tunc canet in Dolasol. qui in gamma fletur et are. De hac civitate loquitur adhuc Bern. in li. de meditationibꝫ. O civitas celestis. maius secura. patria totum patinēs quod delectat ibi incole quietus populus sine murmure. quam gloriola de te civitas dei sicut letarium omnium habitatio est in te ibi Pax. pietas bonitas. lux. virtus. splendor. honestas. Gloria. laus. requies. amor et concordia dulcis. Gaudium. leticia. dulcedo. vita phenis. De hac autem pheni via certi erunt et securi quod nunquam imperpetuum erit amittenda. Esaie xxxij. Securitas erit vestrum in sempiternum. Ezechie. xxxij. Habebunt fidem absque ulla timore. Et Prover. primo. Qui me audierit absque terrore. requiescit et abundat pfruet malorum timore resublato. Unde Aug. Beatitudinem omnium bonorum celestium perficit securitas eterna quod si sola deesset oīa bona celestia quātumcumque dulcia vanesceret et vilesceret ex timore amittendi. Et ergo assicu-

Rādo dīt dñs Joā. viij. Gaudīū vīni nemo tollet a vobis. O dñ
m̄ dei. ciuitas regis magni q̄ innumerabilia. quā grandia t̄ et
nalia sunt cūcta tua gaudia. q̄ multe tue leticie. q̄ felices tui ico
le. Etere vere. Bti qui habitat in domo tua dñe. nā in sc̄la secu
loꝝ laudabunt te. Quis em̄ ignorat cōpos mētis sue. q̄ c̄t̄ in
excelsis telaudat ecclie ois. Hui⁹ autē leticie seu celestis glie ppe
tuitas indeficiēs ex hoc ppnditatur q̄r oliua ppat. Elī O see. xij.
Erit q̄si oliua glia eius. Oliua em̄ indeficiēter tam in hyeme q̄
in estate semper virescit. Et ideo indefectibilem eternam istius
glie pmanētiam designat. q̄ ex diuturnitate nō deficit s̄z magis
innouat De hac eterna glia sic dīt Chrys. in libro de repatione
lapsi. Que erit voluptas q̄leticia erit cū christo cū aia ad apriā
generositatē regressa cum fiducia iā ceperit dñm suū vidē. Ex
plicari non p̄ illi⁹ leticie magnitudo. Nō em̄ solum p̄ his exul
tat qb̄ p̄fruiſt tunc iu pfati. Sz multemagis p̄ eo gaudet q̄ bo
noꝝ suoꝝ scit nullū finem futurꝝ. Et q̄s erit pticeps rāte glorie
sine fine p̄māsure. Certe glia hec ē om̄ib⁹ scis suis. Nam sc̄i ex
ultabūt in gloria lctabunt in cubilib⁹ suis. Elī qui chri⁹ vestigia
secuti fuerit in terris cū ipso regnabūt in glia t̄ honore coronas
ti eternalit̄ in celis. O dilcē mi q̄ ineffabilit̄ tunc gaudebis si ad
illa gaudia i eterna glia fueris trāslat⁹. Tūc vtq; dicens exclamā
to illud Elsa. lxvi. Gaudēs gaudebo in dño t̄ exultabit aia mea
in deo meo. q̄r induit me vestimentis salut⁹. Elerissime sicut scri
bit Job. xxij. Tūc sup̄ op̄otētcm delicijs afflues. t̄ elcuabis ad
deum faciē tuam. t̄ i vījs tuis lumē splēdabit De q̄ habet Eccī.
xi. Dulcelumē t̄ delectabile est vidē sole. i. christū. quē pgnoscē
et intueri excellit omne gaudīū hui⁹ mundi. Hec mīx q̄r ei⁹ vi
sio t̄ noticia est sanctoꝝ gloria t̄ vita sempitna. Elī Joā. xvij.
Hec ē vita eterna ut cognoscāt te solū verū deum t̄ quē misisti
iesum christū. Qui ad cognitionē hāc puenerit ip̄m deum facie
ad faciē videbit. t̄ pgnoscet eū sicuti est sc̄dm esse diuinū qđ erit
gaudīū excellētissimū. fons t̄ origo oīm gaudiorꝝ. Hinc ē quod
Berñ. dīt in fmōe. Reuera illud est vex t̄ summū gaudium qđ
nō de creatura. s̄z de creatore cōcipit qđ vtq; fiet qn̄ tibi faciem
suā ostēderit. Et ergo ppheta exoptādo dīt. Faciē tuam dñe rc̄
ram. Faciē inquā gratiosam oībus gaudijs plenam. Heu mibi
q̄ncolat⁹ meus plongat⁹ est qđ diu carebo tāto bono t̄ usque

quo sic subtrahor a deo saluatore meo. Fuerunt mihi lachryme
panes die ac nocte dum dicit mihi cottidie ubi est deus tuus. Quia
de video et apparebo ante faciem dei mei qui letificat me in gaudio
cum vultu suo. Vere hec visio quod deus facie ad faciem videt tercium
celum est. Et si dici propter padis est centum milium paradisoꝝ. Huius est quod
scribit̄ Esaias. Lumen videbis supple faciem dei et afflues deliciis et
gaudiis sempiternis et mirabit̄ et dilatabit̄ cor tuum. Quod bonus
is iste deus his qui recto sunt corde quod tot et tanta gaudia ipsis quod gra-
tia vult conferre. Namice predilecte. Illa libes audis et ad haec pia
gaudia gaudes. Non tamē ignores per magnos ista labores. San-
ctis acq̄ri nec fortuitu repiri. Et in Gre. in omelia. Delectat meo
tempore magnitudo premiorum sed non deterreat certamē laborum. Ad mag-
num premia pueniri non propter nisi per magnos labores. Et in Paulus
egregius predicator dicit. Non coronabitur nisi quod legitime certauerit.
Vnusquisque enim propriā mercedē accipiet secundum suū laboreꝝ. Sed plerique
sunt quod nolentes bene vivere. tamen desiderant bene mori. Sciunt enim
quod p̄ciosa ē in prospectu domini mors sc̄orum ei. Etiāque cognoscunt quod cū
dederit dilectis suis somnum. ecce hēditas domini tecum. Sicut et ipsi scri-
unt quod bapti qui in domino moriunt volunt esse principes cum eis quod dominus
dit. Elos estis quod permanistis mecum in temptationibus et tribulatio-
nibus. Volunt regnare cum christo. sed nolunt secundum pati. Talis erat
balaam ariolus qui considerans castra filiorum israel. et intelligens eterne
beatitudinis promissiones eis a domino factā dicebat. Moratur anima mea
morte iustorum et fiant nouissima mea horum filia. Finem eorum appre-
hens gloriosum. sed labores abhorrebat quod gloria mebat. Quod bo-
ne iesu volumus tibi oīes coregnare. nolumus autem considerare et tecum
laborare. Tu elegisti pauperates et miserias. nos vero volupta-
tes et delicias. Tu quod carni aspergi. nos at quod comodi. Et in
Brenna. Masicus dei filius in cuius arbitrio erat quodcumque vellet eli-
git tempus elegit quod carni est molestia. presertim puulo et paupis
moris filio quod viri panos habet ad inuoluendum presepe ad reclinan-
dum et cum tanta esset necessitas nullā audio fieri pellū mentionem
Christi itaque quod non fallit elegit quod carui molestia est. id igitur melius
id utilius. et id potius est eligendum. Et quisquis aliud suaserit vel
docuerit. ab eo tanquam a seductore est cauendum. Propterea fr̄es est per-
missus oīum per Esaiam prophetam. Parvulus sciens reprobare malum

et eligē bonū. Malum igit̄ voluptas corporis. bonum ḥo afflictio
eiusdē est. siqdē t̄ hāc elegit. t̄ illā reprobavit puer sapiēs ḥbū
sanctū. Hec oia Bernū. O dilecte puer tu ab initio elegisti affli-
ctiōes corpales t̄ patiēdo voluisti intrare gloriā tibi appriam. sed
nos in delicijs viuēdo volum⁹ intrare gloriā alienā. O q̄ stulti
sum⁹ t̄ cardi corde ad credēdum. volum⁹ hic gaudē cum sclo. et
postea regnare cū christo. Dñs nud⁹ ingredet̄. seru⁹ supfluita-
te vestīū auri t̄ gemmarū onust⁹ introbit̄. Ille ieunus. iste cra-
pula t̄ luxuria pleu⁹. ille in cruce pisto moriēs. iste pillo i lecto
delicate tormentis. Qd dñs nō fecit. faciet hoc seru⁹. Certe non
nec etiā videt cōsonum rōni. Audi qd loqtur Poeta. In cru-
ce sudauit dñs. seru⁹ ne quiescat. Tolle tuam. tulit ip̄e suam gu-
stauit acetum. facq; idē nō maior erit reuerētia serui q̄ dñi. Si
vis esse suus secutor oportet tormenta tormentis seq. non itur ad
astra delicijs. Jō mortem quam solue debes nature psolue deo
moriaris in illo. rumpē moras. igit̄ impone silētia carni. Delici-
as suspēde tuas t̄ curras ad arma prompta manus plāgas sic
rumpatur q̄ voluptas. Nam sicut dt Hiero. in ep̄la ad Julia-
num. Difficile imo impossibile est vt t̄ pñtib⁹ quis fruat bonis et
futuris vt hic ventrē t̄ ibi mētem replete. t̄ de delicijs ad delici-
as trāseat t̄ in vtroq; seculo prim⁹ sit t̄ terra t̄ in celo appa-
reat gloriosus. Item dt idem i alio loco. Impossibile ē delicijs af-
fluere t̄ christū sequi natura denegat vt contraria misceant̄. Nō
possum⁹ deo seruire t̄ māmone. aut ego fallor aut ip̄i in fine des-
cipiētur q̄ mihi mō non credūt. credēt cum diuitie sue trāsierūt
in egestatē. diues epulabat quotidie splēdide. hic induit⁹ purpu-
ra t̄ bysso. sed mortu⁹ qd moysi noluit credē. postea in tor-
mentis posit⁹ sensit. Istud etiā innucre videt̄ beatus Bernū. in collo
quio. Simois petri t̄ iesu vbi talit̄ inq̄t. Abrahā ait diuiti epu-
loni. Tu recepisti bona i vita tua. t̄ lazar⁹ sīlī mala. nunc autē
cōsolat̄. tu ḥo cruciaris. Quid dicem⁹ ad h̄c. Si talis ē finis t̄
tale iudiciū vbi extrema gaudiū luct⁹ occupat. nunqđ p̄frenda
sunt i hoc sclo mala bonis. quippe necilla ḥa bona. Sz ista ḥa poti-
us salomonis sīna. meli⁹ est ire ad domū luctus q̄ ad domū cō-
uiuij. Ceter⁹ si sic cruciādi sunt qui in vita sua bona receperūt. et
h̄ntib⁹ cōsolationē pñtēm. vñ ipositiū est sempiternū. quisnā eo
rum poterit ec̄ finis si scdm multitudinē p̄solutionū suaz dolos

res apphenderit aias miseror. Cōsequēs em̄ videtur vt bona
oia et omnem seculi hui recipiētes cōsolationem. nihilominus
vniuersum ve et vniuersi maneāt cruciat. At vero illud eque et
eadem abrahē sūia cōsciendum videt. Q̄ es qui cōtrario ducti
spū: vite p̄ntis oia bona respūnt et mala eligūt: oia bona dñi et
omnem habituros cōsolationē. Hec oia Bern. vbi supra. Re
nuat ergo cōsolari aia tua in hoc mūdo in hac lachrymaz valle.
in terra laboris et miserie. Nam ve omnib⁹ qui hic recipiūt con
solationem suam Cōtemne trāsitoria. fugeq; delicias et gaudia
mūdana. Libi em̄ absit gloriari nisi in cruce dñi nr̄i ielsu christi
Eñ Petr⁹ blesens sup Job ad regem anglie ita dt. Putasne
aliqs in p̄nti vita gaudeat et futura: si tamē gaudium debeat di
ci qđ turbat assidue et respergit amaritudie p̄nti nimis delicat⁹
es. si vtrūq; p̄sumis. vti seculo et frui christo p̄ntis mundi delici
as cape. et nihilomin⁹ celestis glorie diuitias obtine. Audi qđ di
ctum sit illi diuiti in euāgelio q̄ cruciabatur in flamma. et lingue
ardētis refrigerium postulabat Fili recordare q̄ recepisti bona
in vita tua. et lasar⁹ silr mala. Hic igitur solat̄ tu vno cruciaris.
O q̄ dissimile premium. merito possum⁹ reputare insanos san
ctissimos reges ac prophetas. ap̄los. martyres. confessores. tene
ras ac delicatas vngines. qui oēs spretis diuitijs ac conculcatijs
delicijs hui⁹ mundi seipos p̄ christo tribulationib⁹ et morti ob
tulerūt. si gloriam et honorem quam adepti sunt i angustia et do
lore potuissent in voluptatib⁹ et delicijs obtinuisse. Hec ille Pe
tr⁹ blesens. Etere frat̄ vere quicqd dicat. firmiter hoc tene q̄ ce
lum nō aliter scandes. nisi qđ docuere apl̄teneas ore. morib⁹ et
fide. Et qđ docuerūt illi. Non sobrie et iuste viue. humilitatez
et patiam. charitatem et cōstantiam ac ceteras xtutes totis vi
rib⁹ obtinere. mūdum et q̄ mundi sunt despice. diuitias et delici
as fugē. p̄m am agere. in tribulationib⁹ et miserijs letari et gau
dere. Tu q̄z fac sile et viues. esto q̄z forti aio in omnib⁹ laborib⁹
angustijs et penis. In primo em̄ est q̄ a dño cureris. labora for
titer sicut bon⁹ miles christi. Et ne cogites itra temetipm aliquā
sic dices. Mult⁹ et immēsus est labor me⁹. ego at sum mīm⁹ et in
firm⁹ valde. nec valeo hoc p̄posito finalit̄ pleuerare. Audi xba
Hieronymi in ep̄la sic dicētis. Null⁹ labor dur⁹ nullum temp⁹
longū videri debet q̄ eternitatis glia acquirit. Eñ Chrys. sup

i j

Matthēū. Si q̄s viā laboriosam existimat sue desidie est accusa-
tor. Si em̄ minaces pelagi fluct̄ nautis. si tempestates atq; hy-
ems agricolis si vulnera cedesq; militib;. si grauissimi ictus pla-
geq; pugilib; leues vident̄ t tolerabiles ppter spem t palium t p-
tereūtem cōmodoz. multomagis cum celum pparaat in pniūm
nihil ex pntib; asperitatib; debeat sentire. ac maxie labores mis-
tigat in benignum venire fine. Ne aspicias q̄ via ē aspera sed q̄
ducit. t aliam q̄ lata est. s̄ vbi desinit. Certe iā video q̄ dormie-
tib; non puenit regnum dei. nec ocio vel desidia torpētib; beati-
tudo eternitatis ingerit. Sicut dī Leo papa in fōrone. s̄ sicut
scribit̄ Nat. xi. Regnum celoz vim patit̄ t violēti capiunt̄ illud
Uñ quidā. De regno celi nō credit mēte fideli. Insipiēs t ebes
s̄ tu bñ credē debes. Christo dicēti rapiunt̄ illud violēti. Scz au-
steris castigāto seneri. Mollia spernētes t carni vim facientes
Item sup hoc dī ali⁹ poeta. Asper erit vici⁹ asper labor asp am-
ctus. Aspera cuncta tibi si vis sup ethera scribi. Ecce iā p̄z ma-
nifeste q̄ sicut scribitur Actuū. ruij. Per multas tribulatiōes
oportet nos ītrare regnum celoz. Q̄ q̄ bene attēdebat hoc bea-
tus Aug⁹ q̄ non nisi tormētis itur ad astra dei. Uñ dī. Q̄ aia
mea si q̄tidie oꝝ nos tormēta pferre. si ipam gehēnā lōgo tpe to-
lerare. vt christum ī sua gloria vidē possem⁹ t sanctis ei⁹ sociari
Mōne ergo mođo dignum est pati omne triste. vt tāte bonitat̄
et glorie p̄ticipes habeamur. Insidient̄ ergo demones. parēt su-
as tētationes. frangāt corp⁹ ieunia. premāt vestimēta cīcīna.
latores grauēt. vigilie exiccēt. inclamat me iste. inqret me ille vt
ille. frig⁹ contrahat calor adurat. caput doleat. pect⁹ areat. infle-
tur stomach⁹. pallescat vult⁹. infirmat homo tot⁹. deficiat in do-
lore vita mea. t aia in gemutib;. Ingrediat̄ putredo in ossib; me-
is. subter me scateat vt requiescam ī die tribulatiōis. t ascendā
ad pplm accinctum nr̄m. Item Petr⁹ blesensis. Fatiscat mem-
bra mea vigilijs. extenuētur ieunijs. labore frāgātur. liquefcat
in lachrymis oculi. imo si totum cerebz t medulle corporis in fles-
tum effluāt. nō sunt tamē cōdigne passiōes hui⁹ tpis ad futurā
gloriam q̄ reuelabit̄ in nobis. Q̄ si scirct homo qd t ipse t qd de-
us esset. mille pati mortes credēt esse nihil. Ecce q̄ t quāta sunt
bilariter p̄deo sustinēda. libēter ergo sustine t gaudēter patia-
re. Exemplum accipe ī latronib; t maleficiis ad mortem diūdi

tatis qui gauderet si p abscondenda auricula possent evadere mor tem aie et acquirere gloriam eternalem. **E**nī Eccl. vi. Exiguū laboris ecce pnie paruitas et cito edes de generationib⁹ illius vide licet de fructib⁹ glorie q̄ generatur ex labore pnie. Item Sap. iij In paucis vexati ecce laboris exiguitas. In multis bene disponetur. Ecce magna remuneratio et premium que exinde sequitur **E**nī beat⁹ Effrem. Si inq̄t modic⁹ est labor institutiois nostrae fr̄es charissimi et magna est requies. parui tpls afflictio. sed retributio ei⁹ videlicet delicie paradisi et exultatio et leticia in sc̄lī seculi permanebūt. Ideo dicit sapiēs Eccl. vltimo. Tidete oculis vestris q̄ modicum laborauit et inueni mihi multam requie. Et sic dare p̄t q̄ breuis est iste labor. et premia multa laborum. Fac ergo libenter atq; voluntarie immortalis futur⁹ pro vita perpetua duratura q̄ gratāter facēt homo moritur⁹ pro tpaali vita ad modicum differēda. Ergo finaliter cōcludēdo p̄t aliquid ex super allegatis. q̄ h̄c nouissima videlicet mors. iudicium. gehenna et gloria omnes qui cōtinuam et iugem habet eoz memorā valde et multipli reuocat a pctis. Sed pauci ista ponderat et rarissime ea cogitat seu cōsiderant. omnes putat diu vivere et in secca vberi penitere. iudicem placare infernū fugē. et sic celestem gloriam in deliciis viuēdo et oīus acqrere et adem et eternit pos sidere. Nō sic impij nō sic. hoc argumētum nō concludit. immo fallit et illud prout satis lucide p̄t per pdicta. Et igit̄ omnes seducim⁹ et nisi p̄m am egeritis simul peribitis. et moriem⁹ in peccatis. **E**nī scribitur Eccl. ij. Si p̄m am non egerim⁹. incidem⁹ in man⁹ dei et non in man⁹ hominum. Sz prochdolor quis penitet. quis pctā deflet. quis subuenit paupi. quis miseretur inopi. quis compatit miscris. quis cogitat de futuris. Denit⁹ nemo nam fere tota generatio praua est atq; puer saque nō direxit cor suū in bonum. imo poti⁹ in malum. Omnes terrena sapiunt et q̄ sua sunt querunt. non q̄ Iesu Christi. Munera diligunt. v̄tutes fugiunt. et sicut iumenta in stercoribus. sic et ipsi in pctis multiplici bus miserabilit̄ computrescut. Corrupti sunt abominales facti sunt in iniq̄itatib⁹ suis. Jam domin⁹ de celo prosperit sui filios hominum. ut videat si est intelligēs aut requireas bonum. Sed omnes declinauerūt simul inutiles facti sunt. nec est q̄ faciat bonū. vix etiā usq; ad vnū. Ecce iā impletū est tps. iā adueit mise

i ii

rabilis ille mudi stat? De quo Dicte. viij. ita prophetat Per hunc
sanctum de terra et rectum in hominibus non est. Omnes enim in sanguine
insidiatur. vir frenum suum venatur ad mortem. malum manuum suo
arum dicunt bonum. Qui optimus est in eis quasi paluria? et qui rectus
quasi spina de sepi. Quid plura? Non potest scire et intelligere ut bene
agat. nec oculos aperire ut clare videant. sic excecauit eos malis
clavis ipso. O stulta malicia. O mala stulticia voluntarie vita fu-
gere. mortem diligere. spurnere bonum. agere malum. deumque con-
temnere. et demoni obedire. Charissime cur propter caput ense
secas? Cur sponte cathenarum demonum incurris? Cur sua iussa fa-
cis? Exurge exurge euigila et vide. Relinque diabolum fuge de
monem ne postea cum ipsis eternaliter contemnaris. Miroz et amo
miroz quod homo quod pre ceteris est creatura rationalis in nullo quasi seq-
etur iudicium rationis spurnens salubria. affectans noxia. querens et
desiderans mortisera et nocuia. O deus eterne quod causa talis deme-
tie. que ratione fatuitatis et insanie. Cur anima mortem tam pro-
no corde reqrit. Cur sibi quod tollit viue captat homo. Etere ve-
re gens absque consilio est et sine prudenter. Ac vitam saperet et in-
telligerent ac nouissima prouiderent

¶ Finiunt Quattuor nouissima

¶ Sequuntur Exempla de gau- dij regni celorum.

De gaudijs regni celorum Ex libro Apum
Idi in Brabantia mulierem diuitem et honestam possessam a
demonio. Quam cum rogante presbytero religioso visitata
rem inuenimus eam a veritate demonis quiescentem et sensate lo-
quenter ut sanam. Tunc occulte nemine aduertente vocem cantis
et moysi in Deutero. secundum quod olim a sancto quodam uno audieram
tercio repetiuimus ad priuocandum demonem in obsessa. Deum qui te
genuit dereliquisti et oblitus es domini creatoris tui. Nec mora mulier
pallere cepit labiis atque vultu et due vene in collo eius ad grossicie
pollicis intumescebat. Tunc ego inquit quod pessime verare feminam
presumpsisti. Mortuo inquit viro suo transpassa. in subsidium illius

aie cōtulit quicqđ boni fecerat i hac vita. t ex hoc nacta occasiōe
vas vacuū mox intraui. Cui ego. Mētiris miserrie ex hoc em
qd dedit mediāte charitate cumulatū est bonū ei. Et ille cum
cachino. Mēdar inqt sum nec mīz si mētior. Mox ego. Est ne
illa tā pulchra sicut dī celestis patria quā p̄didisti. Et r̄ndit In
infinitū pulchrior q̄ dicit. Et ego. velles ne redire ad illā patriā
si posses. Et ille. Eellecm inqt q̄ possem vslq; ad dīc iudicij oīa
excogitata supplicia sustinē. Cui dixi. Et ego p̄mitto tibi in pe
riculū salutis mee p̄missē si mēdar inueniar illā p̄ditā gloriā re
cupare te posse si tm̄ h̄c dixeris. Dñe deus me⁹ peccati ignosce
mibi. Et mox ille contorto collo exclamauit honorifice. Dñe do
mine. Cūq; h̄c sepi⁹ cum clamore valido p̄senaret. nec ultra in
v̄bis pcedēt. Impossibile em̄ sciebā illi ut deum suū dñm recos
gnoscēt. t se fateret peccasse atq; sibi precare ignosci tandem sub
iunxit. Dñe de⁹ margrete sic em̄ obsec̄a mulier vocabat dñm re
cognoscē dñm suūm indignat⁹. Tunc ego adillū. O felicissime
om̄i creaturaz supbia elisit te. t de celo depulit te redire in expia
bilis supbia non p̄mittit. Nec mora p̄fusus obmutuit. Et post
paucos dies non tñ tunc feminā dereliqt.

Ex vita sancti Francisci

Uidam iuuenis valde nobilis ac delicat⁹ venit ad ordinē
scī Frāisci. qui induit⁹ habitu fratz post aliqt dies diabolo isti
gāte cepit h̄c in tāta abominatiōe habitū quē gerebat q̄ vide
bat sibi portare saccū vilissimū t p̄tēa horrebat manicas abo
minabat capuciū t ipsam longitudinē tunice t eius aspitatem
tanq; importabile estimabat. Unū factū est q̄ crescte religiōis
fastidio deliberauit penit⁹ rejē habitū t redire ad seculū. Mgr
aut̄ ei⁹ docuerat eū q̄ qñ ante altare cōuent⁹ trāsiret in q̄ serua
bat sanctissimū christi corp⁹ cum magna reuerētia gemib⁹ flexis
et discopto capite t cācellatis manib⁹ deuote inclinaret. Acci
dit autē illa nocte q̄ deliberauerat dimittē habitū t redire ad se
culum q̄ oportebat eūm aī altare trāsire ubi sicut p̄sueuerat ge
nua flexit. t statim fuit cap⁹ in spū t ostēla sibi fuit mirabil̄ vi
sio. Nam vidit q̄si multitudine infinitā corā eo p̄cessionaliter
trāscunte. oēs xō qui in illa p̄cessione beata erāt bini incedebāt.
Et erāt vestiti ornatissimis t p̄ciosissimis diasperis. Facies at
eoz t man⁹ t quicqđ apparcbat de corpe sole splēdidius radia

i iij

bat. et ibat cum cantu et iubilo angelorum solennissime et dulcissime
decantando. Int̄ quos duo nobiliores ceteris incedebat tanta cla-
ritate velati q̄ mirandū stupore aspicientib⁹ ingerebat. et quasi
circa finē p̄cessionis p̄dicte. vidit etiā quendā tanta gloria decora-
tū q̄ videbat quasi nou⁹ miles ab oīb⁹ singulariter honorari. Di-
ctus aut̄ iuuenis hoc vidēs mirabat valde et nesciebat quid hoc
esset. nec interrogare trāleuntes audiebat. nec poterat nimia dul-
cedie stupefact⁹ Sed cum p̄cessio p̄trāsisset et ipse adhuc vidēs
extremos resumēs audaciā cucurrit ad illos et interrogās dixit.
O charissimi. rogo vos q̄ dicē placeat q̄ sunt istitā admirabiles
quos cōtinet hec venerāda p̄cessio. Illi ḥo puerētes ad eū splē-
didissimas facies dixerūt Nos oīs sum⁹ frēs minores. qui mō
venim⁹ de paradiso. Et ille rursus interrogās. q̄ sunt illi duo
qui tñ excellēter iuter alios rutilat. R̄nderūt. Illi duo ceteris
clariores sunt sc̄us Frācisc⁹. et frater Antoni⁹. Ille at vltimus
tñ honorat⁹ est quidā sc̄us frater nouiter mortu⁹. quē q̄r vale-
ter cōtra tētatiōes pugnauit et usq; in finē p̄seuerauit in sc̄o po-
posito ad gaudia eterni regni cū gloria et triūpho p̄ducim⁹. non
solum comitantib⁹ sanctis. sed etiā letantib⁹ angelis. Ista ḥo ve-
stimenta diasperi q̄ nos tam decora portauim⁹ data sunt nobis
pter aspas tunicas q̄s in religiōe patiēter detulimus. et gloria
claritas quā tu vides data ē nobis a deo p̄ter humilē patiam.
quā fecim⁹ et p̄ter sc̄am paupertatem et obediētiā et castitatem
mūdissimā quā usq; in finē bilarī mēte seruaui⁹. vñ filiō sit
tibi dux saccum religiōis tam fructifex deportare. q̄r si in sacco
Frācisci amore dñi nr̄i iesu christi mundū spernēdo. carnē moro-
tificādo et tra diabolū dimicādo viriliter te habueris not sc̄um
fili veste fulgebis. Et his dñis Iuuenis ad se rediit et cōfortat⁹
ex ipsa visiōe oēm tētationē abiecit. culpam coram gardiano et
alijs fratrib⁹ recognouit asperitatē pñie et indumenti: ut diuitiis
as de cetero cōcupit. Et sic imutat⁹ in meli⁹ in sc̄a vita finiuit

CAllud exemplum

Canno dñi. M.cccc.iiiij. Quidam cleric⁹ dē vēdepera cum stu-
deret in scholis apud lugdunū vidit in visiōe noctis vallē quan-
dam sub qdā monte sup quē ciuitas qdā pulcherria sita erat. c⁹
aspectus nimirū delectabat intuētes. ita ut quisq; eam videt de
aspectu illi⁹ faciari nō posset. et oīb⁹ modis laborauit quō ad eā

peruenire valēt. Int̄ ea vidit fluuiū quendā sub pedemōtis im
mo circa pedē currētem. Quē dum circuitet querens artē quō
eum trāsnearet. vidit sup ripā flumis duodeci lauātes i flumie
tunicas suas. Inter q̄s erat qdā veste candidissima indut⁹ mul
tū alijs dissilitis q adiuuabat illos in tunicaꝝ suarū ablutiōe qui
postq̄ iuueraſ vñibat postea adiuuare aliū. Tūc cleric⁹ q̄ hoc
videbat accessit ad illū qui ceteros adiuuabat ⁊ dixit. Que ḡes
estis vos. Qui ait. Iſti paupes hoīes sunt p̄mam agētes. ⁊ se a
pctis suis lauātes. ⁊ ego filius dei iesus christ⁹ sine cui⁹ auxilio
nec iſti nec aliū p̄nt bñfacē. Cūitas h̄c pulchra quā vides padi
sus ē vbi ego maneo ⁊ qñ quis tunicā suam lauerit. i. p̄mam pe
gerit in illā intrabit. Turpē fatis diu q̄sisti viā qua itur ad illā.
S̄ nulla alia via q̄s ista ducit ad eā. His dc̄is cleric⁹ a somnio eui
gilauit ⁊ mirari cepit de visiōe. Cūq̄ non multo post rediſz de
schola in patriā suā narrauit ep̄o cabilonēsi visionē hāc cui fami
liaris erat. Qua audita ep̄s suasit ei vt scl̄m relinqret ⁊ religio
nē intraret cōmendās sup oēs ordies nouellū illū ordinē cister
ciensū. Ille venit cisterciū ⁊ iuuenit locū incultū ⁊ desertū ⁊ fra
tres int̄ bestias cōmorātes. Ad portā x̄o monasterij q̄ de vim
ne facta erat pēdebat malle⁹ ferreus. cui⁹ sonitu ad portā porta
ri⁹ cōpellebat abintroire volentib⁹. Hoc x̄o sonitu portari⁹ vo
cat⁹ venit ad eū foras ⁊ inclinās se ad eū. Quē clericus intuens
cognouit statim se eundē vidisse int̄ eos qui tunicas suas iu flu
mi lauabāt. Rogauit eū vt ad se adducēt abbate. Abbas igit
et totus cōuent⁹ venit ad eū ⁊ recognouit cleric⁹ oēs se vidisse
tunicas suas i flumie lauātes. Statimq̄ cecidit ad' abbatis pes
des rogās eū cum lachrymis vt susciperet. Qui suscep̄tus non
multo post fac⁹ est prior

Ex cefario aliud

Egrotabat i Hemmerode cenobio sacerdos Ilenbrand⁹ no
mīe custos eccīe plus q̄s tricesimū annū agēs in ordie ⁊ ad extre
ma pduct⁹ est. Media nocte cū sup cū mīstroꝝ vigilaret diligē
tia audierūt cum leui susirro x̄ba sonare. Timētesq; ne morti
proxim⁹ aliena loqret ori loquēt⁹ aure adhibita. Intellexerūt x̄
ba sublimia edificationis plena de glia celesti ⁊ incenarrabili leti
cia sanctorꝝ. Dignū ergo īdicantes testem his idoneū adhiberi
nunciauerūt h̄c abbati. qui ⁊ ipse graui laborabat infirmitate.

Vocat⁹ abbas affuit Interim cecinit horologium et occasione sumpta sic fari cepit. O q̄ suauē noctem exegi q̄ delectabili horologio operā dedi q̄ dulces et suaves cōcent⁹ autūm horis ī celo psallētūm interfui. O q̄ cōcorditer et delectabili psallēbant In n̄o cantu solet esse dissonātia tediū lassitudine ibi lōge aliter est In vnam oēs cōueniūt melodiam sup omne qd̄ delectat dulciorē. Infatigabiles laudare nō cessant et quāto pl̄ laudāt tanto pl̄ crescit amor laudādi. et mirabili atq̄ ineffabili mō hoc p̄ uenit. in vsum gratissime quietis q̄ nunq̄ vacat a laude creato rīs. Ibi qui magis hic humiliati sunt mediocrib⁹ vel mūmis cōtentī gloriōsi⁹ exultāt abundātiorem recipiētes cōsolationē faciem splēditissimā statuta celsi veste gloriōsi Cum his familia riter cōuersat⁹ sum et amico refect⁹ colloquio. Tanta gloria vestium delectat⁹ sollicite q̄ rebā si talem ego habitur⁹ essem et dire rūt. Qui viuit irrephensibilē talem vestē sperare p̄t. Si xo vi ciū latuerit in cōversatione macula apparebit in veste. Culpa em̄ vite maculā facit in veste. Immaculatā ergo merebit habe re vestem q̄ se a maculis seruat immūnē. Et dixi Que sunt macule: Et illi. Murmuratio. detractio. iniuria. negligētia et quicqd̄ sinceritatē cordis maculat et cōfundit. Qui talia agūt in gloria vestis maculā ponūt. Tu xo pro multis laborib⁹ et vite honestate simile sortieris vestē. His dictis fancib⁹ arefactis viribus q̄ exhaustis loquēs post modicum instillata refocillatus aqua resumptoqz spū ad loquēdum se parās spem fecit auditoribus et ait. Ultimam differret me dñs usq; dum cōpleto ope dei dominis nr̄is loqui possem. O q̄ leti nunciū baulus essem q̄ leta. q̄ stupēda narrarem q̄ vidi que audiū et sensi. q̄ parata sunt diligētib⁹ deum et in laude ei⁹ vigilātib⁹. Et abbas Frater quo modo hec vidisti: Et ille. Quater hac nocte rapt⁹ sum aī dūcum pect⁹ meum apertum est. et aīa mea educta est. et statim fui inter choros angelorum et vidi dominam nostram in immensa claritate cum suis sacris virginib⁹ que se mihi promisit in necessitate affuturam. et sanctum michaelē cum multo exercitu angeloz p̄ paratum in auxilium mihi. Nā altari et memorie sue. honorem semper solebā impēdere et innumerabile multitūdinē sanctoroz et quos antea nō viderā statī agnoui Rursumq; spū et virib⁹ deficiēs loq̄ cessavit. Cōpulsus itaq; de sorbicula papillū accepit et

gustās ait. **O** q̄d dulcis est domin⁹ gustatibus. **O** quāta est et⁹
suavitatis abundātia q̄d larga ⁊ indeficiēs ⁊ oīm deliciarum co-
pijs affluēs qua me in hac nocte reficē dignat⁹ est. **O** dulcedo il-
la dulcedo gratissima optabllis ⁊ prestatissima. **O** q̄d singular⁹
q̄d excellēs ⁊ ineffabilis. Int⁹ eram in corde vtrūq; teneo ḫbis
autem explicare nō valeo. Quam sentire potui nō possum effa-
ri rei nimietate vice⁹. Nam felici refectionē pastus hanc refectionē
nem supaddere supfluū duco. Hec breue ⁊ modicum nutrimentum
prestat illa in ppetuū reficit ⁊ saginat. **O** q̄d beati sunt q̄ u-
la sine fine fruituri sunt. Jubete abbate vocati sunt quidam no-
uicij viri quondā in seculo clari vtute militari iſignes q̄s ita cō-
solat⁹ est vere felices estis ⁊ ter quaterq; beati q̄ de vana vestrā
cōversationē atq; mūdana vanitate p diuinā miām vocati estis
partem i celis cum iustis habituri. Cōstat em̄ de salute vīa si ta-
mē pseueraueritis. Nam dñs dauid indeſinēter p vobis pces
ad dñm fundit quaten⁹ qđ salubriter inchoastis felicit̄ complea-
tis. Unum āt eoz noīe exprimēs de eo dicebat nī portas clau-
stri ingressus fuisset mortis eterne portas nō euasisset. Alderāt
et hospites cōvertendi grā de sedib⁹ suis euocati s̄ nīmo adhuc
rex tempalium amore detēti rem arduam aggredi dubitabant
Qui fiducialit̄ accedētes ad virum dei mētis fluctuationē con-
fessi sunt q̄ videlz velle adiaceret eis pficere āt bonum nō inueni-
rēt supplicabāt vt orōnib⁹ eius adiuti mererētur in bono stabis-
liri. Et ille. Quādiu mēte adheretis seculo nō potestis pfccē pla-
cere deo nec firmari in bono habētes voluntatem fixam in malo.
Quapropter recedite oīno ab his q̄ inutiliter amatis ⁊ nō deerit
vobis grā saluatoris. Si vidissetis q̄ ego vidi oīm gloriā mū-
di vilem reputaretis. Deinde multa q̄rebant ille de patre ille de
fratre. ille de suo statu futuro. ille de p̄nti. Sed vir dei ita singu-
lis respōsum temperauit vt secretoz reuelator ⁊ cōscientiaz in-
spectoz esse pbaret. Non vocāte deo scā illa aīa carne soluta est
ad dolores corporis vltra nōreditura. sed vt credim⁹ immortali-
tatis luce vestiēda ⁊ phenni gaudioz suavitate reficēda.
Hieronym⁹ ad moniales. Angelicis choris sanctorūq; socie-
tatib⁹ hic studeatis interesse vt oēs postmoduz in corporis exitu
vobis gaudētes ⁊ leti tanq; notis occurrāt. si sic feceritis nihil
vobis dulcius. nihil iucundius q̄d his interesse puiuijs. his pabu-

lis faciari. Qub⁹ semel degustatis terrena oīa amara reddanē
Experto itaq⁹ seni deuote cōsulenti credite filie. Scio qđ loqr
charissime. Nam vt i insipiētiam loqr. Ego homuncul⁹ sic ab
iect⁹ sic vilis i domo dñi. Id huc viues in corpe angelorum sepe
choris interfui de corporeis p̄hebdomadā nihil sentiēs.

Citē Eterna beatitudō cōsistit in duobus scz in nccāria absen
tia oīs mali ⁊ in nccāria p̄ficia oīs boni. Si em̄ queris qđ ibi ē.
aliter non p̄t r̄nderti nisi quicquid boni est ibi est quicqđ mali est
ibi non est. **E**c Gregor⁹. Nihil exterius quod ibi appetat ⁊
nil interi⁹ quod fastidiatur

Gregor⁹. Que lingua dicē vel q̄s intellect⁹ capere sufficit il
lius supne ciuitatis quāta sint gaudia angeloz choris intercessō
cum beatissimis spiritib⁹ glorie cōditoris assistē. p̄ntem dei vul
tum cernere. incircūscriptum lumen videre nullo mortis metu
affici incorruptiōis munere p̄petue letari.

Aug⁹ in libro de cōflictu vitiorū. Recedat amor p̄ntis seculi
in quo null⁹ ita nascit⁹ ut nō moriat⁹. ⁊ succedat amor futuri sc̄li
in quo oēs vivificātur ut deinceps non moriātur. Ubi nec ad
uersitas turbat. nulla necessitas angustat. nulla molestia inqui
etat sed phennis leticia ibi regnat.

Hieronym⁹. Si christum dñm ⁊ regē cui est nomē sup om̄e
nomē oportuit pati ⁊ ita intrare in gloriam suā quā iam fiduciā
habem⁹ nos i trare sine labore gloriam alienam. O q̄z stulti sum⁹
et tardi corde ad credēdum. Tolum⁹ hic gaudere cum seculo ⁊
postea regnare cum christo difficile est imo impossibile ut ⁊ p̄n
tib⁹ quis fruat bonis ⁊ futuris nec hic ventrē ⁊ ibi mentem re
pleat ut de delicijs ad delicias trāseat ⁊ in vtrōqz seculo prim⁹
sic vt i terra ⁊ in sc̄lo appareat gloriosus. Impossibile ē delicijs
affluere ⁊ christū sequi. Natura denegat ut cōtraria misceātur
Non em̄ possum⁹ deo seruire ⁊ māmone

Citem. O sciret homo qđ ipse quid ⁊ de⁹ esset. Nille pati mor
tes credēt esse nihil. O quāta erit i celo leticia qñ non solum in
aīa sed etiam in corpe fuerit gloriādum. Māintus ⁊ extra. sub
tus ⁊ supra imo circūquaqz mirablt iust⁹ gaudebit. Int⁹ de pu
ritate cōscientie. Extra de corporis glorificatiōe. Subi⁹ de celi et
aliaz creaturaz pulchritudie. Supra de dei vīlōe. ⁊ circumcir
ca de angeloz ⁊ oīm sanctoz iucūda ⁊ delcābili associatiōe

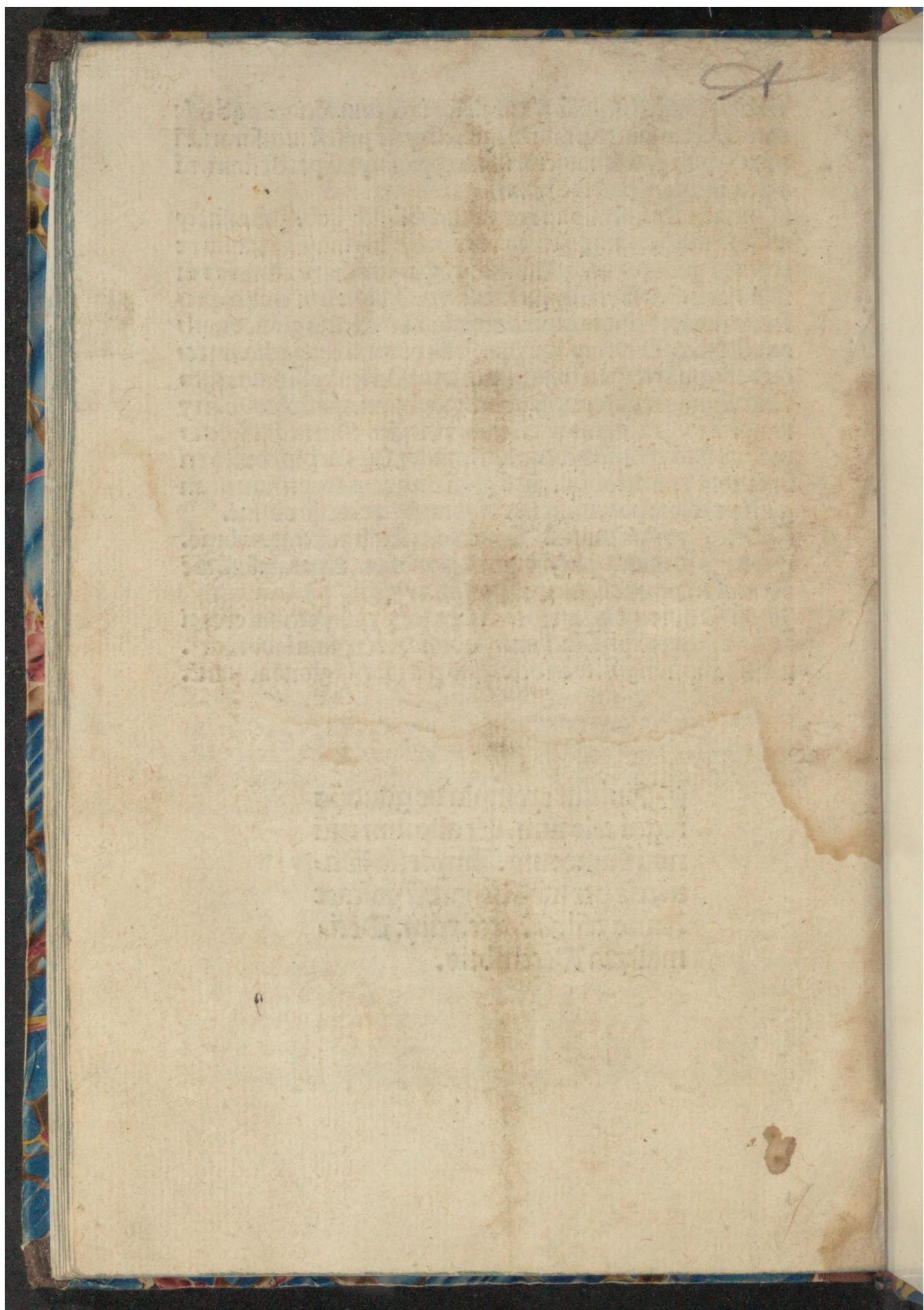
Ocuitas celestis māsio secura. patria totum cōtinens qd' dele
ctat. Merces sanctoꝝ tam magna est q̄ nō potest mensurari. tā
multa q̄ nō potest numerari. tam copiosa q̄ nō potest finiri. tā
preciosa q̄ non potest estimari.

Petrus blensis ad regem anglie super Job. Putasne q̄
aliquis in pñti vita gaudeat ⁊ in futura. Si tamē gaudium de
beat dici quod conturbat assidue ⁊ aspergit amaritudine pñti ni
mis delicat⁹ es si vtrūq; presumis uti seculo ⁊ frui christo pres
sentis mundi delicias capere ⁊ nihilomin⁹ celestis glorie diuiniti
as obtainere. Audi quid dictum sit illi diuini in euangelio. fili res
cordare quia recepisti bona in vita tua. Merito possemus reges
sanctissimos reputare insanos ⁊ prophetas. apostolos. marty
res. cōfessores. teneras ac delicatas virgines omnes qui spretis
diuinitijs ⁊ cōculcatis delicijs hui⁹ mundi seipsoꝝ pro christo tri
bulationi ⁊ morti obtulerūt si gloriam quam adepti sunt in an
gustia ⁊ dolore potuissent in voluptatib⁹ ⁊ delicijs obtainē.

Hieronym⁹. Quotienscūq; te vana seculi delectat ambitio.
quotiens in mundo aliqd videris gloriosum ad paradisum mē
te transgredere ⁊ esse incipe quod futur⁹ es.

Idem. Omne opus leuius ferri solet cum eius precium excogi
tatur ⁊ spes premij solacium fit laboris. Et nullus labor dur⁹.
nullū temp⁹ longū videri debet quo eternitatis gloria acquirif.

CFinunt exempla de gaudijs
regni celorum. Et aliorum trū
nouissimorum. Impressa Da
uētrie per me Richardū pafraet
Anno dñi. M.cccc. xciiij. Deci
masexta Decembris.

f 4 -